

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 45
París, Gener 1978

SOBRE AUTONOMIES

per JOAN DEL PI

La millor, la de l'individu, lliure de traves, amb voluntat pròpia. La concedida, captada, no compte. Es — seria — com l'almoïna autonòmica que Madrid ha regalat a Catalunya i Euskadi: estreta, retallada, esquifida. L'home, la col·lectivitat humana, ha d'ésser íntegre o desar el cap sota aixella per vergonya d'un existir que no sap utilitzar si no és en condició de xai.

L'autonomia de Catalunya rebuda per segon cop de Madrid, és fluixota, com ho són els partits catalanistes i semicatalanistes actuals, per més pega considerats autonacionalistes, integrants i portaveus d'una nació hipotètica, per bé que cobejada. Cap partit catalanista d'ara, per esquerra o centrista que es consideri, no gosa reclamar-se de la República per favors rebuts de la nova Monarquia. Tret d'E.R.C. — cal fer-li aquesta justícia — les altres formacions insinuades, sorollosament «socialistes», han besat les sabates de Juan Carlos I per tal d'intervenir en les eleccions a diputats a Corts convocades pel cap de govern Suárez. No hi ha, doncs, a Catalunya, oposició formal a la Monarquia. Hi ha, sí, cridaners a centenes, caps de brot a dotzenes encapçalant partits i partidets més personalistes que ideològics, i una multitud — unes multituds — que celebren una festa major política amb dotzenes de milers de banderes barrades i centenes de milers de cervells a la deriva, d'on arrenca aquella veu significativa: «A qui haig de votar?», prova de la desertoració política i de la profusió de programes — quasi iguals — que presidí la primera contesa electoral de la Monarquia de Juan Carlos.

Expressem aquest parer, per esperit d'indpendència i no per afició a la crítica sistemàtica. Voluntàriament marginats de tota tendència governamentalista, estatal en definitiva, estem en dret d'analitzar els fenòmens polítics que s'escauen davant nostre perquè, encara que no hi participem, a la llarga n'haurérem de sofrir les conseqüències. Mani qui volgui: conservadors, centristes, republicans, socialistes, comunistes, ningú no esborra l'obligació autoritària del «no és permès ignorar la llei», i aquesta llei els qui no votem, que no renunciem a la nostra personalitat davant ningú per centralista o «generalitarista» que sigui, els governants de torn ens l'apliquen si guip per mitjà de la Guàrdia Civil, de la

Guàrdia d'Assalt, o del que a Moscu en diuen K.G.B.

I no és que ens desplaï que els pobles ibèrics frueixin d'estatut propi. Precisament el nexa de relació interregional (i no reneguem, senyors nacionalistes) de la C.N.T., és d'entesa perfecta entre els nuclis ètnics del nostre terreny Oest-Europeu. Essencialment federalistes, nosaltres, gent de la Confederació (nom ben expressiu), refusen la capitalitat obligada de Madrid, a l'extrem que els nostres Congressos determinen lliurement, orientats per les assemblees regionals, on ha de residir el Comitè Nacional o general, després d'una actuació (posem-hi de quatre anys) vençuda. Seguint aquesta regla, el Comitè de la CNT ha residit a Barcelona, a Saragossa, a Madrid, ço que no impideix que acords futurs de Congrés confederal no inclinïn el Comitè major vers València, Sevilla, Gijón, Bilbao, o on s'escaigui per voluntat general dels confederats.

Es així com nosaltres entenem i practiquem l'autonomisme: a base de germanor de pobles i segons disposició dels pobles mateixos, integrats per homes conscients, que és l'invers dels homes votants. Es així que nosaltres utilitzem un sistema llibertari de relació, que, en el cas superior que cerquem, es traduiria en una associació interregional de pobles ibèrics (Portugal no ens hi faria nosa, ans el contrari), moguts per ells mateixos, segons expressió assembleística, amb una comprensió a establir des del sector Treball, més adient, normal, i econòmic (si voleu, economista) i popular, que el sector «Política, art de governar els pobles», o nacions, o imperis, o el que es vulgui, per a fer-nos anar malament a tots.

En deler autonomista no ens guanyaran mai els oficiants de l'autonomisme polític, i menys quan l'adquisició de llur autonomia és precària com la d'ara, i no culpem presidents, consellers, diputats i regidors d'aquest «fruit desensucrat», que reben el que donen els qui tenen la força. Però ens fa por — ho hem de dir — una experiència: la del règim autonòmic català de 1931. Federalistes fins al moll de l'os (ens ve de Proudhon per conducte de Pi i Margall); llibertaris amb dret de ser-ho, ens trobarem que l'autonomisme català d'aquella època només aprofità als benestants de la situació, mentre a nosaltres, sindicalistes apoli-

tics, se'ns féu comprendre que si un Estat no ens agradava, que n'hauríem de suportar dos: el central i el de Catalunya.

Fou així, però fora de la C.N.T. costa de comprendre-ho.

ESCRUIRE EN CATALA A L'EXILI

La premsa catalana de l'interior discuteix actualment sobre un tema de pasatemps: «Escriure en català a Barcelona, a Catalunya, i Països catalans».

Ficant-hi cullerada, nosaltres allarguem el «romanço» a l'Exili, considerat fins fa poc una mena de nació itinerant (vegeu els Jocs Florals), i en ocasions fantasmagòrica.

I clar, per «fantasmes» nosaltres, els Roc Llop, Joan del Pi i Ambrosi Carrion, que van tenir la gosadia d'editar coses d'ells a França sense permís del general Franco i mancats de la simpatia dels generals de les edicions catalanes. Consultessis una editorial de l'interior i... ni possibilitats de resposta. Publicaveu «Poemes de llum i tenebre», «Garbuix Poètic», «De l'Anoia al Sena sense pressa», «La companyia invisible» i «Costa amunt», i cap distribuïdora ni llibreter de Catalunya no t'ho admetien. Un xic per ci i per lla, ho comentaven, i l'oficialisme del llibre català, silenci; ni piu! Mentrestant, els autor-editors de França s'escuraven cada mes les butxaques per anar pagant lletres (no literàries) que els impressors els dedicaven.

Algun cop hem ofert llibres d'aquests a una distribuïdora barcelonina, i la casa s'ha dignat dir-nos que estimava l'ofrena, però que no es dedicava a vendre obres editades pels mateixos autors. Algun llibreter consultat ens digué, bo i enfadat, que no eren ells els qui ens impedié, sinó la gent de Madrid. Ara la gent de Madrid ja no fa tant la punyeta, però la punyeta ens la segueixen fent uns i altres, éssent el cas que les nostres edicions jauen, en part, al racó dels bons endreços en espera que hi intervingui la «divina providència», una senyora que mai no té pressa a presentar-se davant teu.

«Llegiu llibres en català?»

Naturalment, però segons de qui.

Joan FERRER

4º P. 10112

L'home Shum

L'home Shum (1) es va cremar les mans amb una flameta llibertària (2). Això és veritat i no té sentit figuratiu.

El règim borbònic, a Espanya, l'envià a presidí (3), on passà deu anys de la seva vida. De llavors ençà, defugint l'angúnia dels murs patibularis, eixien els seus dibuixos amb eloqüència d'aus subversives.

Arribà a temps la commoció revolucionària de la República.

Margarida Nelken recordà quan els estudiants sortiren als carrers de Madrid exigint la llibertat de Shum, car era, el Shum confinat, bandera de supremes i formoses rebel·lies. Dic, que amb la República li donaren la llibertat, i per la resta un funcionari del nou govern ofeï a l'ex presidiari la clau d'un palau perquè hi visqués a sa guisa i practiqués a gust la pintura.

Shum rebé la clau amb estranyesa. Després de tants anys de captiveri i dolors, la possibilitat d'un enorme palau li semblà inaudita. Sense faroleria, amb senzillesa, refusà la màgica clau. Això no era per a ell, sinó l'austeritat d'un lloc modest on hi càpiga un lluitador. On, amb les mans desgraciades — record d'un heròic romanticisme — li fos fàcil de continuar la seva obra.

La vida de Shum és curulla d'anècdotes, una d'elles l'origen del seu pseudònim Shum en homenatge a un amic, a un company, a un rebel (Shummerium) al qui ordenaren anar a guerrear a l'Àfrica i no volgué. Defugí matar a altres homes; desaparegué misteriosament. El pintor adoptà, amb escursament de lletres, el pseudònim Shum. Però, pres ell també, tingué la sorpresa de trobar el seu amic Shummerium, en la mateixa presó.

Molt més tard Shum s'establí a Mèxic, on somniar i crear. Per a ell ointar serà l'expressió d'un somni essencialment poètic.

En Shum existeix una característica predominant — que accentua per damunt de les seves valors plàstiques — l'homenia, sa qualitat d'home.

Podria semblar paradòic, però hi ha artistes que solament perduren com artistes. Altres, com Shum, són homes-artistes que mai no prescindeixen de llur condició d'éssers afirmatius.

Allò que a l'artista li està tot permès, àdhuc renegar de la categoria d'home sencer, ja no té justificació.

L'artista és un home més ben dotat que altres, que hauria d'aguditzar les seves dots de bonat, ensems que les de bellesa.

Insisteixo en que el debat referent a la realitat i al somni, a la veritat i a la poesia, adoleix d'artificialisme. Cert que l'artista no desitja repetir el destí dels espills ni ésser copista de ço que l'envolta. Per això — ens diran — existeixen

les màquines fotogràfiques que reproduïxen amb servilisme tot el que copsen. En canvi, l'artista ha de crear pel seu compte, un món original inèdit.

L'artista és únic, de cara a les embel·lides circumstàncies que l'envolten. D'on ve que somni i realitat es complementin sense contradir-se. Poesia i veritat com a fons i forma, com a contingut i intenció. Tot el que cabria en la fórmula provisional, mai absoluta, del que podríem anomenar «realisme màgic».

El greu resideix en els qui, sabent-ho, per dogmatisme, s'enjouen a una consigna, a un servilisme, a una escola determinant i exclusiva. Així, els qui són realistes violents o res més que realistes, i els qui són «onírics» o surrealistes i no altra cosa, ço és: els qui s'han clavat a un carnet d'escola o de partit per a oblidar llur individualitat creadora.

Des del meu punt de vista, en Shum coexistien (4) elements renovadors i més, encara.

Res del que toca i preocupa els més diferenciats mitjans d'expressió a Shum no li era indiferent. Les qualitats plàstiques que combinà en els seus olis, les formes, l'equilibri en un marc d'essencialisme poètic, ho han comprès i subratllat els crítics.

Com a home, Shum encara és més important: per emoció, sensibilitat i insurgència; l'actitud plena de bonat, de lliurement, de sacrifici. D'on en la seva obra excel·leix, sempre, la tònica humana.

No dubtem que compregué l'ofici; que la tècnica del pinzell la dominava; que l'espurna creadora li era permanent. Però cada figura produïda, apareixia sadollada d'humanisme, cada figura era la realitat poètica d'un món que sofreix, però que forja, subtilment, una societat somrient.

El llenguatge de Shum fou sincer. Ens parlà directament: amb la línia, el volum, el color, l'atmosfera, que són part d'una frase dita amb respecte, estima, generositat; per poesia diària que l'home bo i abnegat reparteix a mesura que passa.

Mèxic.

(1) Joan Bautista Acher (a) El Poeta.
(2) Terrible accident en la preparació d'explosius en una casa del carrer de Toledo, Sans, per a oposar foc a la repressió Anido-Arlegui-Dato. Hi hagué ferits i morts.

(3) Condemnat a mort per accions «terroristes», fou indultat de la pena extrema gràcies a una forta campanya pública.

(4) «Coexistien», perquè Shum expirà a Mèxic capital fa uns quants anys. (N.D.L.R.)

LA COLLITA

A mesura que la cultura progressiva desenrotlla en l'home una força major i més regulada, no hi ha dubte que l'individu tindrà una importància major i el déu Estat caurà a la fossa comuna a fer companyia a d'altres divinitats caigudes. Serà la formosa anarquia somniada... (Georges Clemenceau en «La Mée Sociale».)

En el segle actual, polir i envarnissar la superfície és l'objecte predominant. Les persones es posen de vint-i-cinc agulles, es renten, ensabonen, pentinen, lli-sen, friccionen, afaïten i xarolen; l'exterior està com un spill, i al mateix temps — mal pecat! — resten en el fons de la consciència femers i cloaques capaçes de fer recular una establera de les que es moquen amb els dits. — Victor Hugo.

No estima la Veritat qui la vol frivola i fàcil. A la Veritat se l'ha d'acceptar amb les espines i ferides que comporta. — Montaigne.

L'estat d'Espanya és d'una misèria pregonia. La idea de moralitat i rectitud política ha desaparegut. Solament resta una lluita d'homes, aliant-se fraccions i partits diferents per a combatre correligionaris propis. A Espanya ja no hi ha idees; solament es lluita per a assolir el poder polític, sigui com sigui, i costi el que costi. — Urzaiz, ex-ministre, en «Hoy» de Madrid, 5 nov. 1913.)

Totes les grans reformes realitzades han consistit, no a fer quelcom de nou, sinó a desfer coses velles. — Buchle.

La moralitat col·lectiva inclinada a aguantar en el seu nivell propi la moralitat dels individus, impideix les originalitats felices i oposa, a les iniciatives atrevides, la inèrcia de la rutina, o les fúries de la intolerància. Un perill evident que cal tenir en compte. — Marion (tret de «La Solidaridad Moral».)

Si no sabeu censurar els amics quan discorren mal i elogiar els contraris quan ho mereixin, retireu la ploma i no escriuiu més. — Polibi.

Companyes, el dia que el partit socialista, el dia que el proletariat organitzat vulguin entendre i practicar la lluita de classes sota la forma de compartir el poder polític amb la classe burgesa, aquest dia no hi haurà més socialisme; aquest dia deixarà d'haver-hi proletariat capaç d'emancipar-se; aquest dia els treballadors tornaran a ser el que foren fa vint-i-dos anys quan responien a la crida de l'oportunisme burgès contra la monarquia burgesa, o a la crida de la burgesia radical contra l'oportunisme burgès; llavors seran solament una classe, un partit de xais, sense raó d'existència i sense futur. — Jules Guesde, any 1901.

La roda volta i el proletariat no té memòria. — EL COLLIDOR.

TABAL I BARREJA

MITING cenetista el 10 de desembre proppassat a la Piscina-gimnàstic d'Iguada. Hi parlaren tres companys de Barcelona i dos de la localitat davant de sis-centes persones. Les autoritats continuen fent-nos guiar l'edifici sindical que correspon, per dret legal, als sindicats confederals de la població.

ARREU d'Espanya la Confederació fa campanya contra les eleccions sindicals que han de donar la direcció dels afers del treball a la potestat del Govern, amb la complicitat de les Sindicals reformistes.

FEM SABER als companys afectes a la Regional Catalana C.N.T. exterior, que el seu comitè ha estat acceptat pels companys de Tolosa del Llenguadoc, segons recomanació del Ple de Tolosa. La seva adreça és al 4, rue Belfort, 31000 Toulouse. El secreari és el company Ramon Liarte, a qui cal adreçar la correspondència.

SEGUEIX adquirint-se amb ganes el Calendari SIA-1978 en les seves edicions castellana i francesa.

DELS TORRONS alacantins que cada any despatxa l'administració de «El Combate Sindicalista» a profit dels companys que van néixer massa aviat, aquest any hi ha hagut una demanadissa extraordinària. De tal guisa, que en aquestes hores no en resta res a servir. Més que llaminers, els companys són solidaris.

ELS COMPANYS de Premià de Mar han aconseguit la casa-cooperativa seva que els va prendre la Falange l'any 1939. Per tal de celebrar aquest esdeveniment, l'organització regional hi ha tingut una reunió.

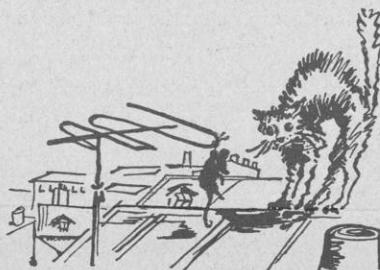
EL DARRER número d'«Acción Libertaria» de Saragossa que ens ha vingut a mans, ve més civilitzat. Ho diem així perquè un número anterior que havíem vist no tenia ni cap ni centener.

A TERRASSA s'ha format una Agrupació de Cultura Llibertària, que compta prop d'una centena d'afiliats. Qui vulgui relació amb ells, de moment que s'adrexi a TERRA LLIURE.

COMPANY H. Plaça i Saló (prop de noranta anys!, i que duri) ha donat dues tones de documents a la Biblioteca Arús, de Barcelona. Aquesta pesada material es desglossa en valors històrics, sindicals i idealistes, en periòdics, revistes, fulls, dibuixos, fotografies, etc. No obstant, el més important que Plaça havia col·leccionat, ho va perdre amb la caiguda de Barcelona a mans dels feixistes.

HI HA una amical de catalans del Nord amb ganes de comunicació i realitzacions a París. La seva adreça: Grup dels Catalans Exiliats a París, 14, carrer de Nanteuil, 75015 París, Tél. 531 43.38.

LA C.N.T. d'Esparreguera no s'adheri a la festa patriòtica de l'11 de Setem-

bre, «... perquè no estem d'acord amb la instrumentalització i l'explotació que fan els partits burgesos i burocràtics del sentiment de catalanitat, sentiment que empen com a tramoia per a aconseguir organismes d'Estat com ho són els Ajuntaments i la Generalitat, per tal de convertir-se en la nova classe dominant del poble català.» Ben dit, però encara en diuen més, de coses.

HEM PERDUT, a Barcelona, el professor naturista, Nicolau Capo, gran enamorat de les virtuts de la llimona, fruit que vertaderament pot vetllar per la salut de l'home.

Potser aquesta trista nova faci arrufar el nas a més d'un escèptic: «Els naturistes, també moren?»

Naturalment, que sí. Res vivent no se salva de la sega. Són matèria de transformació, no estàtica. Estem fixats en un cercle evolutiu que no admet matèria irrenovada.

En llaor de Capo marquem la seva constància naturista de més de seixanta anys, la seva inclinació per la llibertat de l'home, la seva estima a l'art, i una conducta digna a l'exili o sota el règim de Franco. Capo ens ha deixat als seus vuitanta anys crescuts. El nostre condol a la família del difunt.

ASSABENTEM els nostres lectors que a París actua un Centre d'Estudis Catalans que té curs obert per a l'ensenyament de la llengua catalana a tres nivells: iniciació, mitjà i superior. Adreça del Centre: 9, rue Ste. Croix de la Bretonnerie, Paris IV, Metro: Hotel de Ville.

DOL per la mort del company Antoni Sobrevia, de Manlleu procedent de França. Era un gran amic d'aquest Butlletí.

IGUAL desconhort pel traspàs de la companya de Roc Llop, Maria, ocorreguda en circumstàncies doloroses.

El nostre pregon condol a les famílies Llop i Sobrevia.

RESTEN en cartera articles dels companys Domènech i E. C.

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 44: 63,70 F

Tarragó, Paris, 10; Hernández, Drancy, 10; Villegas, Paris, 10; Palacios, Garges, 10; Vidal, Sannois, 20; Uno de Athis Mons, 20; T. M., Paris, 14,40; Oliveras, Fontault Combault, 50; Enric i Pepite Marin, Bézons, 20; Pedraforca, Paris, 10; Armengou, id, 50; Jean Giné, Houilles, 11; Capellas J. Laurens, 50; Capellas, H., Londres, 50; E. C., Tolosa, 50; Bagès, Stains, 20; J. Ll., Baix Ebre, 11,80; Ferrer, Paris, 20; Rovellat, id, 20; R. Llop, id, 20; Roldán, Drancy, 10; Manel Roig, Andorra, 20; R. F., Sabadell, 58,51; Ballesta, Sarreguemines, 30; Laborda, Paris, 20; J. Aguilar, Fontenay sous Bois, 100; Torres R., Perpinyà, 30; J. Llop, Bocage, 20; R. Pallejà, Lyon, 10; F. Canillas, Lamotte-Beuvron, 100; Zaragoza A., Mandelieu, 70; G. Morata Valreas, 55; Regales, Thizy, 80; Romera Julio, Ottmarsheim, 25; Jové Marcel, Six Fours, 30 F.

Total entrades		1 199 41
Despeses:		
Impressió del nº 44	776 16	
Correu	213 10	
Gastos material	35 00	1 024 26

Escreix 175 15
Manca a pagar aquest número.

RELACIO DE DONATIUS

PRO-ESPANYA, del 16 maig al 26 d'octubre 1977:

Vidal, Paris, 50; L. Galindo, id, 10; Laborda, id, 20; Montaner, Garges, 10; Bagés E., Stains, 40; E. M., Paris, 10; Ibars, id, 10; Oliveras, Poutault, 10; Capellas J., Laurens, 45; Capellas H., Londres 25; Bassons Joaquin, St-Pons, 80; Brugués Juan, Mane, 30; Gimeno Agn., Tarbes, 100; Soler Vicens, Perpinyà, 30; Torres, id., 30,20 F.

Total: 500,20 francs.

El Secretari, V. Soler; l'Administrador: R. Torres Bofill.

LA COMEDIA

També n'hem fet, encara que el viure ens hagi resultat drama.

Una vegada al nostre ateneuet llibertari hi representarem una obra de moda, original de l'autor Manuel Fontdevila. Ens ajudà una artista de Barcelona, i els companys Rodon, Gené, Anselmo, Ramon i Guitart, es pogueren lluir al costat d'ella. Però...

Explicuem-nos. Un imbècil que ens havia estat recomanat per un company manresà de primera fila, en fugir del nostre costat perquè no li cotitzàvem la mandra que el consumia, ens delatà per suposat frau a la Societat d'Autors, afegint que el seu Delegat a Igualada feia els ulls grossos quan els anarquistes féiem comèdia. Aquest representant, de fet era bona persona, encara que se'l coneguéssim per Barra de Savó, per llarg i prim que era. Coses de poble. Més el fet fou que aquesta excel·lent persona va ésser acomiadada de la Societat d'Autors i al seu lloc n'hi posaren un altre.

Doncs aquest altre es presentà el dia de la funció Fontdevila exigint-nos el pagament de 80 duros. Fotre! Llavors si

que li dic que passi pel despatx (una secretaria de Sindicat), entrant-hi jo amb ell, i l'amic Freixes petit.

Un servidor:
— Faci el favor d'entrar, senyor Delegat.

Dele-gat:
— Amb molt de gust.
— El gust és meu.

Sinó que un cop tots a dins se'm va córrer de tancar la porta i apagar el llum, i donar cops al pupitre amb un regle, mentre Freixes petit li deia al dels Autors: «La mare que et va vestir! Creu que apretaré fort quan t'atrapi el ganxot!» Jo ara tirava cadires per terra per augmentar la basarda, i quan el meu company encengué de nou la bombeta, Dele-gat aparegué espeterrat i caragroc com de cera vella. I clar, amb un xic d'abús jo li vaig haver de dir:

— Barra de Savó, amb més seny que vostè, només cobrava tres pessetes i mitja per acte. Estem d'acord?

Dele-gat no tingué alè per a respondre, i sortí de l'ateneuet amb deu pessetes i mitja.

Caldria afegir-hi que a la Societat d'Autors ja me l'havia ficat a la butxaca llavors de la denúncia del recomanat de Manresa: «¿No veuen, senyors, que el nostre denunciant se'ls rifa? Precisament és el beneit del poble; fa tateries pels carrers i sempre porta vint o trenta vallets al darrera fent-li la tinyeta.»

La S. d'A. ho va creure... i fins la funció de moda de Fontdevila (que dit sigui de passada, es portà bé amb nosaltres).

Jo per l'escenari no servia, però fora d'ell em defensava.

ROVELLAT

L'escriure és una forma de propagar i de combatre.
Ajudem TERRA LLIURE!

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreur, 94-Choisy-le-Roi.

XARLOT

O Charlie Spencer Chaplin, de noms propis. Un home de circ que ha reflectit molt bé el camí de la vida. Carregat de diners, ha sembrat, però, molta dignitat humana.

Els anyosos l'hem tingut sempre com un company de ruta. Tranquils o no, eufòrics o maltractats, triomfants o derrotats, ens ha plagut i fet somriure. Per pallassades? Potser sí. Però per interpretacions cordials, per crítiques encertades, per llampegades futuristes. No perdia el temps, Charlie. A Hitler li predi l'ensorrada uns anys abans en petar-li l'esfera terrestre a punta de nas. Vegeu «El Dictador». El treball a la cadena, verament embrutidor, l'haurà reflectit en «Temps nous». ¿Quin treballador «modern» no s'hi ha sentit al·ludit? S'ha acabat, enguany, el gust pel treball enginyós, depurat, diguem perfecte. El burgès d'antany exigia labor ben feta i de pressa. L'obrer conciencios volia acabar la peça, ben deixada, i el plantaven a la porta. Ara, ja no: cap mena de consciència operària: la màquina mana, la cadència — folla — exigeix, i l'home que produeix ja no és entitat: és un qualsevol de factoria, un prescindible, una runa.

Xarlot ha fet riure, no endebades. I ens ha fet sentir les seves davallades els seus fracassos, i ens posava tristos, d'una tritesa exigent d'esperances. ¿Qui ha tret una conclusió més exacta que la nostra de les insinuacions xarlotesques? Les idees sobreixint de la pantalla de Charlie no han aconseguit copsar-les i recollir-les els benestants, els adaptats, els panxistes, sinó els deixebles de Don Quixot, els llibertaris.

Cap tesi del nostre gran còmic no s'extingeix amb «un tip de riure». Del cine de Xarlot se surt alegre i concirós a la vegada, sadollat de verisme. Els pobres que ell ha presentat, per bé que espelligats i sense ni peça de cinc, estan imantats de dignitat, d'intencions d'un més enllà. Les burles que li fa al policia no apunten al pobre home llogat per a fer por, sinó al cor de l'autoritat mateixa, aquesta institució brutal que nega la pretenciosa civilització del segle. El mateix personatge frustat que s'inventà Charlie és, ni més ni menys, que l'Enginyós «Hidalgo» de Cervantes, i en la vida de peus a terra s'hi troba continuïtat en aquest anarquisme que hom en diu utopia i que ha deixat de ser-ho quan s'ha escaigut la transició, el nexa realista anomenat comunisme llibertari.

Charlie Spencer Chaplin ha mort, però Xarlot resta.

LA POESIA

CANTS

Que dolç és el repòs
que inonda el nostre cos
quan en la clara nit
s'envola l'esperit
enllà, vers les estrelles!...
Profund, mut és el cel,
però el meu gran anhel
veu en les profundors
ignorades clarors
i del misteri descobreix el vel.
Quina dolça unió
hi ha, entre el meu dolor
i la volta del cel il·luminada
per la blanca estelada?...
Quin llaç d'unió hi ha, que m'aconsola
aquella estrella humil que brilla tota sola
tan llunyana de mi,
en l'infinít que sento i no puc definir?

Joan Puig i Ferrer

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 46
París, Febrer 1978

El conseller del Treball davant la CNT

Joan Codina, militant de la U.G.T., ha estat nomenat conseller del Treball de la Generalitat i ha fet darrerament certes declaracions a un diari barceloní.

El nou conseller reconeix que, per ara, el càrrec és més aviat simbòlic, o honorífic. Les decisions, en tots els ordres, segueixen emanant de Madrid. («Y lo que te rondaré morena...») Mentrestant, Joan Codina, naturalment, expressa molt bones intencions. Desitjariem que les pogués cristal·litzar en realitats, malgrat que ja sap que de bones intencions, l'infern n'és empedrat.

Ara bé, lamentem d'haver de constatar que alguns polítics catalans de la nova generació, segurament per manca d'experiència, manifesten una certa tendència a posar els peus a la galleda. Recordem el lapsus del senador Benet en moments crítics i delicats en el curs de les negociacions de Tarradellas. I també la frenesia protagonística dels flamants parlamentaris catalans que, sortits d'unes eleccions confusionistes — una mica com aquell que treu números d'un barret de rifa — semblen trobar més urgent de defensar els interessos dels respectius partits polítics a Catalunya que els interessos de Catalunya al parlament de Madrid, tasca per a la qual, en principi, varien ésser designats.

Així, igualment, en Joan Codina, en les seves declaracions, ens sembla que s'ha deixat caure en un excés lamentable de llenguatge. Interrogat sobre «en quines centrals sindicals veu ell actualment més força», el conseller del Treball afirma que no hi ha dubte que són la U.G.T. i les CC. OO. Però, perdent una bona ocasió de demostrar una discreció que en el seu càrrec sembla indispensable, afegeix: «En alguna altra, que havia tingut en el passat un gran arrelament — i consti que totes en són igualment respectables — hi ha molts de sindicalistes, però també molts d'altres que no ho són. I això em sembla greu.»

No costa gaire d'endevinar que es refereix a la C.N.T.

El primer acte del conseller del Treball és, doncs, el de repartir patents de sindicalisme. Com que tots els militants de la C.N.T. es consideren perfectament sindicalistes, caldria que Joan Codina expliqués el criteri en què es basa per a denegar a una part d'entre ells («molts» d'ells, segons les seves paraules textuales) la qualitat de sindicalista que sembla in-

per ESPECTADOR

herent, automàticament, a tot militant sindical. Suposem que la resposta fóra que una part dels militants de la C.N.T., en lloc de contentar-se d'ésser sindicalistes a seques, són deplorablement «anarco-sindicalistes». Es molt curiós, Perque, fins ara, ningú encara, des dels temps de la Primera Internacional, no havia descobert que hi hagués una incompatibilitat entre el fet d'ésser anarco-sindicalista i el d'ésser sindicalista. Haurà calgut que arribés Joan Codina a la conselleria de Treball de la Generalitat perquè el món, bocabadat davant de la seva profunditat de pensament, hagi de convenir que, fins aleshores, ningú no havia entès res en sindicalisme.

Parlem seriosament. De fet — i un conseller del Treball de Catalunya no té dret d'ignorar-ho, per poc que hagi llegit — tota la història del sindicalisme a Catalunya és la història de la C.N.T. i dels seus militants, que no eren gaire diferents abans del que són ara.

De les declaracions de Joan Codina es dedueix, per via de conseqüència, que si a la C.N.T. n'hi ha molts que, segons ell, no són sindicalistes, a la U.G.T. i a CC. OO. no hi ha res més que sindicalistes purs, triats, passats pel sedàs, forasters a tota preocupació que no sigui la preocupació reivindicativa. Estem ben guarnits. Tothom sap que la U.G.T. ha estat manipulada, des del mateix dia de la seva fundació, i que no ha deixat désser-ho mai, pel P.S.O.E., que la va conduir en una certa hora de la història d'Espanya fins a col·laboracions vergonyoses. I que les CC. OO., nascudes de la degeneració del sindicalisme vertical, són la criatura del partit comunista, que espera fer-ne l'instrument de pressió política, en nom del sindicalisme, que ha-

PERQUE ES INDEPENDENT I CREIX, LES FORCES AUTORITARIES, BURGÈSES I POLITIQUES TRACTEN D'ENSORRAR LA C.N.T. ACUSANT - LA, INSOLENTMENT, DE TERRORISTA. QUAN AQUESTA MENTIDA S'ESVAIRA JA TINDREM COMPANYS NOSTRES MIG MORTS O MORTS DEL TOT A PALLISSES.

via inútilment somniat de posseir abans de la peripècia franquista.

Aleshores, les coses esdevenen clares: al nou conseller del Treball de la Generalitat, probablement imposat al president Tarradellas pels delegats a Catalunya d'en Felipe González, li desplaça la independència dels sindicats confederals. I, des del dia que té a la butxaca un nomenament de «ministre», decideix de declarar la seva «guerreta» a la C.N.T., proposant-se de continuar l'obra de denigrament i, si possible, de desintegració que no va poder completament portar a terme el règim franquista.

Es això que és greu. Perquè no s'agafen mosques amb vinagre. I que amb la C.N.T., tant si agrada a Joan Codina com si no, la conselleria del Treball, la Generalitat, la patronal catalana hauran de comptar-hi. Malgrat que hi hagi, en els moments actuals, una evidència que seria estúpid de negar: la C.N.T. es troba lluny, per ara, d'haver reconquerit la influència que tenia abans del 1939. Però fora just que els que en fan gàrgares manifestessin una mica de pudor. Ja que no cal reflexionar massa per a donar-se compte que si hi ha una decadència momentània de la C.N.T., és el resultat dels trenta-vuit anys de regne feixista. I que si, en detriment de la C.N.T., d'altres organitzacions han prosperat aquests darrers temps, ho deuen objectivament als mateixos trenta vuit anys de franquisme. Aquest llarg període de repressió, d'assassinats de militants confederals, de persecució, sense treva, d'impossibilitació de tota educació sindicalista veritable, d'absència de confrontació d'idees, ha tingut com a resultat la desorientació de la classe treballadora, la implantació d'un messianisme i d'un sucursalisme que, naturalment, fan el joc de les organitzacions messiàniques i sucursalistes, al servei de partits que tenen moltes ganes de servir-se de Catalunya, i molt poques de servir-la.

No hi ha cap dubte que la conselleria que ha arrelat en Joan Codina comporta una tasca molt difícil. Els problemes socials de Catalunya són, i perill d'esdevenir cada dia més, d'una gran complexitat. El procés inflacionista, la manca de productivitat, el dèficit de les exportacions lligada als preus de cost, els salaris insuficients, les fàbriques que

EL CONSELLER DEL TREBALL DAVANT LA CNT

tanquen, la Seguritat Social coixa i mal organitzada, l'atur forçós galopant i incontrolat, l'absorció del corrent immigratori... i en passem molts per alt, constitueixen un contenciós de mal resoldre i un niu potencial de conflictes laborals. Les solucions seran molt difícils de trobar i de concretitzar. Més encara pel fet que el govern de Madrid, una vegada que les competències hagin estat traspassades a la Generalitat, és probable que aquell no farà res per ajudar-la a sortir-se'n, ans tot al contrari, amb la intenció de desprestigiar les autonomies.

Però la vocació de les veritables organitzacions sindicals, com ho és la C.N.T., no és de posar-se al servei dels «ministres» per a fer front als problemes inherents a la funció de ministre. L'ur vocació és de defensar els interessos de la classe treballadora en front de l'explotació capitalista i dels abusos de poder dels organismes estatals. El sindicalisme domesticat, al servei dels ministres, ja sabem el que ha donat en els països on els sindicats independents han estat bandejats.

Si és això que en Joan Codina desitjaria, per a facilitar-li la tasca, va molt equivocat. Si el posa nerviós l'existència d'una C.N.T. que no accepta el pacte de gerència dels interessos capitalistes, que digui clar que, per a exercir el seu «ministeri», li és indispensable de tornar a posar en peu el sindicat únic i vertical. És a dir, l'inexistència del sindicalisme.

E S P E C T A D O R

Una tasca important que potser s'oblida

Encara les il·lusions moltes vegades ens fan gaudir d'una certa esperança en la difusió de les idees llibertàries, més l'assimilació dels fonaments anarcosindicalistes, en la classe treballadora. Sobretot en els pobles petits i en les viles més o menys industrials, la majoria de treballadors viuen en completa ignorància, i amb indiferència, tot el que afecta a saber què és un Sindicat de classe.

Els que intentem fer sindicalisme cada dia dintre les indústries on treballem, topem sempre amb la llavor sembrada amb 40 anys de Verticalisme, i amb la peresa mental que ha produït el franquisme durant aquest temps tan funest per als treballadors. Generalment no volen pensar, no en tenen ganes; resten amb el cervell en blanc.

Així doncs, quan els parles de sindicalisme o creuen que en el Sindicat hi ha un senyors que tenen l'obligació de resoldre llurs problemes a canvi d'una quota mensual, o et diuen que no els endredis, car diguin el que diguin, l'amo sempre farà el que voldrà; suposant que no trobis algú que et digui: «L'amo a casa seva té dret a fer el que vulgui».

Aleshores depèn de les contestes que hom faci que a tals treballadors els interressi continuar parlant amb tu i que podria portar-los al desvetllament d'unes inquietuds que els farien, poc a poc, bons sindicalistes, o almenys, tenir consciència de classe, que es el més important.

Si els mitings serveixen, en l'actualitat, per a aglutinar masses en un moment determinat, cal que tinguem molt clar que en la majoria de casos aquelles estan formades per un vint-i-cinc per cent de militants, i un setanta-cinc per cent de curiosos, que escoltaran les paraules dels oradors, i, que les alternatives que donin, en despit d'haver-les aplaudit, a l'endemà passat ja no les recordaran.

Val més que toquem de peus a terra que viure d'il·lusions. Els mitings no fan militància per als Sindicats; poden fer-la per als partits polítics on solament es busca una cosa: el vot. Però els Sindicats no necessiten vots, sinó consciència, i aquesta només s'aconseguirà en la lluita diària que portin a cap uns companys dintre de les fàbriques i tallers maldant fermament contra la indiferència i la ignorància que hi ha en aquests llocs, repeteixo després dels 40 anys que han passat, que no cal carregar sobre les espatlles dels treballadors; no hem d'oblidar tampoc que la meselleria d'aquests és una realitat.

S'han de formar nous companys, una labor al meu entendre molt important a desenvolupar ràpidament.

Josep Ma Sibina i Alsina

NOSALTRES I LA POLITICA ACTUAL (1)

Els treballadors tenim plantejada (a nivell sindical, mai polític) la relació entre nosaltres, sense intrusió de personatges aliens, per a una plataforma reivindicativa, i encara en repte singular: o capitalisme, del caire que sigui, o autogestió integral a tota escala social, i millor extesa a tots els països. Es forçós substituir l'anacronisme capitalista per a innovar a la societat realitats progressistes, i no amb abstraccions burgeses que vénen del segle XVIII. Som a l'hora de les veritats i no dels sofismes.

El capitalisme ultrancer s'afirma tant com pot, i pot molt, i els treballadors, que tenim la força, no som efectius per mor de les divisions; ço que no vol dir que siguem partidaris de la unitat regimentada, car repugnem tota dictadura, encara que es digui sindicalista. Estem, de fet, en un món polèmic, i per més que se'ns parli de democràcia, nosaltres no oblidem el panorama de llibertat i d'emancipació integral. Cerquem una societat millor que els llibertaris ja tenim definida.

La política «social» de tots els governs és la de la troca embolicada. S'augmenta, per exemple, el preu de la gasolina i

automàticament pugen els preus de tot deixant els recents augments de salari reduïts a res, o a dèficit. Els Sindicats obrers polititzats protesten, es confien als diputats respectius, no s'arranja res, i entre tots donen corda al sistema, del qual, si treus la xerrameca, resulta zero. I si la bona intenció constés, passariem de l'Estat capitalista a l'Estat marxista i els Sindicats, oficialitzats, s'adormirien com els dels països comunistes, no servint sinó d'instruments del govern, ço que tant repudia la C.N.T. com es va demostrar, taxativament, en les jornades llibertàries de l'estiu proppassat. La domesticació marxista dels Sindicats obrers és una maniobra perillosa per al proletariat universal. Quan tants companys nostres han perdut la vida i al-

tres han sofert terribles persecussions, no és de bon veure que per la mandra de pensar del proletariat, el món sofreixi un col·lapse adoptant una altra forma de dictadura. Car no hi ha Poder regit par les masses, sinó masses víctimes del Poder. Així, el nostre propòsit d'anihilar tota força estatal organitzada és lícit perquè és humà. La C.N.T. sempre ha sabut situar-se en pla de llibertat i de dret absoluts, sense regateigs; mai no ha acceptat que els productors siguem carn de canó sota l'autocràcia, la democràcia o el comunisme. Els llibertaris sempre hem considerat que ningú sinó nosaltres, no farà el que calgui per tal d'obtenir l'emancipació definitiva, establerta pel nostre ideari de veritable justícia social. No ens deixem enganyar ni ens enganyem nosaltres, i si la modernitat estableix confusions i dubtes, en el Congrés cenetista proper tot es podrà posar en clar.

Eduard Domènech Benet (Barna)

(1) Vegi's el nº 44 de TERRA LLIURE, plana 4.

La Generalitat s'estrena

Els drets del ciutadà a casa nostra — i arreu del món — sempre han estat menyspreats en benefici del privilegi, però durant els quaranta anys d'ús i abús de poder autocràtic han estat, endemès, ennuagats impunement. Es per aquest motiu que quan el Govern Suárez, hàbil «travesti» de la política, concedí a Catalunya la «Generalitat provisional», molts cregueren arribada l'hora de respirar amb folgança, malgrat que llur respiració fos limitada.

La Generalitat, tot i éssent un producte híbrid, sense jurisdicció de cap mena, ompli de joioses esperances una població febrils de «recuperar la seva història», tot eixint d'un túnel obscur on el temps no existia. Fàtues esperances que els anarquistes, decebuts tothora de qual-sevol Govern, no compartien.

A hores d'ara, aquest embrió governamental poc ha servit d'ajut al poble català per a trobar solució als seus profunds problemes diaris que van més enllà de les competicions electorals o de la megalomania presidencialista. El silenci ha estat, fins ara, l'aportació més rellevant de la Generalitat a la nostra existència qesvaloritzada.

Davant els motins de presos que s'han produït recentment a «La Model», aquesta imponderable Institució se n'ha rentat les mans, desmarcant-se de la problemàtica del pres social i de l'afany popular per l'Amnistia.

El cas més palès ha estat, potser, a propòsit de l'atemptat contra la llibertat d'expressió sofert pel nostre poble en ésser detingut i empresonat arbitràriament l'actor del grup teatral «Els Joglars», Albert Boadella; aquesta brutal agressió desencadenà arreu innombrables actes de solidaritat, llevat del Palau de la Generalitat, on es produïren els habituals silencis que foren «contestats» per un conegut cantant català en denunciar aquesta actitud com a «flagrant complicitat» des de l'últim «Noticiari Català» (que a molts cinemes substitueix el feixistitzant NO-DO). L'esmentat «Noticiari» fou retirat sobtadament de les sales on s'exhibia, sense cap mena d'explicació. No hi té res a veure la Generalitat?

Sempre el silenci punyent al que ens tenia acostumats el xacrós franquisme. Encara avui ens atemoritzava la imatge de tantes hores muts, encadenats a l'odi dels grans espais de temps sense paraula, retardant l'esglaiament inevitable del cor batent, colpejat en excés per l'esforç clandestí.

Però quan menys ho esperàvem, la Generalitat ha trobat la veu, tot expressant-se de la millor manera que els governants coneixen. Vegem:

Fa pocs dies, un dels milers de conflictes que pateix la nostra ciutat assolí el vell Palau de la Generalitat per a recaptar la solució satisfactòria que en altres indrets hom denega. Pares i mestres de

l'escola «Pegaso» (component, junt amb «Soller» i «Ferrer Guàrdia», de les anomenades «Escoles en Lluita») s'entrevistaven amb el Conseller de Cultura, senyor Pi i Sunyer, perquè intercedís prop del Govern a fi que aquest complís la promessa feta (de la qual ara se'n desdiu) de concedir el nombre de professors que a l'escola li escauen, però el Conseller, amb «bones paraules» els negà l'auxili perquè «eli res no podia fer». El Conseller de Governació ja no els va voler ni rebre, malgrat la insistència dels afectats, i en el seu lloc envià els Mossos d'Esquadra.

Els Mossos d'Esquadra («policia catalana» que encara no té cap tipus de «jurisdicció») desvetllant-se de la inactivitat de tots aquests anys, carregaren contra mestres, pares i mares, algunes d'elles embarrassades, i a cops de porra, empentes i brutalitats de tota mena, desallotjaven el Palau, ocupat durant unes hores per afanys populars que, com ha quedat demostrat, no seran mai ben rebuts a la Institució que s'envanien de ser-ho de TOTS ELS CATALANS.

— Al President, això no li agrada, di-

gué un «mosso» amb intenció de justificar-se, donat que era la primera vegada que empraven aquestes «tècniques», mentre empentava a un grup de descontents que volia romandre «tancat» en el Pati dels Tarongers per accentuar millor la seva protesta.

«Como en los mejores tiempos del franquismo» interpretà la premsa, que es va fer ressò d'aquest malaurat incident.

De tota manera, hem d'agrair a la Generalitat els seus il·lògics procediments, avui que encara hi ha algú que espera quelcom d'ella, comenci ja a situar-se de cara al futur. El fet ha servit, doncs, per a decebre no tan sols un grup de mestres i pares, sinó bona part del nostre poble, que davant aquestes actuacions tan brutals com inoportunes es va assestantant que la conquesta de la llibertat l'hauréem de seguir confiant al nostre propi esforç, perseverant i quotidià, que a la fi ens emanciparà dels heterogenis i disfressats jous.

GERARD JACAS

Barcelona, gener 1978.

LA FARTANERA

Vostre Sant Ventre! (salm).

Pendó era del POUM i Rieres també. Pendó tenia molta gana i si es mitjançava dinava dues vegades. Rieres dinava un sol cop i bé, car podia fer-ho. La dona de Rieres el diumenge cuinava especial, i vora les dotze Pendó hi feia cap.

Pendó. — Has vist, Rieres, la darrera fulla del POUM? Té, t'gradarà.

Rieres. — Tota cosa del Partit em plau.

Pendó. — Com a mi. (Pausa) Arròs, aquesta oloreta?

Rier. — Sí, i si t'interessa, queda't. Segon diumenge: «Arròs, altra vegada?» — Sí, home. — «Doncs em quedo, ja que convides.»

Tercer diumenge: «Rieres, recordes aquell escrit de «La Batalla»? El duc copiat.»

Rier. — Gràcies, i t'innovo que avui hi ha arròs, més farcit que de costum: escamerlans, musclos, un puntet de pebre...

Pendó. — Ben encertat! La teva dona hi entén.

Rier. — I encara popets, pitrera de gall, pèsols, i una escalivada de pebrot vermell a sobre.

Pendó. — Sí, això darrer també hi fa patxoca.

Rier. — El qui no en fa, de patxoca, ets tu, i ja estas fotent el camp!

2

Francès anava a salt de mata feia 30 anys o a la vora, i a casa meua de La Bastida una vintena d'amics hi vam fer un arròs satisfactori amb ingredients de

mercat negre. Un cop atipats hi hagué gresca com en tota festa que s'estimi, i per conclusió, Francès endinyà una conferència, on acabà per dir, en el comble de l'eufòria: «Sabeu que aquests actes resulten, i que cada diumenge podríem repetir-los?»

Cap de la Barraca. — Les conferències, que per nosaltres no es perdin. Quant a l'arròs, això només passa, un cop cada anyada i mitja.

3

Gené, Gabarró, Gaietà, Francès i Jo, fa anys i panys que anàvem als banys de La Barceloneta. Passant per davant d'una bunyoleria, algú comprà dues lliures de xurros. I ara jo pico, tu piques i ell pica, i tens que Francès observà, assenyadament, que és imprudent menjar abans de ficar-se a l'aigua.

I aquest, aquell i l'altre, anant picant de la paperina, i per por que la saborosa menja s'acabés, Francès ficà les grapes dins el cobejat envoltori per fer-se la part del lleó.

Feia dos dies que no havia bufat cul·lera.

4

Alba, intel·lectual estimable, a París tenia visites. Una fou la de dos joves admiradors d'Alba, que, segons aquest mateix, cuinava bé.

— Xicots — digué als visitants —: Que deu convidats a paella valenciana. Bai-xeu al mercat i compreu els ingredients necessaris, que jo faré la cuita.

TABAL I BARREJA

AVUI, CORRESPONDENCIA. G. J., *Barcino*: Tramès el n° de «T. LL.» que demanaves. — J. S. M., *Marsella?* D'a-cord. — J. S., *Castellar del Vallès*: Fa temps que no sabem res de vosaltres. — J. A., *Martorell*: Mancat de «C», per què no TERRA LLIURE? — D. C., *Sans*: I doncs? — Gens Amic, *Paris*: Tens raó, no tenim idees. Són les idees qui ens tenen a nosaltres. — F. F., *Orleans*: Ho teniem dispat, però havent-ho llegit en altres llocs...

DESPRES d'un temps d'interinitat, ha quedat definitivament constituït el Secretariat Intercontinental de la C.N.T. exterior, Segueix residint al 4, rue Belfort, 31000 Toulouse, França.

HEM NOTAT amb satisfacció que el setmanari «Espoir» ha reprès el títol de «CNT» que abans tenia. Igual que el C. S.» «Soli».

DESITJANT muntar una biblioteca social, la Federació d'Igualada demana a entitats i amics confederals que li facin donatius de llibres. Adreça: Passeig Verdaguier, 180, Igualada (Barcelona) Espanya.

EN REUNIO fa poc tinguda, l'Agrupació parisenca de la Regional Catalana, C.N.T. decidí de fer sessions d'animació, s'examinaren els textos d'aquest número de «T. LL.», i es palesà amb satisfacció que les crides pro «T. LL.» fetes a «Espoir», «C. S.» i al Butlletí mateix, han

LA FARTANERA

Disposada la minestra, Alba trobà que, precisament aquell dia, la fàbrica del gas no treballava. Llàstima! Mes, per sort havia arribat Pepet, feïnador d'arrossos amb paella o cassola, qui, redreçant el tub de goma conductor (que estava encolzat) encengué el gas, féu la cuita, i després, tots quatre, la menjada.

Ple de verb, Alba pujà a casa a explicar-nos, a mi i a l'Elvira, que havia fet una paella, tan bona!, que encara els convidats els dits se'n llepaven.

5

Johnny, redactor del «Times» (anglès, no català) tenia disposat, amb quatre col·laboradors, de planejar treball comú un cop cada setmana, avui a casa de l'un, d'aquest o de l'altre, tret del palau de Johnny, que, per sumptuositat de l'edifici no era prudent de presentar-s'hi. Una hora abans de l'encontre periodístic, Johnny ja estava al domicili respectiu, precisament en el moment càlid de la sopa familiar.

6

Jenny Ringo solia explicar sopars de cent dòlars, i no obstant era parroquià del Gran Bazar Hipper, a Trafalgar Square. Collia, recollia, i desapareixia amb certa traça; però un dia (n'hi ha algun de negre) en ésser a fora, retorna al Bazar per allò que darrera el pernil bullit, el formatge gras i la capseta de

donat bon resultat econòmic i de col·laboració escrita.

ACTUALITAT. Reconegut pel govern Suárez, 300.000 milions de pessetes han emigrat a Suïssa d'ençà de la mort de Franco, ço que resulta una estafa nacional a càrrec del capitalisme indigena i forà. Es molt còmode que els rics agavellin amb profit propi l'economia «pàtria» i se l'amaguin en lloc segur. Es curiós que a les presons espanyoles no hi hagin lladres d'aquesta classe. Sempre se la carreguen els petits! — E.D.B., Barcelona.

EL 22 DE GENER hi hagué aplec de companys amb llurs famílies al Centre Confederal de Paris, amb bon humor, tasca profitosa i ganes de tornar-hi.

NINGU no hi perdrà res si recordem que el company Roc Llop té publicats uns «Poemes de Llum i Tenebra» i Joan Ferrer «Garbui Poëtis», «De l'Anoia al Sena sense presa» i «Costa amunt», llibres ignorats a gratient per les distribuïdores catalanes. Qui no els tingui i els vulgui, podrà adquirir-los al Servei de Llibreria del «Combate Sindicalista».

REBUT el periòdic «El Martillo» dels manyans C.N.T. de Barcelona. Bones martellades, i amunt.

L'ACREDITAT poeta andalus, C. Vega Alvarez, ha dedicat una vintena d'exemplars del seu llibre «Pueblo en cruz, cantos de paz y esperanza» a un company nostre que en fa donació a TERRA LLIURE. Preu de venda: 5,00 F. Com que s'acabaràn aviat, els amics de la poesia faran bé d'afanyar-se a demanar-ne.

L'ORGANITZACIO confederal de Menorca ha publicat un interessant manifest explicant què és la Confederació, amb els condicionaments morals i econòmics que la valoritzen. Ben fet. Cal eternitzar la sembra.

sardina, hi escau un tres quarts de wisky. Exacte.

El fotut és que, exactament, va caure ell a les grapes del vigilant, per la glosia de voler remullar, aristocràticament, unes menges de distinció més aviat proletària.

7

Durant la Dictadura de Primo, els del nostre Ateneuet soliem fer sortides de propaganda, o simplement de companye-risme en plena naturalesa.

Una de les vegades una quarantena ens havíem arribat al cim de la Tossa de Montbui, i en fer bullir a l'aire lliure dues caçoles d'arros vegetarià jo i la Cisca Tussal, se'ns posà a ploure a bots i barrals, i sort que l'Artur Brufau ens vingué a protegir amb un paraguès a cada mà.

Mig segle després, d'aquell enyorat ter-cet només resto jo, amb la cullera de fusta al calaix de l'exili.

ROVELLAT

A TARREGA hi ha una Federació Local C.N.T. molt nodrida, però encara s'hi esperen noves adhesions. Adreça: Carrer d'Urgell, 16-2° Tàrrega (Lleida). També: Apartat de Correus n° 53.

RECORDEM a les Agrupacions i companys tots, que l'adreça de la Comissió de Relacions de la Regional Catalana C.N.T. de l'exterior es a 1000 Toulouse, 4, rue Belfort, 2° pis, on deu anar la correspondència que li pertoca.

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del n° 45: 175,15 F.

Joan Valiente, St-Léon, 50; J. Francitorra, Bernay, 45; Gaspa Garcia, Cholet, 40; Bassons, St-Pons, 20; G. Mir, Gaillac, 70; J. Martinez, Marsella, 100; M. Rodriguez, Labastide, 20; A. Jurado, Labruiguère, 100; Pierre Querd, La Rochelle, 100; Tarragó, Paris, 10; Montaner, Garges, 10; Martínez, Athis Mons, 4; Gironella, Pamiers, 20; S. Rosell, id, 20; Paulette Marti, Andorra, 100; Cortés, Beaucaire, 50; Amela B., Lesignan, 20; Marín F., St-Pryvé, 30; Miquel, Bondy, 50; Ferrer, Paris, 20; Rovellat, id, 20; B. Peralta, id, 20; Roldan, Drancy, 10; Serrarols R., Villeneuve la G., 20; Vi-diella, Drancy, 20; Madeleine, Villeneuve St-Georges, 20; Armengou, Paris, 50; Bagés, Stains, 20; Montserrat Strigotti, Paris, 15; Sirvent M., Orzay, 30; Agrupació Local de Lyon, 96; Segura, Thionville, 20; Pujadó, Le Havre, 20; Giné F., Sartrouville, 30; Regales, Bourges, 40; Adell, Charleval, 15; Parra, id, 15; Pere Mateu, Cordes, 20; León A., La Grand Combe, 30; E. Martínez, Aigues Mortes, 40; J. Gené, Mèxic, 8; Messeguer, Les Cabanes, 100; Creixell, Belestà, 25; Un del 90, La Motte, 100; J. Capdevila, Beaucaire, 20; Vila, Montauban, 20; Riaza, id, 20; Guillén, id, 20; Creixells, Perpinyà, 25; Caro E., Brest, 15; D. L. A., Hérault, 30; J. Brugués, Mane, 36; Fernández, Tarascon, 25; Valls, Epinay, 10; T. M., Paris, 13,84; Pedraforca, id, 10 francs.

Total	2 082 99
Despeses:	
Impressió del n° 45	776 16
Expedició	192 40 968 40
Escreix	1 114 43
Manca a pagar el present número.	

EL BOSSER

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi.

Girs a Roc Llop
33, rue des Vignoles, Paris (20).
C.C.P. 9 232 33 V Paris

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 47
París, Març 1978

Crisi espanyola

per JOAN DEL PI

El «leit motiv» de la vida espanyola és la crisi econòmica; fàbriques que tanquen, reducció de treball en les que resten, inflació, lloguers impossibles, encarcerament dels queviures i altres efectes, és a dir, un país de cara al mur.

Motius d'aquesta davallada? Internacionals, diuen els uns; exigències obres, diuen els altres. Crisi provocada per la burgesia grossa, afegim nosaltres. El poble votà antifranquista, i com que el poble viu del salari capitalista, reduint-li les possibilitats de vida, espantat, votà Fraga Iribarne, o no votà «esquerres». És una previsió, aquesta, fonamentada. Quan la declaració de la segona República, s'observà el mateix fenomen. Per tal d'apaivagar l'entusiasme republicà de les masses, el capital — reaccionari crònic — provocà una crisi de treball política, i enguany podria succeir el mateix. Massa ben peixat pel franquisme, el feudalisme industrial i agrícola no s'avé amb la faramalla «oposicionista» d'uns partits aparentment majoritaris, per bé que hagin fet acatament a la nova Monarquia, al capdavant borbonica, és a dir, francesa, per la intrmissió del rei Louis XIV en l'afer dinàstic d'Espanya. Aquests que posen llores al Fossar de les Moreres ensems que embetumen les polaines de Juan Carlos I, no saben què s'empatollen.

No dubtem, però, que la crisi actual desfermada sobre el país, en part ve de fora: que si el dòlar o el marc, que si compres o descompres. Tot és possible en aquest món estrafalari en el qual l'única impossibilitat és el gaudir d'una existència tranquil·la. Tot és calculable: la complicació econòmica internacional, i la provocació capitalista nacional. Precisament la reacció capitalista espanyola ha d'enfocar pel veral del reflux de l'economia, ja que una acció violenta com la del 18 de juliol del 1936 és impossible. Declarar la guerra a Espanya des d'Espanya — com aquella i altres vegades — és un afer tràgic i no contabilitzable, i, per tant, desconsiderable. Perquè, fet el balanç de la darrera guerra incivil, ningú no ha pogut ventar-se, cabalment, d'haver-la guanyada. El dol s'installà en totes les llars, obreres o burgeses, i les victòries amb moros, italians, alemanys, irlandesos i espanyols malalts del fetge, als catòlics no els permeten d'anar al cel. Per exemple, no hi ha notari humanament i religiosament qualificat, capaç de certificar que al terrible

beat, Francisco Franco Bahamonde, el Senyor l'hagi acollit al paradís que diuen. Miri's del cantó que es vulgui, la guerra del 1936-39 la van perdre tots els espanyols, endolà totes les famílies, enfonsà tot el país en el terror i la misèria. Per limitats que fossin els militars de les noves promocions, en l'acció subversiva de llurs antecessors, no hi poden veure més que un factor de desastres en tota l'amplitud del mot: profundització del feudalisme, renúncia al patriotisme en favor dels estrangers; generals morts al llit afartats d'honors cotitzats a Borsa, coberts de sang espanyola, i de condecoracions corresponents a la gent que dugueren a matar; i, per postres, ja que el marc i la pesseta esdevingueren papers mullats, lliurament del vantat honor nacional, al caprici del dòlar.

Provocant la crisi de treball el 1931, la reacció espanyola, aconseguí la impopularitat de la República d'Abril per mitjà de les afusellades de treballadors a Arnedo, Casas Viejas i altres llocs de trista memòria. Fora de temps, els pro-

homs republicans de llavors pretingueren governar obrer amb la benedicció dels ricatxots ancestralistes. El poble girà cap a la vera extrema, i tot plegat conduí a la guerra.

Ara, amb un feixisme franquista escagassat, podrà per ell mateix, ¿qui i amb qui farien una nova guerra, per a un resultat incert, i amb una altra catàstrofe nacional segura? ¿Es que, interiorment i exterior, una nova campanya sagnant, desastrosa, aconseguiria res de bo? ¿O és que sometre un país a l'odi, a la violència i a la mort tot sovint, és «fer pàtria»?

No, i així mateix ho creuen els capitalistes espanyols menys incivilitzats, d'on pot venir la crisi econòmica que espanta les classes obreres i mitjana que voten un oposicionisme que, suposat i tot, no agrada a la tradicional gent de l'«orden y mando».

¿Tant li ha de costar al poble treballador de comprendre que la solució dels problemes que l'afecten depèn d'ell mateix i no dels rics, dels governs i dels polítics que en tot sentit l'exploren?

TABAL I BARREJA

C.N.T. ZONA NORD persisteix en les tombes anuals a favor de la C.N.T. d'Espanya i pro necessitats del S. I. i del «Combate Sindicalista». Hi haurà seixanta premis. Les participacions poden demanar-se a Roc Llop, 33, rue des Vignoles, 75020 Paris, tel. 370 46 86. C. C. P.: 9 232 23 V, Paris.

EL PREMI literari «Espejo de España» ha estat concedit al nostre amic Baltasar Porcel per l'obra presentada «La revuelta permanente», escrita en col·laboració amb Joan Ferrer. El text d'aquest llibre (que prompte veurà la llum) revaloritza la importància històrica de la Confederació Nacional del Treball.

TENIM EL SENTIMENT d'innovar els nostres llegidors la defunció del company Faustí Piqué, un dels companys més ben preparats per a la defensa de les essències de l'anarco-sindicalisme. Aquesta dissort ocorregué fa unes setmanes a Bordeus.

DEL LLIBRE de poesies «Pueblo en cruz», del company C. Vega Alvarez, resten alguns exemplars a la llibreria «Umbral», 33, rue des Vignoles, Paris. Hem d'insistir, nosaltres, que el preu íntegre (5 francs) farà cap a la bossa de TERRA LLIURE.

NO FA GAIRE vam enterrar el company André Maille, molt estimat en aquesta casa. Era deixeble de Sebastià Faure, havia militat sense interrupció, i encara a ses velleses dirigia la secció francesa del «Combate Sindicalista», a la impremta del qual acudia gairebé arrossegant les cames. Cordialment sentim aquesta feixuga pèrdua.

EL COMPANYY Balkanski, l'onze de març, desgranà, al Centre Confederal de París, una interessant conferència sobre «Problemes actuals: anarco-sindicalisme i evolució del moviment obrer». Hi hagué intervencions de companys assistents.

LA FEDERACIO LOCAL C.N.T. d'Igualada ens participa que l'autoritat municipal els ha tornat una petita part de l'antiga propietat de la Federació Obrera, també C.N.T., que la Falange li va prendre. El local recuperat (en espera de recuperar tota la resta) amida uns seixanta metres quadrats, aproximadament; cal pensar que la propietat sencera deu arribar a uns tres mil, almenys. De totes maneres, la C.N.T. igualadina ja ha ficat un peu a casa seva. Senyes de la nova seu cenetista: Carrer d'Oviado nº 27, baixos, Igualada (Barcelona).

4. P. 10/12

LA REGIONAL CATALANA EXTERIOR fa constar: Que en el Ple d'aquest organisme celebrat a Tolosa de Llenguadoc el 14 d'agost del 1977, s'acordà posar la cotització a 2,00 francs, acord que els afiliats tindran en compte. Per altra part, assenyala que les aportacions econòmiques cal adreçar-les a G. Codina, C.C.P. 3 471 90 X, Toulouse.

RESPONENT a un acord regional, Zona Nord C.N.T. ha nomenat la Comissió per a Edicions cara a Espanya, que immediatament s'ha posat en funcions. Els fullets primerament a editar seran, «Entre campesinos» i «La anarquia» de Malatesta; «El sindicalismo» de Josep Prat; «El Comunismo Libertario», d'Isaac Puente; «ABC sindicalista», de Farriol, i «La maldición del practicismo» de Rocker amb l'afegit de Felip Alaiz «Nueva maldición del practicismo». La base econòmica seran els donatius o exemplars comprats. Si els companys i les FF. LL. responen, cada edició constarà de deu mil exemplars.

AFALAGA veure com els companys de la regió aragonesa es belluguen en els llocs més avinents de l'exili, per tal de coordinar esforços i ajudar, el més que es pugui, la Regional d'Aragó, Rioja i Navarra de l'interior.

DAVANT la campanya oficial i extra, destinada a presentar la C.N.T. com un catau de terrorisme, la gent del poble ha reaccionat bé. Fent memòria, hom ha recordat que el cas de l'Scala és idèntic al del Pompeia, establiment similar on l'any 1920 un agent provocador, confident de la policia i pistoler del sindicat «lliure», hi col·loca una bomba que en explotar causà la mort a cinc espectadors. Naturalment, autoritats i burgesia tractaren de carregar el mort a la CNT, i en no poder-ho fer, tiraren terra damunt l'assumpte.

L'EXPOSICIO «Espagne 1936» que tant d'èxit tingué a França l'any 1976, ha tornat a prendre arrencada. De moment, ha passat per Avinyó i Poitiers. Es anunciada a Maisons Alfort i a Paris al Centre Confederal fins els primers dies d'abril. Igualment aquesta ben concebuda Exposició es representa en audiovídeo, condició que la fa fàcilment transportable.

MES ACTIVITATS a Paris: Diumenge 16 d'abril: Diada Confederal a la Mutualité, amb miting el matí, varietats a la tarda i exposició i venda de llibres tot el dia. Preneu bitllets anticipadament.

El 18 de juny la cosa serà al Centre Confederal: Festa del Llibre Llibertari, amb parada de llibres, conferència literària i atraccions, amb sorteig de la Tómbola. Acudim-hi tots, amb totes.

TABALER

Els Jocs Florals de la Llengua catalana han deixat l'exili

Els darrers tingueren lloc a Munic (Alemanya) i els propinients seran celebrats a Barcelona. ¿Per què sempre Barcelona? Havent-hi poblacions importants al lleidatà, al tarragoní, al gironès i als propis exteriors «barcelonins», ¿per què els Jocs no han d'ésser itinerants com fins ara fora de Catalunya? Ho deixem a la consideració dels rectors de la poesia catalana.

Però no és aquest tema el que ens mou a escriure aquestes ratlles, sinó les ganes de dir que els Jocs Florals del 1943 al 1977 han estat pregonament antifranquistes, han significat una forta alenada de llibertat enfront de l'esclavitud que han patit, durant un excés d'anys, els pobles ibèrics. Les contribucions a la gala festa han estat, sinó sàvies, si el suficient reeixides perquè moltes d'elles puguin, per dret propi, perdurar, o gravitar més enllà de l'exili polític a què ens havia sotmès la dictadura hispano-feixista. Vulgues que no, els Jocs Florals nostres implantats a l'exili han marcat una fita literària i també de dignitat humana. Defectes, n'hauran tingut, car humanament, encara no hi ha res perfecte.

No obstant, malgrat que el signant no pugui doldre's dels resultats «joguistics» (premis i carbassades en aiguabarreig inevitable), sí que s'ha de queixar del deix reaccionari que han patit alguns jurats, molt respectables, però presoners de la dèria partidista, o afectats de rutinisme a vegades, com fou el cas de Montevideu, on, malgrat la intervenció assenyada d'Avenir Rossell i d'algun altre, la composició «Diàleg de la verge fecundada» fou desestimada per damunt de la seva empremta literària, de la seva flaire poètica, a resultes de l'atreuiment del tema, assossegat i tot, però contradint la moral procedent, almenys, de cinc-cents anys endarrera.

També topà amb obstacle particularista l'obra «De l'Anoia al Sena sense pressa», i fem referència a un dels Jocs haguts a Caracas. De costum, l'Organització de la gran festa de la Poesia admetia llibres inèdits, o publicats amb una anterioritat màxima de dos anys. Doncs aquell jurat, per quatre vots contra tres, judicà inacceptable «De l'Anoia», per haver estat publicat «ja feia» dos mesos. ¿No mata, aquesta actitud, les ganes d'intervenir, en el successiu, en les nobles conteses de la gala festa? Perquè el llibre era «potable, per bé que descarat», segons criteri de persones lletrades. Les anècdotes hi són a cabassades i el català precis, comarcà, de saba extrabarcelonina, o com es vulgui, s'hi marca, inevitablement, en cada pàgina. I doncs? L'autor era vermell i negre i els quatre jurats oposants estaven més aprop de Sant Jordi que del suposat dimoni fais-

ta, ço que no compagina amb la neutralitat política que ha de presidir les decisions en els concursos literaris, o poètics, de signe precisament antifeixista.

Naturalment que amb premis o sense hom tira endavant, per ésser un daler de llibertat i de goig ço que el belluga. Però sabria greu que una festa de gran prestigi català tornés a ingressar en el pati molçós de la lluna i la pruna, o en el ballem tot menjant poncem.

JOAN FERRER

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 46, 1.114,43 F.
 Pujadó, Le Havre, 10; Castellvi, Choisy-le-Roi, 30; Enric i Pepita, Bezons, 20; Laborda, Paris, 10; Egarenc, id, 10; Criach, Champigny, 20; Barba, Paris, 9; Ferrer, id, 20; Vidal F., Sannois, 10; Un Xiquet de Valls, 25; Villegas, Paris, 10; Bagés, Stains, 20; Bellès, Perpinyà, 14,20; Llúcia, id, 5; Soto A., id, 30; Membrado, id, 25; J. Mas, id, 20; Torres, id, 20; V. Artés, Lourdes, 20; J. Floristán, Royan, 40; Lacosta, Vierzon, 50; G. Morata, Valreas, 30; Elias Conejos, Nantes, 10; Ripoll S., Villamblart, 100; Un del 90, Lamotte, 100; Cabré J., Fleury, 30; Cots, Sigeon, 50; M. Edo, Pelissanne, 30; R. Sancho, id, 20; De los Angeles, id, 30; J. Falguera, Houilles, 20; A. López, Foix, 50; Ferrer, 15; Rafanell C., Toulouges, 50; J. Vidaller, Quillan, 40; Roldan, Drancy, 10; Domènech, Montreuil, 35; Llop R., Paris, 20; Sanahuja, id, 10 francs.

Total entrades	2 182 63	
Despeses:		
Impressió del nº 46	776 16	
Expedició	212 15	988 31

Escreix 1 194 32
 Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

=====
 Girs a Roc Llop
 33, rue des Vignoles, Paris (10)
 C.C.P. 9 232 33 V Paris

Le Directeur de la Publication :
 Maurici CUATRECASAS
 Imprimerie des Gondoles
 4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi.

L'ANGOIXAT

Avui estic trist. Fa uns dies vaig assistir a un enterrament i la pena per l'amic perdut encara em dura. Era bon home, i a més acràtic. Està cremat al Colúmbium de París, on hi ha també Mackno i altres ombres d'interès històric.

Pensar en el meu enterrament, no m'agrada ni gota. Per poc que pugui anir-hi sol al cementiri, difícilment, per les meves cames.

Al meu poble un enterro lluit era ocasió de negocis. Més de la meitat de senyors del seguici emparellaven, en veu baixa, compres o vendes de sola. Acomiadats del dol, solien dir-se: «Fins a un altre enterrament», equivalent a «Fins un altre negoci».

La Guixotera era la dona-pregó del rector del barri. En cas de difunt, anava d'una porta a l'altra dient: «Noia — o Noi —, demà, de nou a deu, enterren el marit de la Segalana del Safareig, germana del Mildo de la Mariona». Ho poso com exemple. A la casa del difunt pagaven a la Guixotera amb deu cèntims i un crostó de pa, béns que aquesta exhibia fins al cementiri, tot encapçalant, ella, el grupet de dones endolades.

De la brutícia que es posa a les puntes dels dits, la gent en deia «dol a les ongles».

Als morts presumint diners, els acompanyaven amb música a la Casa del Silenci. Aquests mateixos músics, catòlics fins el moll de l'ós, refusaven els enteraments civils. Conseqüentment, només sonaven darrera dels morts «incivils»...

Una persona estimada em desagradava veure-la cadàver. Prefereixo recordar-la tal com era en vida.

Mort, torneja a la condició inexistent d'abans de néixer.

L'important és aguantar el darrer badall.

En morir, el general Franco havia occit, amb armes, turments i angoixes, posant-hi quatre milions de persones i no exagero. Més de trenta milions de ciutadans celebraren la manca de respir del «Caudillo».

Amb el temps, mossèn Ambrós acompanyà al cementiri uns sis-cents difunts tot murmurant-los el «Per ta culpa, per ta culpa...» I per mor d'un tifus exantemàtic que agafà, uns sis-cents homes acompanyaren mossèn Ambrós al cementiri. Els compradors i venedors de sola també hi eren.

Quan veig llits de pedra sepulcral a vendre, penso que els casolans somiers són millors.

Cada cop que vaig a un cementiri de París a deixar-hi un amic inànim, sento el «cop de vent» de Chopin. Ai, la marxa fúnebre!

Millor marxar d'estudi, o de tema.

ROVELLAT

INSISTENÇA

¿Cal que la Confederació accepti l'autonomia política? No. Avall, avall, s'arriba al celler, o al fons del pou. Millor cobjar la Lluna. Pràctics i tot, els americans ho saben.

En llibertaris (catalans i tot, condició que no defugim) no hem de caure en toixereries nacionalistes. Confederalment en tenim prou amb el nostre sistema d'unió amb els pobles ibèrics. Acceptar un nacionalisme català blasmant i tot el castellà, seria reconèixer el sistema de fronteres, de pàtries estatals; la divisió militarista dels pobles, l'apartament entre germans de parla diferent, la política d'odis productora de guerres. Sobrant les fronteres existents, seria ximple establir-ne de noves. L'autonomia de Catalunya? Vinga, ara mateix!, i també altres autonomies regionals per a un fi de col·laboració o de solidaritat de pobles ibèrics.

Autonomia, autonomia... Si, preferentment la de l'individu, base de tota col·lectivitat equilibrada. Res no ens lliga amb la gent, propera i tot, que blasmant el fet català no dituen res del fet absorbentista castellà. Això sí: els municipis lliures al·ludits en el miting de Montjuïc no ens espanten, àdhuc ens agraden, encara que ens mirem la solució del problema social des del prisma sindicalista-col·lectivista de la revolució del 1936. Els municipis llibertaris dels pobles modestos, vingueren a ser com les federacions locals ciutadanes, naturalment adherides als nexes regional i ibèric, i que Portugal ens dispensi.

Acceptar el naciionalisme equivaldria a fer-se responsable de les tristes històries de tot país. A nosaltres, catalans de soca i arrel, ens pot plaure tot ço de bo que ha tingut Catalunya, però a Grècia i enllà no hi gosariem defensar els estropells que hi cometeren els valents almo-gàvers, semblants als que el francès Felip V cometé contra Barcelona un cop la Generalitat vençuda. A més, el problema confederal no es resol acceptant el món tal com l'han fet i pastat feudalistes, burgesistes i polítics professionals, sinó mantenint la lluita de classes capaç d'agermanar treballadors nascuts en no importa quin indret. En aquest pla, la G. C. tant sacrifica obrers catalans com castellans, i si en la mort de Boal, Sguí, Pey i cinc-cents companys més hi intervingué mà espanyola, tampoc no hi mancà el braç de requetés i bordellers de nissaga catalana.

Ho hem dit més d'una vegada: un castellà bo és preferible a deu catalans dolents, i viceversa. En cervanti, com en margallia, el que compte és la moral, la rectitud de propòsits. La resta, romanços de la vora del foc.

Innocència o cretinisme?

Fa algun temps vaig assistir a una conferència organitzada per un partit català on s'hi tocà el tema «L'edat tercera».

Bé, jo creia que el conferenciant exposaria diferents mètodes de resoldre el problema econòmic dels vells treballadors, precisament, aquest, el més abandonat. Però ho va fer de cara al lleure, que, per certa gent, els avis asseguts o jugant al flèndit ho judiquen motiu cabdal de supervivència. El problema viu, el material, el coneixem tots pel difícil que és de resoldre. I per tant, la manera d'assegurar el dret de vida a la gent d'edat, l'orador no atinà proposar-la. Una manera de matar il·lusions.

L'home començà explicant que avui hi ha més vells que abans, que l'experiència de treball era menys respectada degut a l'esfereïdor avenç tecnològic, situació que àdhuc provocà dissidències familiars pel criteri jove que és innecessari consultar l'opinió dels avis.

També parlà, l'orador, del frau que representa per als vells el Pacte de la Moncloa, car la promesa d'un augment del 30 per 100 en ell signada, l'han reduït a la meitat, oblidant d'afegir, el garlaire, que el seu partit també és signatari del Pacte...

Després es referí a una manifestació celebrada a Barcelona protestant de dita reducció, éssent gran quantitat els vells que anaren del Passeig de Gràcia a la Plaça de St. Jaume per tal de lliurar uns plec a un representant de la Generalitat, que no apareixia. Membres de partits polítics presents el cercaren per tot arreu... mentre a baix els avis esperaven, esperaven... A la fi el recercat aparegué, i com sorprès, digué als comissionats qu creia que la manifestació era per al dia següent.

L'estany és que una conferència així donés un membre d'un partit també responsable del Pacte de la Moncloa, i que acabés aconsellant als vells que s'organitzessin, «única manera d'aconseguir quelcom en aquest món». ¿Què signifiquen aquestes contradiccions? Innocència? Cretinisme?

Jo em decanto per la definició segona.

Josep M. Sibina i Alstina

LLIBERTARIS ESPANYOLS

(Segueix de la plana 4)

Durruti, en els combats del 7 de novembre a Madrid, que de la Porta del Sol i el Museu del Prado continuaven cap als barris exteriors, morí al front de la Ciutat Universitària d'una bala que el toca de ple al cor.

HENRY TORRES

(Traduït del llibre «Accusés hor série», que tenim dedicat per l'autor).

Llibertaris espanyols vistos per l'advocat Henry Torres

El 8 de març del 1921, Eduard Dato, president del govern espanyol, fou víctima d'un atemptat comès per tres joves militants anarquistes. Dos dels tres executants comparegueren en octubre 1923 davant del Tribunal de Dret, que pronuncià pena de mort contra els acusats.

Malvy, desterrat per l'Alt Tribunal francès i havent escollit Espanya com a terra d'asil; i al mateix temps havent establert amistat amb el dictador Primo de Rivera, jo li vaig pregar d'interessar-se, prop d'aquest, per tal d'evitar ambdues execucions, que hom considerava imminents.

Malvy acceptà la delicada missió, amb tantes ganes, que aconseguí, per mesura de gràcia, que les últimes penes fossin commutades per les de reclusió perpètua. Dues vides havien estat salvades.

No cal dir que el meu paper de comissionat benèvol en aquest esdeveniment providencial, m'ha valgut, en els mitjans anarquistes, molts i delicats agraïments.

Els dos homes indultats no havien demanat res a ningú i llurs amics no els havien informat de les meves gestions, a la vegada perquè els mitjans de comunicació amb ells eren precaris, o perquè temien un refús dels interessats.

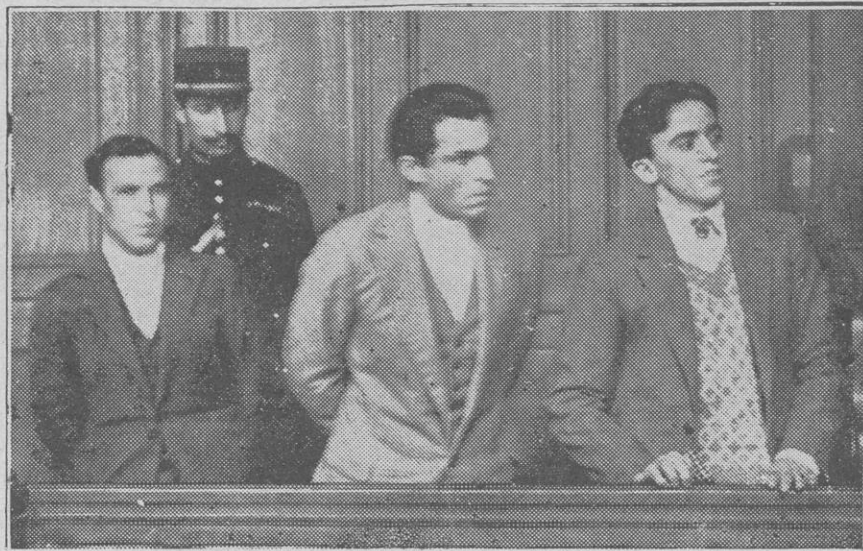
En ésser proclamada la República, els dos condemnats (1), alliberats el 14 d'abril del presidi de Figueres i posats al corrent de la meva intervenció prop de Malvy, em colmaren d'emocionants atencions.

¡Ferotge i generosa, Espanya on hom no es dona un termini de no gaire més de 24 hores per a maleir el jutge com per a beneir l'advocat!

Dins la meva memòria — que procuro conservar fidel — el gest tan humà de Malvy correspon a un gest semblant que vaig interessar un dia de Loucheur, amb la mateixa sort, (2).

De tots els anarquistes espanyols que jo he defensat, amb resultats diversos, però generalment sortosos, els més intrèpids, els més irreductibles foren Ascaso, Jover i Durruti. El 2 de juliol de 1926 un comunicat oficial anuncià que la policia estava sobre la pista d'un complot fomentat per assassinar Alfons XIII, que havia d'ésser rebut a París, amb gran pompa, el 14 de juliol. Tres proscripits espanyols, foren arrestats en un «meublè» del carrer Legendre: Ascaso, Jover i Durruti, els qui, al mes d'octubre, comparegueren davant d'una Cambra correccional sota prevencions subalternes: rebel·lió, passaport fals, port d'armes prohibides, infracció a la llei sobre estrangers, i foren condemnats a penes de presó. Orgullosament, davant del tribunal havien reivindicat el dret de maldar sense treva ni repòs per a l'enderrocament d'un règim execrat, i no s'estaren de reconèixer que es proposaven d'emparar-se de la persona del Rei per provocar la revolució a Espanya.

A resultes de tot això foren lliurats a

JOVER, DURRUTI I ASCASO

la Cambra d'Acusacions, on la cosa esdevenia més greu. Contra cada acusat pesaven dues demandes d'extradició, una de la part del govern argentí, com a «possibles autors del robatori a la Banca de San Martín», i l'altra interessada pel govern espanyol. Madrid assegurava que Durruti havia participat en l'atac al «Banco de España», sucursal de Gijón, i Ascaso en l'atemptat de 1923 a Saragossa que costà la vida del cardenal Soldevila.

El govern francès havia refusat el requeriment d'Espanya, però havia transmès, segons una llei nova, la demanda argentina a la Cambra d'Acusacions. Berthon, Guernut, Corcos i jo, estavem al fòrum per a la defensa. El servei d'ordre de l'audiència estava reforçat en proporcions exagerades i el Palau de Justicia tot sencer estava envaït d'una guàrdia armada com disposada per al combat. Aquesta feixuga mobilització deixà Ascaso, Jover i Durruti enterament insensibles. Bruns tots tres, i el cabell alundant, les celles descuidades, la faç curtida, la boca dura, el mirar ardent, haurien donat a Goya els models de la seva preferència. A favor d'aquests ferotges «pistolers» Berthon, amb gest lenificat, amb paraula calmosa i un ta-

lent envoltador, acredità, un cop més, la seva genialitat eufèmica: «Senyors de la Cort, tinc l'honor, amb els meus confreres, de presentar-me per a uns homes que representen el pol avançat de l'oposició liberal espanyola.»

La Cort no ens acollí de bon ull, però el criteri favorable a l'extradició no arriaria pas al govern, autoritzat per la llei a passar-se, en casos semblants, del criteri judicial. En conseqüència, els advocats no ens donàrem per vençuts, sinó que encetàrem una campanya d'opinió per secundar les nostres gestions prop d'Herriot, Painlevé, Georges Leygues...

El tossut Lecoin, que té quelcom de l'encantador Merlin i de l'abat Pierre, estimulava el nostre zel. L'últim bastió de la resistència que ocupaven Poincaré, president del Consell, i Barthou, ministre de Justicia, fou, sinó anihilat, al menys esquitllat per la sàvia estratègia de Lecoin. El juliol del 1927 les portes de la Consergerie s'obriren. L'extradició de tres homes, per als qui l'Argentina enviava un navili de guerra per a emportar-se'ls, estava refusada. El meu col·laborador va ser el primer a dur la nova a la presó: «Abans de mitja hora estareu lliures. Què penseu fer?» Un silenci d'alguns segons, i Durruti respon, poc a poc: «Recomençar a Espanya.»

Si el substantiu cap i l'èpítet anarquista no són inconciliables, Ascaso i Durruti foren, en 1936, a la guerra civil espanyola, els caps reconeguts de la gent de la C.N.T. (Confederació Nacional del Treball).

Llur extraordinària bravesa impulsà Ascaso, quasi sol, a l'assalt de la caserna de les Dressanes de Barcelona, on una metralladora enemiga el matà.

(Segueix a la plana 3)

(1) Mateu i Nicolau.

(2) Es tracta de l'afer Rakosi, agafat a Budapest i condemnat a mort pel règim Horty per haver actuat de comissari comunista durant l'experiència Bela Kun. Henri Torres interessà Loucheur, president de la delegació hongaresa a la Societat de Nacions, aconseguint-se que a Rakosi no l'afusellessin, cosa que el comunista Rakosi no agrai gens. Per contra, en l'Hongria comunista Rakosi s'ha demostrat home de sentiments sanguinaris.

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

N° 48
París, Abril 1978

DE BARCELONA ESTANT

EL CRIM DE L'«SCALA»? PARLEM-NE

Al matí d'aquell tràgic dia hi hagué una manifestació cenetista molt concorreguda. Aquest éxit no podia agradar a les autoritats, als partits polítics ni a les sindicals polititzades. A la tarda a l'«Scala» esclatà un terrible incendi provocat per uns desanimats «cenetistes» (tal com ho diuen) ocasionant la mort de quatre empleats de la casa i la seva destrucció total. Segons els comptes de l'enemic, la manifestació del matí quedava desvirtuada i la C.N.T. molt compromesa.

Diuen que la catàstrofe fou originada pel llançament d'uns còctels Molotov que van encendre immediatament tot l'establiment. Es veu que el còctel era d'esca. No obstant, el públic tingué temps de sortir de perill. Les víctimes mortals foren quatre empleats que es trobaven als baixos de la casa. Moriren asfixiats.

Set obrers cenetistes, cinc homes i dues dones, foren triats i acusats per la policia d'ésser autors de la malifeta. Tots han confessat llur participació després d'haver sofert turments físics horribles. Fins el jutge vacil·là a encausar-los. Però el ministre Martín Villa mana.

El procés recau sobre la C.N.T., per ésser intencional. La Confederació fa nosa a molts elements i així CC OO, UGT, partits polítics, etc., callen com uns putes, no obstant presumir oposicionisme...

¿Quin motiu tenia la C.N.T. per a cometre el crim de l'«Scala»? Cap. Ultra això, de 500 empleats de la casa 400 eren cenetistes.

El nostre Sindicat d'Espectacles no tenia cap mena de conflicte amb l'empresa «Scala». ¿Com justificar, ni mínimament, un crim tan idiota? ¿Es que la C.N.T. vingué al món per matar i no per ajudar a viure? ¿O és que hi ha imbècils que ho creuent al revés? No: hi ha malvats que fingeixen creure'ns dolents, car són ells o mans llogades els qui cometen malvestats que després atribueixen a nosaltres. La història parla:

1896: Bomba a la capvuitada de Corpus, carrer de Canvis Nous. Vuit morts i dotzenes de ferits. Objectiu d'aquest crim? Sembrar la intranquil·litat a Barcelona, asfixiar l'esperit anarquista, desarrelar l'anarquisme que es manifesta en la població obrera. Dotze anarquistes són afrosament aturmentats a Montjuïc i cinc d'ells afusellats; tots eren innocents! Ningú no ha, sabut mai qui fou

l'instigador ni l'executor del crim de Canvis Nous.

A Madrid se'n saben de coses, que la mà negra calla.

Els anys 1905 al 1907 Barcelona sofreix una campanya de terrorisme que la premsa oficial atribueix altra vegada als anarquistes. L'autoritat prova d'encausar companys i no pot sortir-ne. L'autor de les malifetes (bombes als urinadors, als kioscs, a les escaletes, etc.), és Joan Rull amb sa família. Executen Rull, i la campanya s'acaba. Però Rull tenia inductors molt poderosos a Madrid que ningú no ha conegut mai. Mister Arrow, detectiu anglès, va demostrar-ho. Però hagué de marxar precipitadament a Londres per a no ser víctima de la mà negra... Significat de les bombes de Rull i els seus amos? Desacreditar l'anarquisme renaixent, desinflar la Solidaritat Catalana de Cambó i Salmeron, tractar que Barcelona quedés, en importància, inferior a Madrid.

La campanya terrorista 1917-1923, tan terrible, fou iniciada pel cap de Policia Bravo Portillo que féu matar el patró Barret, assassinat que aquell atribuï als anarquistes abusant del seu càrrec. Bravo Portillo era, ensems que cap de la Policia a Barcelona, espia dels alemanys en guerra contra França i Anglaterra. Viaxell sorit del port barceloní cap a Marsella, etc., vaixell que delatava als submarins torpillers alemanys que infestaven la Mediterrània. Agafat, i rehabilitat per la mà negra oficial, Bravo Portillo es venjà, junt amb la banda Koë-nig, assassinant cenetistes, i aquests, clar, corresponien al foc per instint de defensa. Uns dels terroristes més famosos de l'època foren els generals Martínez Anido y Arlegui, governador civil l'un, cap de Policia l'altre, car Bravo Portillo l'any 1919 caigué mort en la lluita.

I vet açí que se'ns presenta a la memòria un anticip de la tragèdia de l'«Scala». Per allà el 1920 el cabaret «Pompeia» del Paral·lel hi esclatà un artefacte que matà cinc parroquians. Culpada? La C.N.T., la que sempre paga els plats trencats. Però els companys encausats, prèviament apallissats, surten nets de culpa del judici. Autor del crim de «Pompeia»? Inocenci Feced, aventurer castellà que inicialment es volgué fer veure anarquista, si bé la ganduleria i el vici prompte el convertiren en confident de la policia, en delator, en col·lo-

cador d'explosius per diners, i en assassi a sou del «sindicat lliure». Es un antecedent d'ahir que oferim a la societat d'avui.

I tornant al tràgic afer de l'«Scala», ¿com la C.N.T. podia destruir un establiment on tenia preponderància? De 500 empleats, 400 cenetistes... ¿Com atribuir a la C.N.T. la idea absurda de matar per matar? ¿Com uns explosius lleugers podien abusar instantàniament un gran casal, sense que al seu interior no hi hagués amagats elements infernals de repercussió? ¿No és cert que l'«Scala» no pagava delmes a certa «màfia», i que passava per una circumstància comercial desagradable?

Que tot això ho esbrinin els jutges, i que a la C.N.T. la deixin tranquil·la, la qual cosa sembla no convenir a la mà negra, a les autoritats, a les sindicals moltonistes, als partits oposicionistes de per riure, al neofranquisme i a la burgesia.

XATO DEL MUSET

PRIMAVERA de la VIDA

Darrera del serrat,
el sol, afadigat,
acluca sa parpella;
i, enmig de la blavor,
ja apunta la claror
d'alguna que altra estrella.

Va fent-se tot confós:
s'esborren els colors,
les formes s'esvaeixen,
i vola cap al riu
l'ocell cercant el niu,
que els salzes protegeixen.

Ja va tornant la nit
omplint-nos l'esperit
d'una tristor inefable.
Tot sembla anar finant...
Mes tot segueix avant
per son camí immutable.

Ve l'hora d'estimar:
quan tot apar callar,
més grana i treu florida;
quan sembla tot dormir,
sa tasca sense fi
repren més fort la vida.

Emili Guanyabens

4. P. 10112

La CNT d'Igualada pren possessió de part del seu estage social

Amb una concurrència de cent cinquanta afiliats, el 18 de març a la tarda fou celebrat un acte d'integració de la C.N.T. al seu patrimoni social. Entre els presents hi havia un bon estol de joves i alguns antics militants. També la del company Josep Costa, vingut de Barcelona.

El company secretari de la Federació Local féu la presentació de l'acte amb el següent discurs:

«Companys i companyes: Un salut i la benvinguda a tots els presents, gojosos d'haver recuperat part de l'antiga Federació Obrera afecte a la Confederació fundada en 1910, al propi temps que a Igualada començaven a pujar les parets d'aquesta casa de la C.N.T. continuadora de la Federació Regional Espanyola dels nostres avis.

»Aquestes parets, que tenen seixanta-cinc anys d'existència, han presenciats temps de lluites i de solidaritat dels nostres pares, els qui, robant-se hores i hores de descans, treballaren per a edificar el conjunt de locals, els més importants destruïts per la dictadura per a bastir-hi la seu del Vertical que presenciem a uns metres d'on ara estem, i que amb tot el dret reclamem. L'any 1916 quedava construït el darrer pavelló del casal, el mateix que ara ens té reunits. La resta: biblioteca, secretaries, sala d'actes, saló de cafè i el jardí donant al Passeig, encara l'autoritat ens ho deu.

»En l'estat d'ànim d'ara, podem calcular el gran esforç d'aquells precursors nostres, senzills, però abnegats, que en nombre d'un parell de cents cada dia o cada setmana cavaren fonaments, anaren a arrencar pedra, pujaren parets amunt, fins aconseguir la totalitat del casal de les reivindicacions obreres.

»Tradicionalment, la C.N.T. sempre ha estat la sindical de i per a la classe treballadora, amb afanys de millorament i emancipació, i dalers de cultura, amb quinzenal escrit pels propis assindicats, biblioteca, conferències il·lustratives, grups d'orientació ideològica, esbós d'escola racionalista, i fins i tot companyerisme obrer per a malalties. Ara els actuals, farem bé de seguir el camí dels nostres grans, millorant-lo i tot per a posar-lo a to amb l'època present. Bé està la millora immediata, però no descurem la finalitat autogestionària, o d'emancipació integral de la classe treballadora.

»Veiem amb satisfacció la presència de vells militants i la del company Costa, que ens promet venir sovint per a entaular converses de recordació i de reactualització sindical. Cal també recordar els companys exiliats Ferrer, Casellas i Garnés, que tant es preocupen per l'èxit de la C. N. T. d'Igualada, com també cal adreçar una salutació i el nostre agraïment als 23 signants del document pro recuperació del patrimoni confederal i que ens han fet arribar de França i Mè-

xic. Aquestes signatures, junt amb les recollides a Igualada mateix, representen una nova força a ajuntar a la documentació legal que posseïm per a recuperar tota la propietat sindical que el règim de postguerra ens va prendre.»

Abans de començar aquesta relació, els reunits observaren un minut de silenci dedicat a la memòria del company Rueda, de Sallent, mort a la presó de Carabanchel degut als martiris que va sofrir en un calabós de la policia de Madrid. Acabat aquest mutis, des de la taula presidencial s'interessà als concurrents l'observació de la solidaritat deguda als nostres empresonats.

S'indicà també que la Federació Local ha establert contacte positiu amb l'element obrer de Piera amb vistes a formar la Comarcal.

Es marcà, també, l'interès dels companys i població en general per adquirir el llibre «La revuelta permanente» de B. Porcel, llibre basat en el sindicalisme igualadí i que tant de soroll ha ocasionat al país amb motiu del premi «Espejo de España».

Actualment estan actius els Sindicats del Metall i Art Fabril i Tèxtil; hi ha a punt d'inaugurar els de Blanquers i Transports. La Federació actua fort en convenis i conflictes del treball, i pel mes de maig celebrarà un acte de gran ressò.

Per cloure aquesta interessant reunió, la Junta obsequià els 150 militants presents amb coca i una copa de vi espumós. En conclusió, un acte que deixà molt satisfeta la concurrència.

CORRESPONSAL

Tabal i barreja

EL LLIBRE «La revuelta permanente» de B. Porcel i J. Ferrer, distingit amb el Premi «Espejo de España», es troba en venda a la Llibreria Umbral, 33, rue des Vignoles, 75020 Paris, al preu de 65,00 francs.

C.N.T.-ZONA NORD ha iniciat una campanya pro edicions de fullets anarcosindicalistes destinats a Espanya, on seran tramesos gratuïtament. Els fons es recapten per subscripció popular a França i per mitjà de compres anticipades. Contribuïm-hi, utilitzant l'adreça i CCP del company Roc Llop, qui ho passarà al comitè corresponent.

A MONTAUBAN el 9 d'abril proppasat tingué efecte la Festa del Nen a la Casa del Poble. Bona xocolatada (com cada any), música i cançons i esplai general de pares, quitxalla i demés concurrents. Felicitem la constància dels animadors de S.I.A. montaubanesa, i en particular el nostre amic Guillèn.

ARRAN de la festa que acabem d'esmentar, ens plau felicitar el grup artístic Terra Lliure de Tolosa per la seva fe de vida palesada en sengles representacions solidàries. Terra Lliure estigué molt present a la festa de S.I.A. montaubanesa, aportant-hi el seu quadre de folklore, sense mancar-hi els entusiastes de sempre (un «sempre» que ve de l'any 1952); Lola Martin, el seu company Martin, Tina Prat, i la professora Paquita Galcéran, entre una munió de bons aficionats al cant i a la dansa que la distància i el temps no ens han permès conèixer.

EL DIA 8 D'ABRIL d'enguany la Federació Regional C.N.T. d'Aragó, Rioja i Navarra celebrà un miting esplèndid a Saragossa. Molts companys d'aquells indrets, però residents a França, hi fe-

ren cap en viatges expressament organitzats.

VEIENT que la Casa Sindical igualadina ha de passar fatalment a mans de la C.N.T. que de dret n'és propietària, alguna de les sindicals polititzades que actuen en nom de l'obrerisme ha tractat d'interceptar el nostre dret confederal utilitzant les signatures de mitja dotzena d'antics cotitzants de la C.N.T. que ara són runa marxista.

RECOMANEM als nostres lectors la lectura de l'«Autoretrato de un felón: Santiago Carrillo» inserida en el número 390 de «Tierra y Libertad» de Mèxic, que els pot facilitar el corresponsal a França, Valdenebro, de Paris.

EL PERIODISTA Domènec de Bellmunt, resident a Tolosa d'Oc, ha fet un viatge a Catalunya i n'ha vingut desconhortat. «Allò» és la política eixorca del P. S. català, del P.S.U.C. i altres herbes assecades abans d'hora. Nosaltres ja ho sabem.

EXIT de l'Exposició «Espanya 36» en muntatge audiovisual al Centre Confederal de Paris durant els dies del 30 de març al 2 d'abril. Molta concurrència de professors i estudiants francesos, i no cal dir que de treballadors revolucionaris espanyols i d'altres nacionalitats. Una setmana abans aquesta demostració d'avançada espanyola havia tingut lloc a Montreuil-sous-Bois. Ara la demanadissa d'aquesta Exposició és important; s'hi han interessat àdhuc elements avançats de distintes poblacions d'Espanya i altres països d'Europa i Amèrica. Felicitacions als nostres joves ibèrics i francesos que tan encertadament tracten les realitzacions autogestionàries de l'Espanya àcrata del 1936.

(Segueix a la plana 3)

Violència, brutalitat i provocació

Fa dies vaig llegir al periòdic «Le Monde» un article signat per la lúcida ploma de l'escriptor Jean G net — tan poc o mal conegut a casa nostra —. L'article en qüestió (1) alludia la violència emprada per la «Rote Armee Fraktion» alemanya que des de sectors d'opinió molt generalitzada hom no dubta a condemnar a corre-cuita, de la manera més senzilla i irreflexiva possible, sense cap tipus d'anàlisi seriós. «El terrorisme és el terrorisme, vingui d'on vingui», «L'assassinat és sempre assassinat, no hi ha justificació política que valgui», serien les conclusions més esteses dins aquest corrent de pensament.

Ara be, per a l'autor de l'article el fenomen de la violència a la societat actual no és resolt amb voluntarismes ni metafisics ni pragmàtics; la conducta violenta de l'ésser hum n  s molt complexa, correspon a un engalzament d'estimuls i respostes, gens voluntàries les més de les voltes. Si parem esment que la nostra vida quotidi na ve determinada pel signe de la violència — «violència i vida són quasi sinònimes» —, trobem que aquesta és un procés irreversible, malgrat que no dessitjable, puix que és motivat per la brutalitat del sistema. La

brutalitat de l'atur for s, l'opressió, la marginació, l'isolament, la destrucció de l'individu des del poder són els veritables responsables de la violència permanent que mena les nostres vides. Aquesta seria la tesi de G net, compartida per la nostra teoria llibertària.

Adhuc, la brutalitat del sistema es vesteix d'hipocresia infinita al nostre país — aix  no vol dir que arreu del món no succeeixi did ntica manera, recordeu, per exemple, els «suicidis» a la República Federal Alemanya de militants revolucionaris empresonats —, quan endem s del salvatgisme directe s'utilitzen formes de brutalitat disfressada a la pràctica per la PROVOCACIÓ.

El mètode no és nou. La infiltració d'elements provocadors en els medis obrers, les accions dels quals permetien inculpar, desprestigiar i dismantellar les organitzacions revolucionàries, ha estat la pauta històrica utilitzada pel sistema. Els comunicats apareguts a la premsa repetien tantes voltes les invencions pol cials que l'opinió pública acabava per creure que eren certes, tot demanant a crits la «pacificació» i l'empresonament dels «responsables».

Fou aquest el cas, a la fi del segle passat, de l'andalusa associació de «La Mano Negra», responsable, segons la policia, de múltiples accions violentes, pretext que justificà la repressió oberta contra el moviment anarquista. O les violències a Barcelona, entre 1905 i 1907, degudes al provocador Joan Rull i endossades als militants llibertaris. D'on partia la iniciativa d'aquests actes? Els documents històrics han demostrat, en el cas d'en Rull, l'existència d'un pre-supost del Govern Civil destinat a aquests criminals «affaires».

Totes aquestes prov cacions van conduir a la promulgació, per part del Govern Maura, d'una nova llei de repressió contra l'anarquisme, a la vegada que organitzà una «secció especial» dins el mateix cos de policia per encarregar-se de la «investigació» d'aquests grups llibertaris.

No voldria que aquestes notes fossin una senzilla rememoritzaci  d'uns fets històrics, ans el contrari, una reflexió sobre el present més immediat.

El malaurat esdeveniment de l'«Scala» de Barcelona amb tots els seus contrasentits, evidenciats per uns i altres, és molt recent. El periodista Manuel Vázquez Montalbán (gens sospitós de simpaties àcrates, donada la seva militància directiva en el PSUC) escrivia referint-se a la inculpac , per part de la policia, a militants anarquistes i confederals: «Es pràcticament imposible dar una explicación política minimamente coherente a las ventajas de hacer arder un cabaret y a cuatro trabajadoras, tres de ellos militantes de la C.N.T. para m s INRI. (...) Esta voluntaria confusión de la gimnasia con la magnesia oculta

una operación de búsqueda de la coartada moral para el autoritarismo y la represión.» (2).

 No és, doncs, la provocació un arma emprada a dojo perquè la situació es podreixi i es filtri, com una droga, la por al canvi en les consciències ciutadanes, mentre els companys esperen una sentència que potser els condemni a mort?

La brutalitat del sistema utilitza mil m squeres, totes elles grotesques. La provocació n'és una, tràgica i monstruosa quan exigeix el preu d'una vida humana. Agustí Rueda, company a la Confederació, fou assassinat bestialment a Carabanchel, impunement, malgrat que el director del centre penitenciari i vuit funcionaris han estat processats per maltractaments (?).

Voldria escriure més sobre la vida, trepitjada primer, assassinada després, d'Agustí Rueda, anarquista. Voldria escriure sobre tanta impunitat salvatge, però un sentiment, barreja de dolor i impotència em conté. El no voler respondre a la provocació m'atura la ràbia als ulls i la saliva a la gola.

Fins quan?

GERARD JACAS

Barcelona, març 1978.

(1) Jean G net, «Violence et Brutalit ». «Le Monde», 2 septembre 1977.

(2) Manuel Vázquez Montalbán, «La otra bomba del Liceo», a la revista «Triunfo», 28 enero 1978.

TABAL I BARREJA

(V  de la plana 2)

DIADA CONFEDERAL REEIXIDA.

Ens referim a la de Paris celebrada el 16 d'abril d'enguany. Dues mil persones al Miting, animat pels companys Muñoz Congost de l'A.I.T., Bondia, Martínez i Marco, tres cenetistes amb càrrecs de responsabilitat a Madrid, València i Barcelona, respectivament; Marzocchi, de la Federació Internacional Anarquista, i Fca. Montseny, del periòdic «Espoir». Agrad  tant aquest acte, que a la sortida es recolliren prop de 5.000 francs per al suport econòmic de la Diada.

La Llibreria, instalada al atri, treball  de valent durant el matí, i la llàstima fou que llibres importants i de recent publicació no haguéssin arribat encara per mor de l'embús de frontera.

L'espectacle de la tarda també result  animat, tant al públic com a l'escenari, per el qual hi transcorreren la colla «jazz-b nica» d'H llos Vidal, Rosalie Dubois, el tercet Los García, el grup guitarrista de Paco de Algeciras, el dilecte Paco Ib n ez i el formidable Carles Andreu, amb el seu ajustat acompanyament.

Malgrat la quantiositat de les despeses, Zona Nord se n'ha sortit bé, i moralment encara molt més, per la confraternització de companys de m s de seixanta pobles de França i d'Ibèria, i pel bon regust que la Diada ens ha deixat a tots.

TABALER

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del n  47: 1.194,32 francs.

Vidiella, Drancy, 20; Enric i Pepita, Bezzons, 20; Rovellat, Paris, 20; Ferrer, id, 20; Soms i Maria, Noisy le Sec, 10; Peralta B., Paris, 10; Pedraforca, id, 10; Pérez R., Prades, 20; Oliveras, Pontault-Combault, 20; T. M., Paris, 10; Labor-da, id, 10; J. P. C., Terrasa, 30; Martínez, Athis Mons, 10; Madeline, Ville-neuve St. Georges, 20; R. Pujadó, Le Havre, 10; Marcel F., Paris, 10; Mensa, Igualada, 65; Amics de Montargis, 30; Rosquillas, Pont de Maye, 20; Cabré Pere, Drancy, 10; Valls, Epinau sur Senart, 10; Capellas J., Laurens, 20; Amics de Londres, 100; J. Martínez, M con, 20; Amics S.I.A., Toulouse, 100; Vall s J., Mandeure, 10; R. Port , Nevers, 16; J. Brugués, Mane, 20; Serra Monrab , Marsella, 40; Pascualena, Maignane, 50; Parra, Charleval, 15; R. Adell, id, 15; Ren e Lamberet, Brunoy, 25; J. Martin, Marsella, 10; Riera, Tarbes, 10; Navarro J., B darieux, 25; Marin F., St. Pryv , 30; Uno del 90, La motte-B., 100; Roc Llop, Paris, 20 F.

Total:	2 245 33
Despeses:	
Impressió del n� 47	776 16
Expedició	207 70
	983 86

Escreix: 1 261 46
Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

EL MON DE LA LITERATURA UN PREMI VERITABLEMENT EXTRAORDINARI

L'any 1970, a París, la coneixença entre l'escriptor Baltasar Porcel i el company Joan Ferrer nuà una relació literària que ha portat cua: la concessió, a Porcel, del VI Premi «Espejo de España» que cada any atorga l'Editorial Planeta. L'obra afavorida té per títol «La revuelta permanente», significat, aquesta revolució, ni més ni menys que la vida d'un anarco-sindicalista que del 1911 al dia actual no ha parat mai de fer CNT i idees.

«La revuelta permanente», doncs, es un llarc diàleg — quasi monòleg — sostingut als «quals» de París durant dos mesos, entre Porcel i el vell cenetista Joan Ferrer, sota l'esguard fotogràfic de Maria-Angels Roque.

Acabada la feina — molta, a la llargada de cinquanta «cassetes» magnetofòniques — el resultat restà encalcaixonat per mor de la presència — encara! — del general Franco, i fins al 1977 la llavor no fou desencalcaixonada; i treta de les cintes, posada en escrits, seleccionats, depurats, i el tot lliurat a l'Editorial Planeta perquè ho considerés per al concurs nacional «Espejo de España». En resultà, «La revuelta permanente», o sigui l'obra aconseguida, premiada entre quaranta obres admeses en el concurs.

Premi ben merescut, i difícilment aconseguït, considerant la nissaga conservadora dels jurats, que, en concret s'han manifestat, cadascun, a sa guisa.

General Diez Alegria: «L'obra que hem jutjat està ben escrita, reflecteix una de les tantes facetes de la història d'Espanya, i a més jo la considero bàsica.»

Fraga Iribarne: «El llibre no nego que estigui ben redactat, però considero que el tema no és interessant, car l'anarquisme ha fracassat, com ho descobreix l'argumentació mateixa de l'obra.»

Editor Lara: «Sóc conservador, però he votat «La revuelta permanente». I que es vengui, és la meua opinió primera.»

Areilza, Serrano Suñer, Carles Robles i Rafael Borrás, són també responsables del premi obtingut per Porcel amb «La revuelta permanente».

Ressó d'aquest esdeveniment literari?

Fort en els mitjans intel·lectuals, i favorable, generalment, a la C.N.T. espanyola. Les nostres Federacions podrien aprofitar la circumstància.

No tot han d'ésser reculades, per imprevisions, o provocades per l'enemic encortinat que sap provocar ocasions tenebroses com la de l'«Scala».

La benvinguda al llibre «La revuelta permanente». — **BLAIET.**

Terra Lliure i cames lleugeres

Vivé, la Pauleta, jo i d'altres a Tolosa del Llenguadoc, l'any 1952 vam inventar el grup festiu i solidari Terra Lliure. I cregui's que en vàrem fer de crespes.

L'estol aconseguït el dirigí la profesora Paquita Munné de Galceran, germana de les Set Muses. Les eines d'expressió foren el cant, la dansa, i la comèdia, musicada a vegades. Els resultats econòmics — per cert apreciables — eren destinats a Solidaritat Internacional Antifeixista. Per solidaris, nosaltres.

Teníem tenors, baritons, soprans, contralts, i veus de rumor. Disposàvem de repertori sarsueller, d'aficionats escènics, de «poble». L'esbart dansaire era compost de vuit xamoses parelles. Donava gust de veure-les evolucionar, brilloses, ben ajustades, en magnífic alè de vida.

Entusiasmat, Pau Casals en ho aplaudí tot al Teatre Municipal de Perpinyà, ple de gom a gom. Quan la companyia Montseny s'ocupa d'aquesta magna escaiença, dona el mèrit a S.I.A., tot oblidant-se de Terra Lliure, ver artífex d'aquella gojosa diada.

El «Cours Dillon» ens havia ofert estatge a la gran barraca de la C.N.T. Com que hi donàvem català, barrejat amb altres aires ibèrics, companys (?) castellufiats ens feien la tinyeta i enredaven els assaigs. La germanor terrallienca hi era perfecta, i el bretolisme dels terraescavistes també. Nosaltres duïem jovent a la C.N.T. i ells l'escampaven, si podien.

Els assaigs eren fonamentalment fraternals, familiars; i les representacions, delicioses. A Tolosa, St-Girons, Montauban, Castres, Albi, Narbona, Perpinyà, Montpeller i Bordeus, ho saben. Els nostres inexplicables contraris en sofrien. «Como España, ni hablar». Si entre aquests hi havia catalans (que tenim de tot, i força) deien «organización», «corazón», «me hago cargo», i àdhuc «vengo de llegar».

Doncs vingué a Tolosa la cobla sardanista Barcelona i l'escridassaren de feixista. Al cap d'un mes es presentà al Capitoll la Carmen Amaya, i callaren com sargantanes. «Viva el panderero, más no toques el de mi mujer, también sonoro, salero».

Pobra gent, més prop de Felip II que de nosaltres. «España una, y con muerte».

Pobra gent, ara destenyida. Adés color llampant, enguany pellinges de cal drapaire.

Quan trobo un tipus d'aquest color, giro cua pel primer cantó.

ROVELLAT

UNA INICIATIVA

Periodic «Catalunya»

En la Plenària Catalana de la C.N.T. del passat dia 5 de març va ésser informat positivament el projecte de restablir l'òrgan de la Confederació «Catalunya» com a diari de la tarda, paral·lelament a l'altre òrgan «Solidaridad Obrera».

Porta les gestions un col·lectiu confederal el qual, partint de la base resta obert a tots els interessats en aquest esforç que tant necessari és, especialment en els difícils moments actuals. Basats en els conceptes d'autogestió, hem obert mil comptes de participació, degudament numerats, al preu de mil pessetes cada un, nominatius. Això dona dret, a nivells territorials o sectorials, a participar lliurement en la gestió i arrencada del «Catalunya», així com a ésser reembossats per la quantitat aportada en exemplars del periòdic.

Aquests títols de participació poden ésser recollits, mitjançant llur pagament, als secretariats de Premsa i Propaganda del Comitè de Catalunya de la C.N.T., Princesa, 56, pral., o a la F. L. de Barcelona, plaça Reial, 3, pral.

També podran adquirir-se mitjançant transferència bancària a favor de:

«Catalunya c/c n° 11.128.750.0024,
Banc Comercial de Catalunya
Ronda St. Pere, 29, Barcelona,

o enviant taló nominatiu a l'ordre de «Catalunya» a l'apartat de Correus n° 34.144 on s'ha de dirigir tota la correspondència o sol·licitud d'informació que us serà degudament atesa.

Creiem que és imprescindible l'existència de premsa obrera que informi i empengui seriosament la defensa dels interessos dels treballadors. Cal que sapiguem defensar-nos i organitzar-nos en tots els camps, i el dels mitjans de comunicació és vital en els moments presents.

Es per aquesta raó que ens hem llançat a l'empresa i esperem comptar amb el major nombre possible de companys en aquest concret acompliment.

COL·LECTIU AUTOGESTIONARI DEL
DIARI CONFEDERAL «CATALUNYA».
Barcelona, 15 de març del 1978.

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi.

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 49
París, Maig 1978

«Així ho hem trobat i així ho deixarem»?

Quan els «avançats» de temps endarrera maldàvem per una societat més justa, igualitària, els obrers rutinaris invariablement responien: «Així ho hem trobat i així ho deixarem», dita que complaïa als capitalistes i governants de l'època. Tot el més, els nostres conformistes arribaven a imaginar la possibilitat, llunyana de la jornada de vuit hores. Era la fita cabdal dels treballadors sense fretura manumisora. En aquell temps, d'hores s'en treballaven deu i onze, segons ofici.

De lluitadors braus per a la reducció d'horaris en teníem força. Però en general, més enllà de les sacrosantes Vuit Hores, ja no hi veien altra reivindicació possible. El pensament llibertari d'una societat sense amos els deixava escèptics. Però veient-nos als joves atrevits, adelerats darrera les «truites somniades», o sigui les anarquies, feien un gest entre incrèdul i paternal, perquè de castanyes del foc els novells també en sabíem treure.

I heus ací que les Vuit Hores s'estableixen arreu degut a esforços nostres i d'ells, de vint anys o així, i deixem esmentats els anys que van del 1913 al 1933. I doncs, ara? Què fer, en endavant? Doncs maldar per les set hores, esquinçar el programa «definitiu» dels innocents TRES VUIT: vuit hores de treball, vuit d'estudi i diversions, i vuit de descans. Així de senzill i pràctic, com una sindria partida, en tres trossos.

Però hi mitjançà l'acció del temps, aquest senyor irrevocable que al seu pas esborra tantes cabòries. Ell, tot avançant — com a inderurable que és —, deixa fora d'escena els vells, confiant l'actualitat als joves de torn, i aquests, enriquits d'aspiracions noves, més o menys anarquistes, enfocaren el problema social vers el dret de vida, la setmana de quaranta-dues hores, la seguretat en els treballs, la participació en els beneficis, la culturització revolucionària del món del treball i altres «truites somniades». En clar, falòrnies, que de falòrnies han deixat de ser-ho, car s'ha arribat al punt afalagador de la creença en que la societat es regeix pel treball, i que el treballador és la peça principal, imprescindible per al funcionament normal d'aquella. De faisó que, responent a la creença tradicional dels antics explotats, els proletaris (encara!) d'enguany podem

dir, amb el cap ben alt i satisfets a dojo: AIXI HO HEM TROBAT I AIXI NO HO DEIXAREM.

El que passa és que la burgesia, més instruïda que la massa indiscriminada d'assalariats, sap trobar solucions adequades a tota circumstància, i així veiem com es val del reformisme polític, de la confusió de classes (ací, la ficció accionista de certs obrers que a canvi d'un ridícul manat d'accions a l'any 1919 es prestaren a fer d'esquirols), de la concessió «espontània» de certes millores que l'avenc social té madurades... ¿Que passaria si la classe obrera maldés exclusivament per la seva causa, deixant l'afer polític per inútil i àdhuc perjudicial a la pròpia causa? Sense por a rrelliscar, podem dir que l'emancipació total del proletariat registraria un avenc formidable, i tocaríem ja amb la punta dels dits l'establiment d'una societat igualitària, si fa o no fa d'acord amb la tendència llibertària sostinguda per la Confederació Nacional del Treball. Però ací tenim les concessions neutralitzadores (santificació del 1er de Maig, Seguretat Social, vacances anuals, tants per cents d'això i d'allò, la costella en lloc de la clàssica i rovellada arengada, el cotxe, la nevera, la «tele», l'apartament, la inserció a les modes, el tot pagat a terminis, deis quals hom se'n surt mitjançant el temps si la família no resulta afectada per malalties

ES A PUNT de sortir el fullet «ABC SINDICALISTA» de Farriol, el primer de la sèrie destinada a Espanya. El segon fullet (en preparació) serà «EL COMUNISMO LIBERTARIO», del malaguanyat doctor Isaac Puente. El preu d'aquestes obretes serà limitat per tal que els companys que residim a l'estranger en puguem adquirir un grapat cadascú, amb idea de fer-lo arribar a l'interior i al poble d'elecció personal. La segona llista de donatius (la darrera que hem vist) arriba a 3.696 francs. Contribuïm-hi tots, utilitzant l'adreça del «Combate Sindicalista» de París.

i l'atur forçós. La vida, tal com la societat d'ara l'aconsella, és aparentment soportable i semicòmode, però en resultat esborra del daler obrer la idea d'un món igualitari on les classes no existrien perquè tots seriem idèntics en drets i deures, on el treball i els seus beneficis correspondrien a tothom, tot resultant-ne eliminades les diferències socials, les angoixes dels «pagarès» mensuals, la por als qui manen i també la por al demà, sempre incert en les societats regides per Estats forçosament beneficiaris d'uns pocs i suportats pels més.

Doncs tenim que aquest viure insegur, ensems que contradictori, segueix i sembla afirmar-se per l'existència de partits còmplices (comunistes, socialistes, centristes, regionalistes, altres marxismes variolats, tot d'esquerra, però de política medular) en els quals creuen la majoria d'explotats perquè se'ls antulla que el mínim esforç, l'exhibició de banderes, el votar i el deixar-se endur, políticament, aigua avall, és acció pura, encara que només es tracta d'impuresa política, d'una conducta associada, d'un accionisme mecànic dirigit en el fons, i a través dels professionals de la política, pels poderosos de sempre, els paràsits de sempre, i els polítics d'ara però iguals als de sempre, que deixen a les masses, als votants, als de baix, a la terregada proletària, en la condició inferior de sempre.

¿No veiem enguany com el marxisme majoritari, i amb ell el regionalisme de festa major, accepten els colors nacionals del general Franco, el pacte de la Moncloa, les disposicions governamentals que reduïxen els drets dels treballador? ¿No veiem a dotzenes de milers de treballadors manifestaires, cridaners, coberts de banderes, anant vers l'aconseguit del no res conduïts per Felipes i Santiagos, ensems que deixen que el govern dificulti l'existència d'una C.N.T. independent, pròpia, i exclusiva del proletariat espanyol, que no s'avé a retre pleitesia a l'Estat, com així ho fan les CC OO, la UGT i altres sindicals de pa sucats amb aigua?

Esperem que les masses obreres encorralades per socialistes i comunistes acaban per obrir els ulls i comprendre que el vertader camí emancipador que els resta és el marcat per l'anarco-sindicalisme.

JOAN DEL PI

4. P. 10112

BIOGRAFIES

La *historiografia*, en el nostre moviment, ha estat des de sempre un dels gèneres literaris més practicat, a la vegada que ha manifestat el caràcter, fonamentalment, didàctic que animava els escriptors. Els nostres historiògrafs no s'han fet mai ressò de la veu del polític reaccionari, que fou Menéndez y Pelayo, quan afirmava que «la forma és el espíritu y el alma misma de la Historia», més aviat, i en atenció al contingut, han fet de la història una literatura objectiva a l'abast de tothom.

L'eloqüència i la retòrica no han estat les formes més usuals emprades pels historiadors del moviment obrer, en general, i de l'anarquista, en particular, ans al contrari, una narrativa i una descripció arran de poble — que no vol dir estil macarrònic i anacolútic — han caracteritzat al fil discursiu d'aquest tipus d'obres, verosímils i fidels a una realitat quasi sempre hostil als nostres personatges.

Però, esdevé paradoxal a la nostra ideologia el fet que, dins del gènere, hagin proliferat de manera especial les *biografies*, retrats i pintures contrastades de personatges capdavanters del moviment llibertari (Mella, Eleuterio Quintanilla, Cipriano Mera, «Marianet», etc.). Cal dir que algunes d'aquestes biografies, tot fent punt i a part amb les idees i llur coherència, es lliuren a la sublimació de l'home, a l'exaltació de la «figura», reduint llur visió de la història anarquista al «liderisme» de l'individu i el que és pitjor, al caràcter «carismàtic» del personatge, com si fos un poderós desencadenant històric.

En aquesta línia ha aparegut al mercat editorial, en aquest mes d'abril, l'assaig *Angel Pestaña, rerato de un anarquista* (Edi. Argos-Vergara) d'Angel Ma de Lera, «reformista d'època», que fa una apologia-manipulació del «sindicalista» (anarquista?) Pestaña, de cara — segons les seves pròpies paraules — a oferir la «figura d'un lluitador» a «les generacions joves». El nucli de l'obra és el mite de l'any 1935 a La Linya, on Pestaña passà dels abroncaments per les seves declaracions als aplaudiments finals, volent presentar-nos, l'autor, la imatge carismàtica (quasi taumatúrgica) d'un «líder» que si hagués estat escoltat a temps — i aquesta és la lliçió del llibre — potser hauria fet variar el curs dels esdeveniments (?). Per descomtat, si en Pestaña, en algun moment, arrossegà descredit, aquest era degut, sempre en tesi de l'autor, a les tèrboles maniobres dels «nucis provocadors» de la F.A.I.

Per altra banda, hi ha aquells altres historiadors-biògrafs que han sabut situar la valúia d'un personatge en l'esforç i el mèrit de tot un moviment en marxa; l'autor, fugit de veure's reduït a la categoria d'«home-fitxer» que renúncia, voluntàriament, a la inducció i nega, fins i tot, la seva personalitat creadora.

Aquestes són autèntiques *biografies col·lectives*, malgrat que es centrin en un home concret. Aquests són els guanyats de la veritable biografia exempta de retòrica burgesa, tan a l'abast dels intel·lectuals d'ara, que converteixen la història pragmàtica en «història sagrada» o en «vides de sants» amb «miracles» inclosos.

Per a ponderar la importància i l'ajut que presten al coneixement de la nostra història aquestes biografies no apològiques, tenim dues obres, editades també durant aquest mes, una (que de fet es tracta de la traducció del francès) és *Durruti, el proletariado en armas*, d'Abel Paz (Ed. Bruguera), ja coneguda per a molts de nosaltres, però que no per això deixarem de reconèixer que és tracte d'un assaig d'aproximació col·lectiva a la «lectura» de Durruti. La *revueta permanente* de Baltasar Porcel (Ed. Planeta), on, entorn el nostre company Joan

Ferrer, van desfilar els darrers cinquanta anys de la «vida» anarquista al nostre país i a l'exili francès. L'autor (o autors) defuig (en) els «protagonismes» (veieu tan sols el títol del llibre on es fa una referència prou col·lectiva), Ferrer-Porcel ens vénen a dir que no som els homes individualment els qui comptem per a la història, sinó el magne esforç de tots plegats per a fer triomfar les nostres idees.

De biografies com aquestes ens en calen; deixem les altres per als qui volen «idealitzar» la història.

GERARD JACAS

CNT, SEMPRE

No. La C.N.T. no ha tingut enterrament. No pot morir. En el curs de la seva existència, en monarquia i en república, n'ha passades mil i una i s'ha aguantat sempre. Ni les escomeses de la Patronal, amb Martínez Anido i tot, foren prou per acabar amb la central anarco-sindicalista. I és que a les seves entranyes hi germinen els elements bàsics de la seva pròpia existència.

Sang de llibertat, sang de justícia i de fraternitat humana!

Essent aquests elements els que constitueixen el cos viu de la nostra Confederació. Encarnació d'un sentiment que cap altra organització ni estament oficial no acullen en el seu si. Llibertat, Igualtat, Fraternitat, són qualitats que solament els amants d'un futur generós poden propiciar per a els pobles.

I ara la C.N.T. ja està de retorn del seu llarg exili, del seu calvari intern i extern, en un conjunt de voluntats que mai no oblida que sols l'home llibertari, curull d'optimisme raonat, pot premiar a la Societat amb una vida prometedora que veié eclipsada al començ del 1939 i anys següents, per mor de la guerra civil que ens afectà, i de la guerra gran que afectà els forans i a nosaltres també, essent Espanya el país que ressentí més temps les profundes esgarrapades del feixisme.

Enguany, el fenomen de la proliferació de partits polítics és resultat de la concertació d'interessos i complicitats internacionals que fan servir de peons els esmentats partits «perifèrics», suposadament destinats a la defensa del proletariat.

I bé. Ja l'Espanya sotmesa a la més cruel de les tiranies, frueix d'un panorama polític feblement aclarit, amb llibertats mínimes ocasionades per elements sortits del franquisme, als qui fan el joc els comunistes i els socialistes filipins a través del Pacte de la Moncloa, de les eleccions sindicals i altres andròmines, el contingut fals de les quals ja s'adverteix en aquests moments.

Amb tanta complicitat no és dubtós que la classe treballadora es veurà defraudada i que la crisi d'entusiasme polític no trigarà a produir-se. Una vegada més els obrers crèduls en les situacions electorals, es veuran maniobrats pels dirigents, ensems que la C.N.T. es veurà justificada en la seva posició no col·laboracionista i antigubernamental. Certament, la C.N.T. ha quedat lliure de contactes i contactes aliens als interessos del proletariat que aspira a l'emancipació total. I malgrat els desitjos i els simptomàtics silencis de la U.G.T. actual, germana de lluita ahir i ben esquerpa avui, la C.N.T. actual s'afirma i aviat serà una força determinant.

Esperem asseguts al pedrís de casa, l'hora en què passaran els cadàvers dels nostres enterradors.

C.N.T. ahir, avui, i sempre.

H. PLAJA

«LLEGIU LLIBRES EN CATALA»

Això pot semblar un corconisme i potser ho sigui. Ho hem dit manta vegada i els corconats han resultat mesells. D'on la nostra insistència.

Els autors Roc Llop, Ambrosi Carrion, Coloma Leal i jo, vam tenir l'acudit d'editar-nos llibres a l'exili, cosa que — està comprovat — la «mafia» editora de Catalunya ho ignora de totes passades. A Barcelona i extensions no hi ha editors per a nosaltres, ni distribuïdores ni, consegüentment, lectors.

I per tant, tots quatre hem escrit en català, cadascú de la seva comarca, però català de soca i arrel. Fins ara i tot, els nostres llibres sobrants (la meitat de les edicions, o poc se'n manca) no poden ésser venuts a Catalunya (ni enlloc més, me caso amb l'olla!) perquè els senyors del «Llegiu llibres en català» no ens consideren. ¿No és això una inducció perquè els autors catalans menyspreats s'aficionin al castellà?

Coincidint en part amb nosaltres, encara que des d'un altre angle, Joan Fuster ha escrit en el número de març d'aquest any de «Serra d'Or»:

«En el *Journal...* i en una nota del 1893, datada a París, Jules Renard hi diu: «*La critique tombe, tout simplement, parce qu'on ne veut plus parler des autres.*» El París de 1893 era una efervescència important, i tantmateix Renard la trobava tímida. És indiferent que Renard tingués o no raó; cal subratllar la seva queixa, *On ne veut plus parler des autres...* Una literatura es basa en això: en uns que escriuen i en uns altres que lleixen i comenten el que habin llegit. Si en el «comentari» hi ha discriminacions, *parce qu'on ne veut plus parler des autres*, la literatura s'en-sorra, se'n va a la merda, es converteix en un catàleg bibliogràfic, i la culpa s'adreça, en primer lloc, a la grotesca arrogància universitària, ridículament dogmàtica o tendrament inepta, i, de seguida, als crítics de periòdic, que, llevat d'excepcions, són d'una estolidesa maquina.

Estem d'acord amb aquest criteri perquè n'hem sofert les conseqüències i, per consegüent, coneixem l'embolic de la troca. I encara hi podríem afegir que en castellà hem trobat alguna deferència i en català «malfios», no.

Segueixin aquests senyors recomanant que es lleixin llibres en català segons de qui siguin escrits, i nosaltres continuarem creient que de la censura franquista a la censura «catalana» hi ha poca diferència.

Potser sí que a tres de nosaltres l'aristocràcia literària del país ens podria qualificar de manobres de la pluma. Però ens sembla que la condició literària d'Abrosi Carrion iguala, o està per damunt, de la d'aquests savis que s'enca-pellen ells mateixos.

Llegiu llibres en català... segons recomanació dels empresaris de la literatura catalana... Estem ben arreglats!

JOAN FERRER

TABAL I BARREJA

HEM TINGUT NOVES del preat i vell militant de la C.N.T. i de l'acratisme J. Plaia Saló, que havia dirigit el diari «Solidaridad Obrera» i realitzat una important obra de cultura revolucionària amb el periòdic «Acracia» i la Biblioteca Vertix, promotora de més d'un milió de fullets de temes edificants. Després de molts anys de residència a Mèxic, ara resideix al Baix Empordà, després de cedir la seva biblioteca personal a la Biblioteca Arús, de Barcelona. Humor i anys de vida al constant i abnegat company Plaia.

A PALAFRUGELL (Girona) els afins d'allí fan sortir de nou el recordat periòdic «Acción Social Obrera». No amb la plenitud i empena d'abans, però és bo que hi hagi un començament. Desitgem a «ASO» bona reeixida.

EL DIA 18 de juny d'aquest any al Centre Confederal de París hi haurà Diada del Llibre, amb conferència a càrrec de l'escriptor Baltasar Porcel, i sessió d'art a la tarda animada per l'excel·lent cantaire i compositor Xavier Ribalta, amb tot l'acompanyament que porta. A més hi haurà altres atraccions. Companys i companyes: a omplir, fins a vessar, la sala.

NOSALTRES també en farem una. En obsequi als seus estimats sostenidors i lectors, TERRA LLIURE farà un cop de força publicant-se, el mes de Juny i en el número 50, sobre vuit pàgines en lloc de quatre. Si Catalunya correspongués al nostre esforç, aquesta millora seria continuada, i si no, el Butlletí restarà en la condició actual.

A ANDALUSIA aquest mes de maig els companys Enric Marco, J. Gómez Casas, Frederica Montseny, J. L. García Rúa, Ramon Liarte i altres, donen — o han donat — mitings confederals a Córdoba, Granada, Màlaga i Sevilla. Es així, semblant, com hi ha dret a collita.

LA TOMBOLA CONFEDERAL 1978 consta ja de més de Cent premis. El despatx de números segueix obert a l'Administració del «Combate Sindicalista», 33, rue des Vignoles, París (20), CCP Roque Llop, 923 233 V, també a París. El sorteig es farà durant la Festa del Llibre.

APLECS CONFEDERALS a Provença: un, el diumenge 28 de maig a Cabrières d'Avignon, al Bosc dels Cedres, i un altre, el diumenge 25 de juliol a «L'Ayguade» d'Hyères (Var). Podem assegurar que ambdós aplecs hi haurà bona concurrència, car els companys de Marsella són mestres a organitzar semblants actes.

EL 30 D'AVRIL, a la Televisió Francesa, hi hagué confrontació d'un falangista, un monàrquic, un comunista, una anarquista i un historiador, sobre la guerra d'Espanya. Encarcarat el falangista, tou el comunista, discret el monàrquic, combatiu la Montseny i molt afirmatiu l'escriptor Bolloten. La veritat del drama espanyol va entrant a la consciència del món internacional.

ANULLATS els Jocs Florals de la Llengua Catalana (exterior), els CXX de la restauració del Certamen han tingut lloc el 7 de maig a Barcelona. El Cos de Mantenidors estava format per Ventura Gassol, Geoffrey Ribbans, Ramon Aramon, Joan Triadú, Albert Manent, Octavi Saltor, i Lluís Gassó.

RECORDEM: Que tota la correspondència per a «Catalunya» de Barcelona ha d'ésser adreçada a «Catalunya», Ap. de Correos 34.144, Barcelona (Espanya).

TABALER

TAQUES D'OLI

A Franco el cridaven tres vegades perquè era sord d'entranyes.

Del general Franco fou més important la partida de defunció que la de neixement.

Els aplaudiments se'n van, les idees resten.

Si et consideres molt, ignores que ets poc.

Mort, ets llum apagat, ni més ni menys.

La religió fa morir abans d'hora.

Si l'home val pel diner que té, és més infeliç que el llimac.

El llibertari que decau en polític, es posa ell mateix les manilles.

ROVELLAT

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 48: 1.261,46 F.

J. Giné, Houilles, 10; Enric i Pepita Marin, Bezons, 20; Roldan, Drancy, 10; Francisco, Thiais, 10; Armengou, París, 50; Vidiella, Drancy, 10; Peralta, B., París, 10; J. Brugués, Mane, 20; Rondon, Perpinyà, 20; A. León, La Grad Combe, 25; S. Ripoll, Villablard, 150; J. Ramio, St-Florentin, 20; Comissió Regional Catalana a l'Exili, 100; J. Gené, Mèxic, E. Playans, id, J. Font, id, J. Arbós, id, Marc Alcon, id, 73; V. Burillo, Tolosa de L., 5; Ramona Raluy, id, 30; Roc Llop, París, 20; Bagés, Stains, 20; Ferrer, París, 30; Menza, Igualada, 10; Solá, Fresnes, 10; Laborda, París, 10; Castellvi, Choisy-le-Roi, 30; Uu Pelat, Tolosa de L., 20; Joan Floch, Montignac, 10; Villegas, París, 10; J. Bescós, Albi, 10; F. Moreno, Gardanne, 50; Un afiliat, Berga, 20; Palleja, Lyon, 30; Tarragó, París, 10 francs.

Total entrades: 2 114 46

Despeses:

Impressió del nº 48 776 16

Expedició 225 05 1 001 21

Escreix: 1 113 25

En el número anterior es varen ometre els noms de Serrarols, Villeneuve la G., 20 f.; i Bagés, Stains, 20 f., però el total era exacte.

Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

Conferència de Ferran Ferrer a Maó

Bon nombre de persones van acudir, el dia 13 d'avril, a la sala d'actes de la AISS de Maó, a on en Ferran Ferrer Quesada, militant de C.N.T. a l'exili, va iniciar el cicle de conferències que ha organitzat el Sindicat d'Oficis Diversos de la C.N.T. de Maó, aprofitant l'estada a Menorca, durant prop d'un mes, d'un dels cenetistes menorquins a l'exili, el company Ferran Ferrer que al llarg dels seus gairebé quaranta anys d'estada a França no ha deixat de treballar per a la Confederació, formant-se cada vegada més ell mateix, escrivint llibres i articles per a la premsa obrera.

Florian Cardona, cenetista i amic íntim de Ferrer, va fer una mica de presentació del conferenciant, rallant de sa seva militància activa abans de la guerra civil a Menorca, de la revista «Fructidor» allà on tots dos col·laboraven, de sa seva actuació a sa guerra civil i dels llargs anys de s'exili.

Totduna Ferran Ferrer va iniciar la seva conversa amb una llarga introducció en el tema rallant de la seva trajectòria cultural, totalment autodidacta, i del que en Camus havia representat per a ell, com a revolucionari que va ser en una trajectòria sempre ascendent des de el seu naixement en 1913 fins a la seva mort es dia 4 de gener de 1960 en un absurd accident de cotxe dedicant-se després a parlar el conferenciant dels aspectes d'En Camus que més li havien cridat l'atenció.

Sobre el pensament filosòfic i polític d'Albert Camus va dir que concorda molt i sovint amb sa filosofia anarquista, si bé mai es va posar una etiqueta en aquest sentit, aportant un grapat de cites literàries del Premi Nobel de l'any 1947 que reafirmen aquesta postura de pensament com a alternativa per a la pau i la llibertat, a través d'una lluita alegre i constant, amb l'imatge del revolucionari feliç, que segons Camus és possible a través de «Sa màxima fidelitat a una causa que nega els Deu i alça ses roques».

Camus pensava — va dir En Ferrer — que hem de refer sa nostra mentalitat política, preservar sa intel·ligència perquè sense ella no hi ha llibertat. Convé per tant anar a recercar es significat primer de sa paraula, és a dir, «Sa política com a art i ciència d'administrar els pobles». A partir d'aquí Ferrer va fer un anàlisi històric-teòric sobre la desvirtuació d'aquest sentit de sa política amb tot de cites al respecte de diferents autors.

També va dir sobre el pensament de Camus que des de el punt de vista social el trobam ben aprop de s'anarco-sindicalisme, propugnant es Municipis lliures de front a s'Estat.

Un altre aspecte de la vida i de la obra de Camus va ser reflexat per el conferenciant, la religió i l'existència de Déu, a qui l'escriptor francès jutja en nom de l'amor, dient que «si es mal és

necessari per sa creació divina, idò aquesta creació és inacceptable». També té unes paraules per a s'Església, de la que diu que prendrà en serio «quant els seus caps espirituals rallaran sa llengua de tothom i viuran sa vida perillosa i miserable de sa major part dets homes».

Els conceptes d'intel·ligència i cultura segons en Camus van quedar ben reflexats, també a través de cites de les seves obres, discursos i articles, sempre presidits per la llibertat i «quant sa llibertat, s'apaga, neix sa nit de ses dictadures».

Un dels punts que més va voler remarcar En Ferrer de la vida d'En Camus es la falsa «castellaneria» que se li ha atribuït per part d'un bon grapat d'escriptors francesos, quant és hereu d'un esperit eminentment mediterrà, portador d'un cert «quixotisme» que es manifesta per «No vull i no em dona la gana de callar la denúncia d'abús i maldat.»

Sa mare d'en Camus era alaiorenca i va ser aquesta menorquina sa que li va

donar uns trets físics propis des Mediterrà. «El castellanisme hereditat de sa mare — va afegir En Ferrer — és una invenció que ha facilitat en els biògrafs el seu treball, la parla castellana de Na Catalina Sintès, podia ser aquella com la dels «peus negres» provinents de diverses regions espanyoles, lo que no l'hi va fer oblidar es nostre català menorquí, llengo mesclada amb altres veus que sempre han sobreviscut. Sa darrera llengo que mos han volgut imposar sense reeixir és sa castellana, malgrat tants anys de presència governamental».

Ferran Ferrer va finalitzar el seu parlament, de prop de dues hores de duració, sobre la vida, pensament i obra d'Albert Camus amb unes reflexions en torn a la seva mort, la mort d'un homo humà que no volia ser filòsof, sinó tan sols dir lo que pensava, gairabé sense sobre que tota consciència lluida es torna filosòfica.

JOAN C. DE NICOLAS

(Hem respectat l'escriptura menorquina)

REPOSA EN PAU, COMPANYY MONTANÉ!

Amb el company Montaner, malgrat ésser veïns de pobles, no ens vam conèixer, personalment, si no a Puisseau, on residia la família, per mor i dissort de la pèrdua de la seva companya. Allí vàrem constatar la simpatia de que gaudia la família Montané, per la gran concurrència que va assistir a l'enterrament, tant de la localitat, espanyols i francesos, com els companys i amics vinguts de París i rodalies.

Josep Montané i Martí, nat a Tivissa el 15 d'abril de 1895, va morir a Carpentras (Vaucluse), el 9 de març de 1978, a l'edat de 83 anys, lloc on residia darrerament, al costat de llur filla Mariana i del seu gendre Salvador Garcia, tots prou coneguts, i pertanyents tots a la F. Local de Carpentras a on gaudien d'estima i consideració.

No parlarem de les activitats, conducta seriosa i formal, del company Montané, abans la guerra a Ginestà, ni de la participació llur durant la guerra i revolució en les tasques constructives de la col·lectivitat i altres accions revolucionàries com membre actiu i positiu de la C.N.T.

Acabada la guerra i enderrocada l'obra revolucionària pel feixisme, la riuada tragica de l'exòde, l'emportà fins França amb la família, on passà per totes les peripècies que el desterro i la segona guerra mundial comportà. (Camps de concentració: Argelès, Bram, i altres conseqüències dramàtiques pròpies de l'ocupació alemanya).

A París, al 24 del carrer Sta. Marthe, va ésser on vam conèixer la vàlua de l'home, amb les seves qualitats d'amic, de company i militant. Lluur activitat la va esmerçar a la F. Local de París. I, a

Aymare, particularment on hi abocar llurs esforços — amb tota la família — realització camperola a la que hi tenia a cor, per conèixer la terra i el que podia donar com a realització.

La fi de la Colònia el va afectar moltíssim, éssent per a ell una gran decepció. Això, malgrat, va continuar lluitant i ésser solidari amb tot quant fos realització orgànica. No es pot parlar de cap realització confederal, tant de l'exili com de l'Interior, on no hi hagués aportat la seva ajuda oberta i desinteressada. Lluur caràcter era obert, franc i rialler la major part de les vegades. Quan tenia que dir, però, les seves veritats, les deia seriós i sense complexos. Jo l'estimava per llur manera de ser, i tinc viu el seu record. A la Llibreria de Sta-Marthe, la feiem petar cada vegada que hi venia — que era sovint —, ja que era un client asiduó i constant.

Amic de la lectura, no deixava de llegir totes les novetats que es publicaven d'interés. Va ser un fervent amic i contribuïdor de TERRA LLIURE. Ja retirat del treball, partir amb els seus a Carpentras, on hi morí com un lluitador honrat i digne.

A tota la família el nostre condol sincer de TERRA LLIURE.

Que la terra et sigui lleu, company Montané.

ROC LLOP

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi.

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 50
Paris, Juny 1978

TERRA LLIURE, un bon exemple

TERRA LLIURE, menuda, eixerida, seriosa i jovial, mes darrera mes, any darrera any, amb perseverància exemplar, ha anat fent camí i bona feina, sembrant llavor llibertària.

Era vers 1952, crec, que el Dr. Pujol, home de bé, el company Joan Ferrer, l'igualadí incansable, Jaume Vivé, alguns pocs altres amics ben avinguts i jo, tractàvem de donar vida al petit grup «Terra Lliure», que, amb el temps, anà adquirint essor i que donà existència a l'escènica del mateix nom, tant conegut i animador d'excel·lents festivals.

Res no es fa sense voluntat i constància. TERRA LLIURE n'és un exemple. Moltes voltes, pel fet d'ésser escrita en català, no ha mancat qui l'ha esguardat una mica de reull. Ella però ha fet pam i pipa a qui volia riure-se'n i ha seguit endavant.

Això de parlar o d'escriure en català n'hi ha molts que no els entra pas dintre la closca. I no és d'ara. La cosa ve de lluny.

Ni en els anys de plena potència i eufòria de la C.N.T., de l'anarquisme, els nostres mitjos han comptat amb premsa i propaganda catalana llibertària i ben poc amb oradors i conferencians expressant-se en llengua vernacle.

S'ha pensat que era més adient i eficaç el castellà, que tenia més abast i poder de convocatòria. Potser no els faltava raó del tot als que així pensaven. Estaven més aprop del poble? No és pas tant segur...

El ressò íntim i col·lectiu que te una llengua vernacle és gran. La llengua, com la terra, fa arrels en el fons de l'home. I volguem o no, de la terra, de la natura, de la llengua apresada al bressol de llavis de la mare, tots en portem l'empremta.

Jo recordo que en els meus 17 ó 18 anys — 1920-21 — quan anava pels pobles de les comarques gironines propagant a la meua manera l'anarquisme i el nostrat sindicalisme revolucionari, a Blanes, a Arbúcies, a Sant Celoni, a Maçanes, a Girona, a Salt, a L'Escala, a La Bisbal, a Olot, etc., quan els parlava des de la tribuna en català, escoltavien més atents i comprenien millor, mentres el delegat governatiu present a la conferència o al miting es posava esburifat... I recordo també que ja aleshores no volíem deixar l'exclusiva als «catalanistes» de fer-se els intèrprets del sentiment català i defensàvem adhuc

l'ensenyament de l'idioma català a l'escola. Parodiant al Dr. Martí i Julià i portant la contrària al carca bisbe Dr. Torras i Bages, afirmàvem: «Sí, som anarquistes, fills de Catalunya i ciutadans de l'Univers».

Mai he desdenyat el castellà, llengua bàsica de la meua modesta cultura, com ho és el francès. I penso que l'immensa diversitat de llèngües i dialectes és un dels més seriosos obstacles que s'oposa a l'entesa i germanor dels pobles i dels homes. Els assaigs d'idiomes universals com l'Esperanto, l'ido, etc., no han pas reeixit i poc han pogut fer fins ara per a suprimir barreres idiomàtiques i dialectals.

Avui, a Catalunya, hi ha una forta renaixença del català escrit i parlat. Els polítics i religiosos fent el viu, els mateixos burgesos, volen monopolitzar aquest sentiment. Seria una manca de visió dels anarquistes a Catalunya, no comprendre aquest fenomen. Els pobles volen viure — viure lliures —, ésser ells mateixos, tenir llur personalitat i identitat i la pròpia llengua. A nosaltres ens toca fer que aquest sentiment sigui benèfic; que aquesta corrent catalana que ara reviu i s'enforteix no degeneri en un nacionalisme o patriotisme de via estreta, rebutjant tot el que és castellà i la llengua castellana, que es bo, necessari i convenient que els catalans respectin i que també coneixin, sàpiguen escriure-la i ben parlar-la.

Per damunt de fronteres, de diversitats, siguem missatgers de germanor i de solidaritat envers els pobles ibèrics, envers tots els altres pobles del món.

A la teua salut i amb llarga vida, TERRA LLIURE! I endavant sempre, que encara hi ha, a tot arreu, molta, molta bona feina a fer i ben llibertària.

GERMINAL ESGLEAS

TABAL I BARREJA

Aquest mes de juny TERRA LLIURE celebra el número 50 de la 3ª època sortint a 8 pàgines. Un cop de cap, alguna vegada hem de donar-lo.

MERCES per l'obsequi que el nostre amic F. Valera ens ha fet del llibre «Homenaje a Diego Martínez Barrio», llibre que llegim amb interès.

EL COMPANYY Josep Ferré, de Montauban, creu que en la nostra premsa s'hi hauria de fer propaganda naturista. Nosaltres no ens negariem a fer-ne si els col·laboradors previstos o possibles tinguessin en compte la dimensió del nostre Butlletí.

UN ALTRE company, R. Carré, de Fenouillet, també hi diu la seva: «Per a propiciar un món millor, ¿no deuriem començar fent homes millors? Si els reaccionaris carregats de vicis igual que molts polítics, moren dels 60 als 80 anys, els homes sense aitals defectes i fent tot el possible per a conservar la vitalitat, ¿no aconseguiríem arribar als 100 anys? Els gats i gossos, els animals més prop de l'home, viuen sis vegades l'edat de llur creixement. ¿Per què l'ésser humà, més intel·ligent que les bestioles, no ha d'arribar a la condició vital de les mateixes?»

Carré no ho diu; però suposem que, com Ferré, ens indueix cap el naturisme.

COMPANY Moreno, de Gardanne. Molt contents de la teva missiva i et desitgem bon estat de salut. Els nostres temps de Marsella ja són llunyants, però les idees i l'amistat són actuals sempre. Farem l'esmena que indiqués.

AREA INTERNACIONAL. A TERRA LLIURE sentim com qui més la mort afrosa del polític italià Aldo Moro. El martiri de la criatura humana seguit d'immolació, és inadmissible. No hi estem d'acord. Però a un company italià indugudament acusat de col·locador d'una bomba al Banc Agrícola de Milà, que a l'esclatar matà setze persones, la policia el martiritzà i després el «suicidà» tirant-lo d'un tercer pis a un pati interior. Tot seguit acusà al company Valpreda d'ésser autor de la malifeta de l'Agrari, costant anys i panys als companys italians demostrar que Valpreda era tant innocent com el desfenestrat per la policia. ¿No se'n recorda, el món internacional, d'aquestes dues cafrades? Per què, en resultat, l'explosió del Banc Agrícola la van provocar uns feixistes que ara ho paguen entre reixes. Per quan temps?

4. P. No 112

TABAL I BARREJA

«L'EXPANSION» s'expansiona, i, segons «Le Matin» ha dit això mateix: «L'autogestió no vol dir res. És un concepte emprat amb freqüència que s'assembla molt a un hostal espanyol: hom hi troba el menjà que ell hi porta.»

La darrera expressió és menyspreatiua cent per cent, i en quan a l'autogestió, els qui tracten d'explicar-la no saben la tecla que toquen. L'autogestió obrera és impossible en règim capitalista o comunista, i per autogestionar la riquesa social cal passar primer per un 19 de juliol a l'espanyola. Pensar en el treball absolutament alliberat dintre les formes de l'Estat, és allò de nusar dues mosques per la cua.

CULTURA nostra. L'Ateneu Llibertari de La Verneda (Barcelona), entre les seves activitats culturals ha mantingut col·loquis sobre energia nuclear segons els següents punts: Concepte de l'Energia. Funcionament i contaminacions d'una central nuclear. Tèrmica i hidroelectrica. Altres energies d'ordre natural: geotèrmica, eólica, etc. També s'ha ocupat, l'ementat Ateneu barceloní, de la Medecina Preventiva, amb els següents enunciats: Mètodes anticonceptius. Diagnòstic sobre embaràs i part. Sexologia, patologia sexual. Infart del miocardi, hipertensió. Càncer de pit, úter i pulmó. Drogues, alcohol. Úlcera de l'estómac, gastritis. Les enfermetats més comuns en psiquiatria. Diabetis.

TOT JUST passat el X aniversari del «Maig francès», recordem els eslògans més interessants d'aquells encesos dies: «Siguen realistes: demaneu l'impossible»; «Prohibit prohibir»; «L'imaginació pren el poder»; «Milionaris de tots els països, uniu-vos, que el vent canvia»; «Som marxistes tendència Grouko»; «Quan el dit assenyalava la Lluna l'imbècil mira el dit»; «Les mocions maten les emocions»; «Cuita, company, que el vell món et persegueix»; «El poder som tots, no un de sob».

ELS COMPANYS o familiars afectats de càncer, poden escriure a «Herbacid», Post Lager, 1962 Wien (Viena) Austria, quina casa els ressenyarà sobre la manera de rebre i aplicar el medicament de que disposa. Segons informa el «Combate Sindicalista» de París, el producte «Herbacid» és molt eficaç per a la curació de la terrible malaltia.

SEGUIM rebent «Tierra y Libertad» de Mèxic. Sempre en estat de superació; però ocupar-se sense crítica, de les anormalitats sexuals no ajuda. En canvi, ens plau molt que els malaguanyats Carbó i Viadiu hagin trobat successió en els seus fills Proudhon i Ismael, respectivament.

ASSABENTEM que el company Joan Colomé, de Sant Pere de Ribes, qui milita a la Federació Local de París, i a la de Perpinyà després, al fi d'una llarga malaltia morí el dia 29 d'abril a Vilanova i la Geltrú, prop de la família. El nostre condol i que la terra li sigui lleu.

TABALER

Assaig de conte: EL DESMANYOTAT

Era un departament de la fàbrica Renault, a Billancourt. Barreja i soroll de màquines, homes treballant de pressa. Entre nosaltres ens arribà un jove com paracaigut. S'anomenava Joseph Flory. Tenia cara de menjar bé, mans blanques, com d'aristocrata, mirada distreta, i era de bona estatura.

Però tenia un greu defecte: era mandrós i no sabia treballar. La màquina li era tan estranya que ignorava si tenia de fer barretes de pa o peces de cotxe. No distingia la micra de la centèsima. Matava més peces ell que insectes una oranyola. Per dir-vos que amb forces homes com ell la Renault hauria de tancar portes.

¿D'on sortia aquell home tan inútil? De l'Escola de Mecànica, amb totes les proves fracassades. Era desmanyotat en tot el que feia. El cap de producció, que era el seu germà, estava desesperat d'ell, i el responsable de la cronometria, que li era cunyat, tampoc sabia on plaçar-lo. El contramestre no el podia fotre al carter per les influències que el minyó tenia. «Quines penques que té, el paio», deiem els seus companys de quadra.

Durant uns quatre anys, i passat d'un taller a l'altre, provà d'estabilitzar-se en alguna màquina especial per a persones atrassades, sense aconseguir-ho. Era inútil, un mandra, una desgairat, i el contramestre no li podia donar una escombra perquè hauria agravat els protectors del tipus.

Transcorregut temps restà quasi oblidat, i a vegades jo pensava, segons els meus conceptes llibertaris, que homes així fan llàstima.

La producció s'accelerava, cada dia es treballava més de pressa. Per tot es presentia el cronometraire, l'home que amb un llapis, un bloc de notes i un rellotge a la mà, calculava i registrava fins un rot de treballador.

Fixat davant de la rectificadora dels pinyons helicoidals, que jo feia, no vaig veure arribar el cronometraire amb bata blanca que tenia al meu darrera, amb llapis i bloc a punt per calcular el meu temps de treball. Espiava, finament, cada gest meu, sense haver-se presentat ni per cortesia de cap mena. Doncs era el desmanyotat, era ell mateix, una mica més vell, tot calb, el cap brillantós, circunspecte, amb la solemnitat de la seva situació.

— ¿No ets tu Flory — vaig exclamar —, el jove de la U-5? ¿Saps que és molt dur fer quatrecentes peces cada dia?

— Jo sóc el senyor Flory — va corregir-me —. No vull que em tracteu de tú i no recordo res del departament U-5 que dieu.

Jo sí que segueixo rectificat, i estiro més el temps per enganyar el rellotge de Flory. Sinó que ara el desmanyotat d'abans coneixia els minuts i els segons millor que jo i apuntava tot moviment, per lleu que fós: el gratar-se, l'esbufec,

el sospir, el respir de l'individu... cronometrat

Des d'aquell dia m'augmentaren la producció amb cinquanta peces mes...

VOLGA MARCOS

SALUT, 'TERRA LLIURE'

TERRA LLIURE ha estat, durant molts anys, l'únic baluart confederal de la llengua catalana.

Ara està de moda el catalanisme, inclús en els medis cenetistes. Però en l'època en què per primera vegada va aparèixer TERRA LLIURE, molts companys no sentien la necessitat de mantenir un portaveu en català. Va ésser necessària l'obstinació i l'abnegació d'un grup de militants, fills de Catalunya i que sabien la importància que tenien, al nivell regional, unes pàgines clandestines en català, per a que neixés aquesta publicació, es fes córrer i es patentitzés la presència d'un moviment confederal i llibertari constituït per catalans.

Això tenia un valor, més encara pel fet que el català estava oficialment proscribit i tan mateix per què ell constituïa l'aspiració secreta de tots quants es sentien oprimits i privats de la manera d'expressar-se adient a la història i a les tradicions d'un poble.

Malgrat tots els obstacles s'anà publicant TERRA LLIURE. I, fins el moment present, segueix éssent l'únic portaveu en català que defensa i exposa en llengua vernacle, els ideals de la C.N.T. que no són patrimoni de cap regió ni de cap llengua, i que han d'ésser expressats en castellà, en català, en basc, en galleg, si així plau als que coneixen i estimen les esmentades llengües.

Per desgràcia, jo, que parlo el català i que porto el més català dels cognoms, no sé escriure el català, i aquestes ratlles he d'escriure-les en castellà, per a què siguin traduïdes en la llengua de la nostra terra. L'explicació no és altra si no la de que la meua cultura ha estat castellana. Si bé parlo el català, ortogràficament faig moltes faltes, i és per això que em privo d'escriure la llengua. Però el meu propi cas, em dona la mesura de l'interès que hem de tenir, màxim en aquests moments, en sostenir, animar i estendre la pràctica d'una llengua que literàriament és més vella que el castellà i que, fa bastants segles, va compartir amb el llatí l'honor d'ésser la llengua dels trobadors i dels filòsofs.

Feliciteu, doncs, TERRA LLIURE. I justícia sigui feta als perseverants companys que la fundaren i que s'han anat sostenint al llarg de tots aquests anys. Encara que es publiquin altres òrgans en la Premsa, cap d'aquests tindrà el prestigi i el valor moral d'aquesta petita publicació, nascuda en la clandestinitat i en l'exili.

FEDERICA MONTSENY

Una reivindicació Puig Elias i l'Escola Nova Unificada

S'ha dit de pròpia intenció o per boca d'altri, que el malhaurat company Puig Elias, «no va donà a la guerra i a la revolució si no la *barba i el bigoti*». No hi havia necessitat de fer esment d'aquestes paraules, ni d'aquesta expressió pitjorativa envers un company mort que no pot defensar-se contra aquests mots injuriosos i mentiders, ja que, rera llur «barba i bigoti», el company Puig Elias va deixar una obra positiva i enaltidora.

Els reportats que en van fer ús, i la publicació que s'avingué a transcriure en llurs pàgines els mots verinosos, no desconeixien, no podien desconèixer, el lluitador, el militant i l'educador que havia estat Puig Elias.

Savem que, desde molt jove, ja estava endinsat en les idees llibertàries i anarquistes; que mentre feia el servei militar ja repartia propaganda revolucionària i antimilitarista per les casernes, que freqüentment anava pel sindicat i que va ésser un dels organitzadors i fundadors del Sindicat de Professions Lliberals. Va fer l'Escola Normal, i actuà tot seguit en escoles racionalistes com a professor. De les seves escoles Natura i la Farigola, van sortir un planter de joves llibertaris. Molts d'ells mestres; altres, joves ben preparats de cultura i per a les idees anarquistes. Ultra la particularitat de l'ensenyament en les escoles que regentà (pedagogia d'avançada i racionalista) ja practicaven el règim de colònies escolars (als Pirineus una d'elles), tenien el seu periòdic escolar fet pels propis alumnes: «Germinal», quina col·lecció és ara un tresor pedagògic.

La revolució del 36, el va agafar a la barricada i amb el fusell a la mà per a defensar llur llibertat i la del Poble.

Durruti digué als mestres — particularment a Puig Elias —, «que cap infant resti sense escola». I mentre es lluitava pels carrers, s'organitzà l'Escola de la Revolució.

Puig Elias en va ésser l'ànima i la més alta representació, ja que, creat el CENU (Consell d'Escola Nova Unificada), en va ser llur President. Creades les diferents Ponències de l'Ensenyament i llurs Programes, se n'edità el llibre en català i castellà. I a les escoles, l'ensenyament fou revolucionari i racionalista, ja que es partia del «respecte de la personalitat de l'infant», dels mètodes racionals i científics i s'espolsava de les escoles, la *brossa* que embruïta els cervells dels nois.

Si la Revolució Francesa proclamà «Els Drets de l'Home», Puig Elias, al míting de València, proclamà «Els Drets de l'Infant». A l'escola del CENU, tot era gratuït: llibres, material escolar i el noi tenia a llur abast pràctiques, tècniques i realitzacions pedagògiques. Cosa que no han satisfet el feixisme ni la minarquia; no restà cap infant sense escola. Durruti morí satisfet en aquest aspecte. Jo actuava a Tarragona, i els gi-

Ho escriu ROC LLOP

tanets que anaven abans a ballar per les terrasses dels cafés, acudien als grups escolars creats, eixerits i ben pentinats.

Quan el problema de l'Ensenyament es discuti al Congrés del Cine Amèrica de Barcelona, es va ser partidari de l'Escola Nova Unificada, enfront de les propostes «d'Escola Racionalista», Puig Elias va tindre la visió de no posar adjectius a l'Ensenyament, ja que ja començaven a polular els noms «d'escola Socialista»,

«escola Proletària» i d'altres no desprovistos del sectarisme llur.

Ací en un petit article, no podem parlar de tècniques pedagògiques ni de realitzacions portades a cap durant la revolució. Però si podem afirmar que, l'Escola, fou una de les més importants obres portades a terme per la revolució espanyola del 36/39.

Consti que, davant i darrera d'aquest gran resorgiment escolar i pedagògic, hi havia la «barba i el bigoti» de Joan Puig Elias.

Es l'hora del proletariat

Hem dit des d'aquestes mateixes columnes que el problema espanyol s'ha d'examinar des d'un angle internacional. Es faç tot el joc de paraules quant es parla de democràcia. Aquest llenguatge d'etapa democràtica burgesa fou emprat pels stalinistes en el curs de la revolució espanyola de 1936. Allavors Dolors Ibaruri alias «la Pasionària», Josep Díaz i el mateix Santiago Carrillo condemnaren les col·lectivitzacions realitzades pels propis treballadors sense esperar consignes dels Estats Majors sindicals ni dels partits polítics. Els marxistes deien en aquella hora netament revolucionària, que el despertar de 1936 era tant sols el començament d'una revolució democràtica burgesa i que Espanya la iniciava amb un retràs de segles.

La revolució democràtica-burgesa o sigui la batalla que oposa la burgesia industrial als grans terratinents cada vegada que s'ha plantejat a Espanya, sempre ha fet la burgesia marxar enrera per por d'ésser desbordada pel proletariat revolucionari. És a Catalunya que en els temps històrics de la Lliga Regionalista, portaveu polític del capitalisme català, que els Cambó, Ventosa i Calvell escolliren de companys de camí els latifundistes andalusos i castellans esferèits per l'empenta avasalladora de la Confederació Nacional del Treball. Això succeeix quan el catalanisme d'una Patronal que pagava bandes de malfactors per assassinar als treballadors catalans.

La deducció es evident: És que el que es debateix, tant ahir com avui, és estrictament la continuïtat dels privilegis de la burgesia o bé l'instauració d'un sistema social on els homes puguin gaudir d'un benestar i d'una llibertat que el sistema capitalista impossibilita per raons d'una estructuració econòmica deficiència tal com queda constatat en l'àrea internacional per les constants crisis econòmiques que es succeeixen escalonadament a través dels segles i que es tradueixen en l'hora present per l'atur forçós, els llicenciaments, la inflació, etc.

El catalanisme sigui el de la Lliga o bé de Nicolau d'Olwer o Macià i el del mateix Companys, sempre ha coincidit amb els interessos de la burgesia i ha reprimit les demandes dels treballadors catalans. L'autodeterminació dels pobles és una faceta de la revolució democràtica burgesa que la burgesia crema, per la raó que hem apuntat, a l'entrar en escena un proletariat amb fesonomia pròpia. La relació de les forces en joc es el factor determinant de l'hora d'ahir i d'avui. Ha arribat el moment en que els treballadors ressolguin els problemes creats pels segles de dominació burgesa, sense fer referència a les autonomies acordades a grapats per l'Estat Central per tal d'enganyar als pobles i per tal de desvirtuar la lluita de classes que es el centre de gravetat de l'hora present. Els nacionalismes han sigut reduïts a ésser factors negatius o contrarevolucionaris pels avenços de la ciència i de la tècnica. En el despertar de l'era nuclear i en l'hora present en que la velocitat del só ha sigut vençuda per l'home, és l'internacionalització que triomfa i és en aquesta hora prenyada d'esperances que les fronteres s'esmicollen i queda reduïda a zero la distància d'un confi a l'altre de la terra. No és possible parlar de nació ni d'Estat quan el crit i l'anhel de l'humanitat és de Confederació Universal i d'abraç sense distinció de colors ni de races.

I és precisament en l'agonia del capitalisme que el proletariat es farà seus tots els problemes socials donant-los-hi una solució humana.

Es, per tant, l'hora del proletariat.

JAUME BALIUS

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94-Choisy-le-Roi

Girs a Roc Llop
33, rue des Vignoles, Paris (20).
C.C.P. 9 232 33 V Paris

Balanç del post-franquisme: Esperances malaguanyades

Naturalment, és infinitament més fàcil de suportar i de combatre les malalties endèmiques dels règims liberals burgesos que la mortal pesta bubònica dels sistemes dictatorials i totalitaris.

No veiem perquè amagariem, doncs, la nostra satisfacció davant del canvi polític que hi ha hagut a Espanya. Que aquesta constatació agradi o no als sacerdots del tot o res, la situació actual espanyola no té, per l'essencial, gaires punts de semblança amb la situació en els temps del feixisme.

Una vegada reconegut això, un cop admès que el giravolt de la política espanyola a partir de la mort del dictador va portar sobre el «ruedo ibérico» un càlid vent d'esperança, ens podem permetre de dir — tot i lamentar-ho — que Espanya té, nogensmenys, una ben mala peça al teler.

S'ha de reconèixer que el país es trobava, l'endemà de la mort del general Franco, en una situació excepcional. Allunyada per força de la successió d'experiències contradictòries, de tanteigs, d'ensopegades i d'ensaigs, positius i negatius, que s'havien desenvolupat en el continent en tots els ordres, la península, sotmesa a la fèrula retrògrada del règim de funesta memòria, havia vegetat en un immobilisme esterilitzant.

Però precisament aquest fet podia convertir-se, a l'hora on el país sortia del seu llarg malson, en una bona ocasió d'obrir camins vers la creació d'una nació excepcional. Ja que, en suma, Espanya, en sortir de la dictadura, es trobava com davant d'una fulla blanca. S'hi podia escriure un capítol insòlita-ment brillant de la seva història. Era possible, ja que tot es trobava per a fer, d'elaborar, després d'un balanç clarivident dels encerts i dels errors de les experiències alienes, una exemplar societat espanyola de progrés, amb estructures originals, adaptades a les necessitats i al temperament particular de la península, malgrat les limitacions i les restriccions inherents a una organització de tipus capitalista, que en aquest moment històric es revelava impossible d'enderrocar.

Portats per un poble confiant i esperançat, els cercles polítics de la nova situació — els que governaven i els que, gravitant entorn de les estructures naixents, constituïen els grups de pressió participant, directament o indirecta, en l'elaboració de les opcions estatals, incloent-hi per consegüent els partits «d'oposició» —, tenien la possibilitat sense precedent d'inspirar-se únicament de les reeixides a l'estranger i, aprofitant els escarments en cap d'altri, defugir un cert nombre de paranys en què, inevitablement, havien hagut de caure, des de la fi de la guerra, al llarg d'un camí fantàsticament accidentat, els països del

que l'Espanya de Juan Carlos tenia el desig d'apropar-se, per afinatitat d'interessos, de geografia i de civilització.

En lloc de vies pragmàtiques i genuïnament espanyoles, que haurien pogut conduir a trobar sortides pròpies als grans problemes interiors, però que exigien capacitat d'organització, invenció, reflexió, seny i també audàcia, les noves capes dirigents del país — governants, partits dits d'oposició i casta intel·lectual — varen escollir el camí de la futilitat, precipitant-se en una grotesca dansa imitativa i indiscriminària de tota la barrija-barreja que, a l'Occident, contenien els baguls de la democràcia capitalista, fossin tresors suposats o cadàvers ben reals, en una línia d'actuació d'un estrambòtic i pueril arrauxament.

Així, la política seguida des de l'hora de la desaparició de Franco, acceptada i també impulsada pels partits que es presenten oposants, dirigits per capitosts tan mediocres com Felipe González o tan desprestigiats i baliga-balaga com l'inefable Carrillo, si no se li poden negar algunes realitzacions positives degudes a la pressió de l'opinió, es caracteritza sobretot en termes de feina mal embastada, de precipitació, de còpia servil, de manca de serietat, de creença de doctrina consistent, de puerilitat, de pràctica del «ja es dirà»...

Es cert que no han existit mai, i que no existiran mai, governs bons per definició. I la pobra Espanya s'ha distingit sempre per tenir-los més dolents que ningú. Però el govern actual, a més d'aquesta impossibilitat general, posa en evidència una estranya incapacitat per a servir-se dels trufos que li varen caure a les mans, abandonant les preses per a córrer avalotadament darrera de les ombres.

El resultat és que la vida espanyola, en l'hora que hauria pogut ésser la d'una sana renaixença, prometedora al menys en els límits del sistema, va lliscant cap a una confusió babelística. La població va caient ràpidament en l'engúnia i la malfiança, en la temença d'un demà de misèria i de desconsort, en les agrors de la decepció, en l'opressió d'una crisi econòmica que va prenent proporcions de catàstrofe nacional. I en la por de que tots aquests factors reunits acabïn per provocar temptacions perilloses per a algun altre «salvador providencial» (i no en manquen que estan a l'aguait).

El poble espanyol, un instant, havia somniat una Espanya mirífica. Tant se li contaven les virtuts supremes i màgiques de la democràcia reconquerida, sense posar-lo en guàrdia contra les seves feridores rebaves, i tant havia sofert de la doctrina franquista del «palo y tente tie-so», que s'havia convençut que la simple instauració del procés democràtic representava l'arribada d'un nou segle d'or,

amb duros a quatre pessetes i la llibertat com a torna.

En realitat, i al contrari d'aquell somni, la nova «democràcia» espanyola està posant en evidència la seva incapacitat no solament per a crear una nova societat, sinó àdhuc per a resoldre cap dels problemes fonamentals que esperen, des de temps immemorials, una solució. El buit i la manca de geni de la política espanyola s'ha volgut i es vol dissimular sota d'una voluntat sistemàtica d'eu ropeització formal. A còpia de voler plaure als veïns, gens ni mica desinteressats, i de voler a tot cost vestir la mona espanyola amb les falses sedes d'unes i altres nacions occidentals, s'ha aconseguit d'empeltar gairebé únicament en la societat ibèrica, com a «proba» de què es viu en democràcia, els aspectes més repulsius de la decadència d'Occident: la pornografia, la criminalitat en bola de neu, el menyspreu dels desiderata populars, el gamberrisme i el «campi qui pugui». Qui heu vi de moltes botes, en beu d'agre i d'escaldat.

Trist balanç i tristes perspectives, de les que tots els partits polítics i les organitzacions sindicals polititzades — «la voz de su amo» — semblen haver decidit d'acomodar-se. En la creença de que els jocs polítics fútils arribaran a dissimular al poble espanyol, a l'igual del fútbol, l'erotisme o els toros, l'acuitat dramàtica dels problemes que l'estrangulen i el sagnen.

EPECTADOR

AVUI, LA

Pretenent assabentar-me, tres de la meva colla parlaren tots d'un cop i vaig quedar-me a les fosques. Vaig pensar en aquell que, temps endarrera, després de xerrar pels descosits acabava dient: «Jo mateix em faig la pregunta i la resposta.»

Peret i Ramonet garlant eren incansables i agavellaven les converses. Un vespre els vaig trobar sols en un local, engallats. Parlaven tots dos a l'hora esperant l'un que callés l'altre. La meua presència els tallà el concurs de resistència.

Els focs creuats també enreden qui sap-lo. A taula el del nord parla amb el del sur i el de l'est amb el de l'oest. Ningú no s'enten i la sopa queda freda.

La comissió protestatària que em vingué a trobar en nom d'una manifestació quan jo era batlle, cridà unànime la conclusió, i eren quinze dones. Em van ofendre, en vaig llençar una, que caigué de quatre grapes als peus d'un sereno, i vaig menaçar: «A qui toca?» Les 15 se n'anaren somicant, i la manifestació (to

CRITERI: L'Escola Moderna no és avui d'aprenentatge llibertari

«Penso que els nens aprenen millor quan aprenen el que ells volen, del mode que ells volen i quan ells volen, per pròpia curiositat i no per obligació.» — John HOLT.

En parlar de Francesc Ferrer Guàrdia i/o de la seva tasca pedagògica, si hom vol ésser rigorós, caldrà fer-ho des d'una perspectiva bàsicament desmitificadora, doncs les circumstàncies especials que envolten la seva mort el canvien de senzill educador a mite revolucionari, acoblant-se, tot seguit, els altres mites que impel·len el moviment obrer i que es fonamenten, tots plegats, en la necessitat de transformació social i en l'alliberament de l'home.

Aquest procés de mitificació que ens presenta en Ferrer, arran de la seva mort, com una víctima de la llibertat de pensament, fa que hom vegi en els seus ideals de renovació el motor propulsor d'una pedagogia llibertària escaient per als afanys populars tan vinculats en aquells moments a les concepcions anarquistes de la vida, però cal tenir present que aquesta ideologia ha estat la menys influent a l'hora de constituir, l'any 1901, a l'edifici del carrer Ballén de Barcelona, l'Escola Moderna, si bé — i en contra de la tesi defensada per Enric Olivé (1) — després de la seva estrepitosa mort va gaudir en Ferrer d'un singular ascendent en el moviment obrer en general i en els ambients anarquistes i confederals, en particular. (Podem asse-

verar que la «Federación de las Escuelas Racionalistas», patrocinada per la C.N.T., és la continuació d'aquelles primerenques escoles ferreristes).

Arran, doncs, de l'assassinat de Francesc Ferrer ens serà molt difícil desglossar de la figura real i humana, el símbol, que haurà d'afectar a tota la seva labor pedagògica. La imatge de l'educador ha estat cisellada per un criteri sobreeixit tan per la burgesia ultracatólica que l'executà com per la classe treballadora que el prengué per un redemptor messiànic, «un màrtir del segle XX», com l'anomena la seva filla Sol en un llibre. Heus aquí, ja muntat, el «mite Ferrer»; a partir d'aquest moment haurà d'actuar, per una banda, com la força mobilitzadora dels afanys i creences col·lectius i, per altra, com l'espectre esferèidor al que cal enfrontar-s'hi per tal de preservar l'ordre i el poder.

Si volem saber amb justesa el sentit de la pedagogia del singular ensenyant, ens és imperiós desenllaçar de la realitat el símbol, haurem d'aprofundir més enllà del mite; se'ns evidenciarà, llavors, que l'educació racionalista difosa per l'Escola Moderna no pot ésser avui el «model» d'aprenentatge anarquista. Si ho analitzem amb els ulls i la raó de la militància llibertària actual, veurem que la concepció ferrerista de l'escola i de l'aprenentatge del nen resta inapte per a satisfer els presents criteris i necessitats vigents de la formació (entesa, més aviat, com a autoformació conscient i voluntària). Els vells ideals de l'Escola Moderna no compleixen, doncs, plenament, els afanys d'ara de l'Escola Anarquista (que per definició deixa d'ésser «escola»).

Francesc Ferrer i Guàrdia, provenent del republicanisme, era un francmasó i un lliurepensador quan inaugura l'Escola Moderna, si bé fruita de l'amistat de notables anarquistes de l'època, tan a França — on hi va ajornar un temps — com a Espanya, que col·laboraren amb ell, però de manera especial en les edicions de l'Escola. De tota manera, hom pot asserir que l'única relació amb el moviment llibertari (a part d'aquesta amistat personal amb individualitats) es reduïa al finançament, gràcies a la quantiosa fortuna que posseïa, producte d'una herència, de periòdics de tendència àcrata i anarcosindical, així com «Tierra y Libertad» de Federico Urales, «La Huelga General» de López Montenegro — on hi col·laborava el propi Ferrer amb el pseudònim «Cero» —, etc.

Nogensmenys a l'Escola, sobre tot en l'edició de llibres de text, es va dur una línia llibertària de contingut, doncs era encarregat literari el famós Anselmo Lorenzo, ja d'edat avançada; hi publicaren obres de Malato, Grave, Reclus, Urales, etc., però alternaven, a la vegada, amb autors no-anarquistes, coneguts pel seu liberalisme, Odón de Buen i Fa-

per GERARD JACAS

bien Palasi, aquest, director de la «Institución Libre de Enseñanza» de Sabadell. Es per això que tampoc podem parlar d'una línia totalment llibertària en els texts. Aquesta la podríem trobar de manera més nítida en el que se'n deia «libros de lectura», on, mitjantçant un mètode descriptiu, s'oferia una visió «llibertària» de la realitat. La major part d'aquests llibres eren encarregats pel propi Ferrer als autors expressament per a l'Escola, com és el cas del conegut «Sembrando Flores» (2° llibre de lectura) de Federico Urales.

A través dels llibres de lectura es difosava, doncs, el que podríem anomenar la imatge «anarquista» de l'Escola Moderna, no corresponent, però, als mètodes i les tècniques emprades; aquests es basaven en pedagogs de prestigi, com la Montessori i Clemència Jacquinot (avui acceptats per la pedagogia activa burgesa). Algunes de les pràctiques d'aquesta pedagogia resultaven, fins i tot, reaccionàries: la costura per a les nenes (patentitzant una clara discriminació malgrat que es practicava la coeducació de sexes), el fet de rebutjar el català, com a mitjà d'expressió, «perquè era la llengua de la burgesia» (opinió que més endavant es troba molt generalitzada en amplis sectors de la C.N.T. a Catalunya) (*) No és anarquista tampoc el simple planteig d'educació laica i racional que feia l'Escola, al temps que es condiciona el nen a la disciplina d'un llibre de text (2), d'un horari, d'unes assignatures, dels grups-classe, en lloc d'estimular els «grups naturals».

Per altra banda, a l'Escola Moderna, segueix existint el «mestre», l'educador, com a perpetuador d'una diferència entre «ensenyant» i «ensenyat», malgrat que les seves funcions són més lliures i menys autoritàries que a les escoles tradicionals, però no és encara el co-participant dels jocs i de l'aprenentatge dels infants que anuncia la pedagogia (incidental), autènticament llibertària (3).

Per tan, podem assegurar que, malgrat petites coincidències i incidències d'actius pensadors àcrates dins l'Escola Moderna, hom no pot seguir reivindicant per a la pedagogia llibertària actual, de forma tan absoluta, el tipus d'escola racionalista de la qual en Ferrer i Guàrdia va ésser un important renovador, malgrat que ens sentim forçats a reconèixer la seva valua i a rètre-li, avui, en nom d'un aprenentatge alliberador, el just tribut d'admiració, a ell i a tots els qui, antany, col·laboraren a l'ingent labor de l'Escola Moderna.

(Punts de consulta a la plana 6)

GARLAMENTA

ta de dones, canalleta i hommes-donetes) al veure llagimejar es posà trista i marxà de puntetes.

Crec en la simfonia del silenci que Peius Gené pregonava.

ROVELLAT

TERRA LLIURE a París i «Catalunya» a Barcelona. Ajudem-ho!

PUJOLADA

Del metge Pujol, del company Josep Pujol Grua, se n'ha de parlar. Ocupant-nos d'ell, com si el féssim reviure.

Com tots els doctors ibèrics refugiats, Pujol no podia exercir a França. No obstant, havia de viure; viure i curar, la vocació seva.

Esdevinguda la lliberació del país, Pujol disposà botiquí mòvil a casa seva de Talence, i hem citat Bordeus. La gent amb nafres hi acudia, més que res companyes i companys; ell inspeccionava, diagnosticava, i receptava aquest remei o un altre.

Però, no tenia pit per a dir al consultat: val tant.

La fama de bon curador — i de curador generós — li creixia, a l'extrem de que els espanyols que anomenàvem «sudetes» en van tenir oïdes. I es deien, les seves dones:

Ramona: Saps, Pepa? Ahir a cal doctor Lepick la visita em costà cinc cents francs.

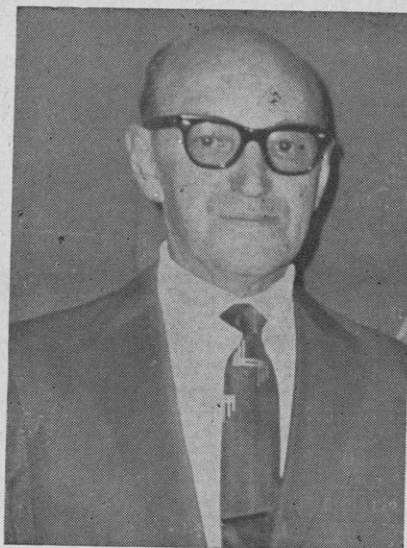
Pepa: Ben toixa que éts. Al número tal del carrer qual de Talence, hi ha un metge espanyol que no fa pagar res.

Això a una, a cent espanyoles, no se'ls ha de repetir dues vegades. Podien tenir mal a les cames o al paidor, però de sor-des, no, no n'eren.

Així a cal doctor Pujol s'hi formà una diària, i encara ell sortia de visites a domicili. La seva companya li rondinava perquè ella, ell i la nena, les passaven magres. Nosaltres, els companys, el pregàvem que establis una quota per persona consultada, i ell responia: «*Qué vols!*, és més fort que jo.»

Jo i més de deu altres li simulàvem una malaltia a casa, pregant-lo de venir cuidar el malalt a les dotze o a les dinou hores. De patidor no en trobava, però sí un plat a taula. Ell comprenia — bo, massa, que era — i se n'anava resignat.

El fotut fou que un dia l'autoritat

gendàrmica s'adonà que a la porta de cal metge espanyol hi havia cua, i clar, l'assalt a «la maison du rebouteur» (curander) no tardà gens ni mica. Esfereït, Pujol tingué d'acompanyar els gendarmes al botiquí. «Ja em veia fregit», va dir-nos deprés. Clar, la «clientela» havia fugit a cent per hora, i Pujol obri la porta de l'habitació delictiva, i oh, sorpresa!: el botiquí no hi era; havia fugit. El mateix Pujol restà més sorprès que els gendarmes.

I és que el company que a vegades l'ajudava (per cert fill de la Lola Ferrer) havia agafat potingues i eines de curació, i entaforant-ho tot dintre una malleta havia fugit per una finestra.

En fi, una de les moltes entremaliadures de l'exili.

JO HAN

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 49, 1.113,25 F.
 Martínez, Athis-Mons, 10; B. Peralta, Paris, 10; Laborda, 10; Vidiella, Drancy, 15; Pedraforca, Paris, 10; J. G., Hé-rault, 20; Roldan, Drancy, 10; Fernán-dez (D), Paris, 20; Bagès, Stains, 30; Fu-madó, Osseja, 20; Bassons, St-Pons, 20; Velasco, Tartes, 10; Santamar.a, id, 10; Company X, id, 10; Pedragosa, id, 20; Riera, id, 10; Gimeno, id, 10; E. Cone-jos, Nantes, 10; P. Mateu, Cordes, 25; H. Bas, Castres, 100; Adell, Charleval, 15; Parra, id, 15; J. Ferrer, Paris, 20; Torres, Perpinyà, 30; Un del 90, Lamot-te Beuvron, 100; R. Llop, Paris, 20 F.

Total entrades:	1 693 25
Despeses:	
Impressió del nº 49	860 00
Expedició	248 80
Segells correspond.	19 30
	1 128 10

Escreix 565 15
 Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

ANANT PEL MON

Barcelona, caseriu amuntegat on no m'agradaria viure.

A Montjuïc hi he posat peu en dia núvol, diguem-ne de tempesta. La meua companyia mirava, encuriosida, cel·les convertides en tendes de cosetes bufones, mirallets per a caçar aloses. Mentres tant, jo m'entristia, m'esfereïa, en presència de les cel·les 0, 1 i 2 on Moles, Ascheri, Gana, Sunyer, Mas i altres, sofriren turments horribles. Com si encara percebés els planys desesperats de les víctimes.

Per altra banda, Barcelona se m'oferriria en un aspecte impensat, fa una ton-gada de dies. Jo seria, un cop a la vida, motiu per a «flahs», interrogacions pe-riodístiques i radiables, com si fós un personatge de primera. També una tribuna m'esperava, des d'on hauria d'en-frontar-me amb un públic inesperat per un home de poble. Un llibre («La revul-ta permanente») es veu que m'ha sortit de cau convertint-me en revoltós perma-nent, i a casa saven prou bé que trenco pocs plats i no tombo cadires. No més que els nois de la premsa i les ondes ti-ven de la llengua, i no éssent profes-sional de la declaració, se t'escapen algu-nes toixeses entremig de dites quelcom encertades. Acarar-me amb gent indub-tablement llesta, em feia una mena de cosa, però un cop s'hi és, hom es carrega de barra i ja poden venir savis del secar o d'ubaga. Hom se'n surt el més bé possible.

Furejant «com déu mana», un s'adona que la gent de partits i sindicals no toca de peus a terra; que el jovent en general és de crit i bandera, i clar, amb ideali-tat escassa. Per ara hi ha molt de teatre, i ments emboirades, en espera d'una for-malitat col·lectiva que, sens dubte, hi haurà quan les idees estaran establitzades. Referent a l'interior anarco-cenetista, cal admirar el gran esforç que acom-pleixen els companys de bona fè embo-licats en càrrecs. Per ells serà la glòria cenetista que tot idealista nostrat cerca.

Integrat al meu clos de neixença, la panoràmica sindical no m'afalaga. Pri-merament aquest àpit podrit que són les CC. OO.; en segon lloc, l'arengada ro-vellada que significa l'U.G.T.; i en ter-cera plaça, aquesta planta sempre verda que és la C.N.T. Cert que les dues pri-meres entitats operen en globus imflats, i que la nostra s'aguanta de peus a ter-ra esperant que el fantasma de l'«Scala» s'esvaeixi i que els errors o disbarlts dels «uges» i els «comunistes» els desimflin ensems que engreixin la Cene. Cosa a preveure i que resultarà certa, car n'e-xisteix una prova.

I la conferència deguda al llibre de Forcel-Ferrer n'és una altra. Bona tribuna, públic no escaç i entusiasta, for-ces llibres venuts, una casa-palau a re-cuperar, un ambient cenetista indiscuti-ble malgrat aparences, i que els indivi-dus-corc rabiïn i els nostres militants evitin la deixadesa, car l'avenir és nos-tre.

JOAN FERRER

CRITERI DE JACAS

(Ve de la plana 5)

(1) Enric Olivé en el pròleg de *Juicio ordinario seguido ante los tribunales militares en la plaza de Barcelona contra Francisco Ferrer Guardia*. Ed. Cort, Pal-ma de Mallorca, 1977. 79 pàgines.

(2) Ferrer escriu a l'«Institut Geogrà-fic» de Bruseles demanant-li que reco-manin un «bon» llibre de text per a l'en-senyament de la geografia i li contesta E. Reclus que no és gens llibertari sot-metre els nens a la disciplina dels tex-tes (vid. F. Ferrer *La Escuela Moderna*, edi. Tusquets, pàg. 160).

(3) Sobre l'aprenentatge incidental llegiu la publicació del Sindicat d'Ense-nyants de Barcelona de la C.N.T. titu-lat *Alternativa a l'ensenyament; d'apre-nentatge incidental*.

(*) A l'Escola Moderna d'Igualada (1907-8) es parlà sempre català.—J. F.

CLAM

Sóc la veu que traspua
de l'enfosquida ànsia
del caminar lliure
pel solc d'una terra
llaurada amb la sang
i amb la suor
dels nostres drets,
que tant de temps
resten entre grillons.

Hereto una vida
i una terra solcades
amb el flagell
dels vents esteparians.
Vull llençar rosegons
d'enceses paraules
perquè el vent
les sembri pel sol.
Però em punyeix
l'arrelada saba
perquè no deslligui
l'aspra, feixuga
i enganyosa veritat.
Ensorren els temples
de jove esperança
per l'envellida quimera
del que ja tot és perdut.
La deu, on m'abeuro
boi assedegat
és un doll de foc
a l'estiu
i una espurna d'aigua gelida
a l'hivern.
La llibertat,
com au que ressuscita,
escampa bocins de sol
amb la remor
de ses ales esteses
pels nostres camins,
orfes d'una saó
d'aire novell.

De mica en mica
s'escampa el sol
matiner
per la ciutat
encara dormida.
El vent ja comença
el seu quotidià neguit,
despertant els homes i els pobles.
Però no s'albira res.
Els pobles no parlen de l'home.
L'home no veu els pobles.
Una densa inquietud,
una cortina de fum,
provocada,
torna orbs els homes
perquè no vegin mai més
el sol, la pau
i el seu poble.

(Les cadenes puleixen l'esperit
per a la nova lluita)

Com un foc sense flama,
com una nit sense fosca,
com un sol sense llum,
com un home sense llibertat...
vius avui.

T'han engarjolat el cos.
Però la ment i la fe
suren lliures per l'espai.
Demà seràs lliure.
Però en la fosca d'aquest món,
que ara el tens privat,
palparàs més que mai
el perquè de la teva terra,
el perquè de la teva lluita,
el perquè de les cadenes
i el perquè del teu viure.

RAMON

D'UN DIA A L'ALTRE

El més bon poeta mai no ho serà tant
com la cuca de llum.

Governants i governats, esquiladors i
esquilats. I esquellats.

No val a estimar-se un mateix.

A l'avar li sap greu de llençar una di-
gestió que li ha costat cèntims.

El pergami d'honor encarcara l'indi-
vidu pergaminat.

Ara som. Quan no serem, la gent de
torn ens ignorarà.

La vanitat enganya.

Malaguanyat material el de les està-
tues idolàtriques.

L'enemic més sorneguer de l'«homme
etern», és el rellotge.

Déu és fill de la insuficiència de l'ho-
me.

L'ordre amb baionetes no convenç: es-
fereix.

Totes les pàtries són sagrades, i els
cementiris que provoquen també.

Com em dic? Com em diuen. No sóc
responsable d'un caprici de padri.

Cada llenguatge és el més bell, cada
fill propi és el més formós. I no hi ha
disputa que hi valgui.

La meva llibertat és germana de la
teva, o no hi ha manera d'entendre'ns.

Si físicament tots fóssim iguals, mo-
ririem de fàstic.

Una aurora, un migdia, un capvespre,
tenen tanta importància com nosaltres
mateixos. Infeliços si un dia els colors
desapareguessin.

L'existir és una dolça sinfonia. Però
s'acaba com una música de Beethoven.

Què hi farem! — Zigla.

LA C. N. T.
ETS TU

La moral de la C.N.T. resideix en la
convicció de cada militant. Aquest és en-
carnació del sindicalisme independent:
de la antiexplotació, de la fraternitat,
de la igualtat universal.

La C.N.T. és quelcom més que un ca-
tecisme o un programa. Un partit és una
part; un fét geopolític pot ésser circums-
tancial. La C.N.T. és una ordenació que
aglutina tota persona d'utilitat; i que,
maldant per la conquesta del moment,
prepara la societat lliure de demà, satis-
factòria per a tothom.

La Confederació és un moviment de
solidaritat basat en el dret humà. És la
confluència dels productors al Sindicat
oposat al capitalisme i a l'Estat. Sa fi-
nalitat és el comunisme llibertari, o si-
gui, l'ordre social conscient.

Oposem la generositat a l'especulació
i al lucre imperants. No regategem es-
forç personal ni col·lectiu, al marge d'a-
labances o premis. La nostra ètica no és
comercial com la burgesa i la comu-
nista. El treball és l'única moneda apre-
ciable.

No volem ésser directors, tampoc vo-
lem ésser dirigits. La germanor en l'es-
forç col·lectiu millorarà l'existència de
l'home. No hi ha llibertat sense mesura
ni ordre sense mutual respecte.

Refusem el parlamentarisme, concre-
ció de la demagogia política. Els fets po-
sitius, per damunt de les paraules. La
política ofega el dret i enterboleix el dret
de l'individu.

La C.N.T. és democràcia directa, fede-
ralisme antiestatal. L'Organització nos-
tra és resum d'una unió de conscièn-
cies despertes. Si l'autoritarisme de tot
color envileix, l'anarco-sindicalisme en-
nobleix per la lliure determinació de les
seves assemblees. Res d'intervencions es-
tranyes: els fills del treball resolent els
problemes de la societat.

Cada home confederal n'equival un al-
tre, en pur federalisme llibertari. La
C.N.T. no lliga: uneix; no sotmet: alli-
bera. Un vot pot donar-lo un qualsevol;
una idea implica una personalitat sence-
ra. L'obrer conscient sap defensar-se a
la fàbrica, al camp, a l'oficina, al labo-
ratori. Ell és la nostra esperança. Con-
fiem en ell, no en la política.

Lluitar pel bé de tothom és la gran sa-
tisfacció dels revolucionaris.

RAMON LLARTE

Estats terroristes i terroristes d'Estat

VICTOR GUITART

Ens plau adreçar aquestes ratlles veteranes als joves d'avui. Aquest jovent inquiet de la Península Ibèrica que, al cap de 40 anys de silenci forçat sota la bota infecta del franquisme comença a veure clar l'orientació qu'hom pot donar a les noves estructures d'una societat deslligada de tota mena de Dictadura — roja, blanca o negra — d'opressió i de terrorisme estatal adobat a l'Orient, al Centre i Occident dels vells i nous Continents que mullen les costes Atlàntiques, Pacífiques o Mediterrànies.

No volem pas parlar amb termes paternalistes ni menys fomentar-hi un nou culte a la personalitat a la generació del sol ixent d'aquest Segle XX que recullia al mateix temps que continuava la sembra dels bells ideals dels grans pensadors vuitcentistes amb la lluita per la llibertat individual i col·lectiva de la societat que sortia de l'ombra tràgica de les fogueres inquisitorials del fanatisme de l'Església Romana o Protestant.

Nosaltres, llibertaris o anarco-sindicalistes, hereus de l'Escola Moderna d'ahir i d'avui, tenim una concepció més humana, més solidària d'una societat no gaire futura perquè pot organitzar-se avui mateix, donant forma a una original autogestió sense mixtures ni arribismes dels vius i xerraires de la política d'aigua tèrbola que pol·lulen dintre del fang de les utopies demagògiques dels Estats-bolets. Amb el curs dens i actiu de l'història existeixen proves irrefutables qu'hom pot viure millor sense cap mena de terroristes i terroritzats, sense esclaus del treball ni dorats aprofitadors d'aquest esclavatge permanent.

L'actual organització dels pobles, colonitzadors i també de les noves delimitacions nacionalistes que surten per tot arreu com creix la mala herba, s'orienten invariablement dintre de la vella escola estatal del terrorisme nacional o multinacional. Un cercle viciós de lleis, còdics i constitucions fant marxar a la deriva tots els pobles de la terra creant i complicant problemes que es poden resoldre sense cap mena de coacció ni de terrorisme oficial ni extra-oficial.

Recordem una vegada més als grans pensadors de l'Era contemporànea, com per exemple l'aragonés Joaquim Costa, que diu amb un dels seus profunds escrits dedicats a les lleis i al seus «facedors» o vividors: «... que la causa de l'inundació litigiosa de la nostra societat, és la multiplicació de lleis que fabriquen tota una legió de professions artificials que son niu de discòrdies i d'odis entre els homes...»

A tot això en diuen «l'Ordre» que nosaltres podem dir clar i net que és el desordre i el salvís qui puga de l'organització estatal. Cada Estat es creu el melic del món i si algun altre Estat li vol tocar aquest melic existeixen dintre d'aquestes caixes hermètiques de Pandora que porten el títol de «Pàtries», unes es-

coles especialitzades de terrorisme que no ensenyen altra cosa que matar i destruir, teoria i pràctica de la tàctica, la estratègia, la balística naval, terrestre i aèria i els seus annexes d'aquests altres terroritzants que són els laboratoris atòmics, «plus ultra» del terrorisme esgarri-fós capaç d'aniquilar el món amb poques hores de salvatgisme fred i actiu.

Tot aquest terrorisme estatal menja la pari del lleó de tots els presuposts oficials dels Estats. Aquest any 400 milions de dollars han estat malgastats sense consciència ni vergonya per aquest sistema del patriotisme terrorista; al mateix temps que munta l'inflació fiduciària i el dilema de Malthus és un fet vergonyós en tots els paratges de treball del món: «queviures que sobren i homes morts de fam faran causa comú en les escombres». Aquests milers de milions podrien dedicar-se a produir i reproduir articles vitals per la vida de la humanitat i no per a convertir-la en una monstruosa xarcuteria humana.

Mireu les coses i els problemes derivats d'aquesta organització dels pobles amb objectivitat, d'una forma u d'altra: tot enquadrant guerrer, marcial i destructor és pur terrorisme i d'aquest terrorisme neixen tots els altres de caire més simplista.

La intoxicació dels cervells comença sempre a l'escola. Als tot petits ja els fan marcar el pas inclús amb els exercicis gimnàstics i els seus mestres normals o laics els parlen de la pàtria com si fos una cosa sobrenatural, com un Déu i una superstició plena d'infernals, purgatoris i cels carregats de creus i oriflames recompensa de la Pàtria. Nosaltres, de petits creïem que la pàtria i la bandera estaven rodejades de perills. D'enemics enviats per compte de l'Angel Exterminador. Allavors els nostres sants mestres organitzaven batallons infantils amb sabres i fusells de ficció dintre d'una disciplina militar disposats a atacar «l'enemic» invisible qu'insultava la pàtria i llur banderola.

Però de mica en mica, hom ha vist la realitat de les coses, «l'enemic» no atacava la pàtria. L'enemic era aquell que tocava el melic de les mines i la bossa dels capitalistes propietaris de les mines del Rif, Riotinto o de la Canadiense, de Katanga y els manantials africans de fosfat d'explotació multinacional.

Milers de joves varen morir i segueixen morint per a defendre interessos d'aquests centres d'explotació de l'home per l'home. Per tot arreu moren milions i milions d'aquesta joventut, unes vegades parlant-li de la pàtria i dels seus enemics i altre daurant la pindola de la llibertat i de la democràcia inexistents,

falsejant el poder del poble, transformat en poder exclusiu de l'Estat.

Tot això és terrorisme de Nord a Sur i d'Est a Oest, organitzat per tots els Estats que no troben altra solució als problemes econòmics i socials que practicant el dilema de matar i destruir amb guerres clàssiques i atòmiques dintre del xantatge polític i diplomàtic.

ÈREM AIXI

Dues paragrafes de Jordi Arquer a «Destino» (nº 2.109):

«Els obrers de Catalunya sempre han estat enamorats de la cultura, oberta a les idees progressistes. L'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona era, més que res, un club de discussió. Quan hi anaves sempre hi havia grups de tres o quatre persones parlant, sempre hi havia tertúlies. Allí s'hi reunien anarquistes, teòsofs, maçons, esperantistes, de tot. L'Ateneu estava obert a tot, encara que la influència anarquista hi era gran, per l'època, per bé que la C.N.T. no fos fundada fins el 1910.

Angel Pestaña ^{**} era membre actiu de l'Ateneu Enciclopèdic. Recordo, com anècdota, que en totes les assemblees proposava que es posessin talons de goma a les cadires perquè el molestava el soroll que feien quan la gent s'aixecava i les removia. Mai no li feren cas de la queixa. Ell era un element important en els debats. Els més vius eren, lògicament, en torn al sindicalisme, car en aquells moments existien corrents diversos dintre de l'anarquisme, la tendència llavors predominant. Pesaven encara els contraris al moviment sindical, que consideraven una mena d'escola del reformisme. Andreu Nin i Joaquim Maurín també hi mantenien debats vivíssims. Recordo que el primer president de l'Ateneu (1) predicava en aquell temps, mitjançant el fullet «Vaga de ventres», la teoria consistent en què els obrers no havien de procrear perquè això significava portar al món fills que serien explotats i la passarien malament. Per cert, molta gent arribava a l'anarquisme pel camí del naturisme, per allò del món ideal, arcàdic. Em ve a la memòria un company que no assistia a les reunions perquè els concurrents hi fumaven. La moral anarquista era molt estricta: la muller del company era sagrada. Adhuc vaig conèixer un xicot que em deia: «No, jo sóc molt amic dels anarquistes, però no puc ser com ells perquè fumo i m'agraden el cafè i el vi.»

L'autor d'aquesta reatallada creu haver arribat a la «quarta edat» degut a aquesta moral que ara diuen antiquada...

(1) Lluís Bulffi.

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 51
París, Setembre 1978

KROPOTKIN, CINQUANTA - SET ANYS DESPRES

El 8 de febrer del 1921 moria prop de Moscou, al cap de quatre anys d'haver retornat al seu país i després de quaranta d'exili, Piotr Aleixieixitx Kropotkin. Conten que el govern leninista volgué oferir-li uns funerals oficials, que la família i els amics del vell lluitador anarquista van rebutjar: Kropotkin els hauria considerats una ofensa.

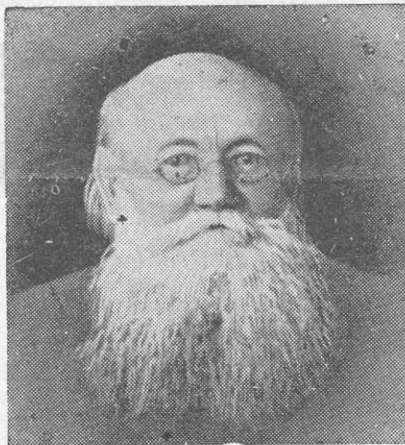
No fou aquest el primer ni el darrer dels incidents que es produïren arran de la mort de Kropotkin, com també se n'havien produït d'ençà del seu retorn: abans de començar la cerimònia de l'enterrament, els organitzadors, anarquistes, van exigir de Kamenev, membre del govern, que alliberés els seus companys empresonats, tal com s'havia compromés a fer en aquella ocasió, i amenaçaren de denunciar públicament, davant la multitud aplegada i els periodistes estrangers, que el règim no havia complert el compromís, i així mateix amenaçaren d'arrencar del taüt la bandera que els bolxevics hi havien posat com a homenatge. La cerimònia va començar després d'haver rebut l'assentiment de Kamenev, però els detinguts no van arribar.

Emma Goldman ha escrit: «Els funerals foren una demostració de les més impressionants i mai no vista en cap altre país. Llargues files de membres d'organitzacions anarquistes, sindicats, societats científiques, literàries i estudiantils caminaren més de dues hores des del Temple del Treball fins a la tomba, distant unes set xerstes... Negres banderes anarquistes i els emblemes roigs dels socialistes onejaven damunt la multitud. La processó, llarga de més d'un quilòmetre, va fer absolutament inútil el servei de policia oficials. La multitud mateixa va mantenir espontàniament un ordre perfecte... Les restes de Kropotkin foren davallades a la tomba després que oradors de moltes tendències polítiques hagueren retut el darrer tribut al gran mestre i company.»

Kropotkin havia nascut a Moscou el 9 de desembre del 1842. A quinze anys entrà al cos de patges de Sant Petersburg. En finir-hi l'estada, demanà d'ésser traslladat al cos de cossacs de l'Amur. S'interessa per la geografia, i per les qüestions d'autonomia municipal d'aquells llunyans territoris, i el 1863 fa una expedició geogràfica de reconeixement al llarg del riu Amur. Abandona l'exèrcit i es dedica a la investigació geogràfica; ultra les noves teories en aque-

ta disciplina, del seu contacte amb la natura sortirà un dels punts bàsics de la seva doctrina: l'ajut mutu.

Rebutja el càrrec de secretari de la Societat Russa de Geografia i, menat per la seva inquietud social, se'n va a Suïssa, centre neuràlgic de la Internacional. Hi viu l'oposició que divideix el moviment obrer: la divergència entre Marx i Bakunin. Després de conviure cinc setmanes amb els marxistes de Ginebra, se'n va al Jura a estudiar l'altra tendència: «Els principis igualitaris que vaig trobar a les muntanyes del Jura, la in-

dependència de pensament i d'expressió que veia desplegar-se entre els obrers i l'abnegació il·limitada per la causa atreïen més poderosament la meua sensibilitat; quan vaig deixar aquelles muntanyes, després d'estar una setmana amb els obrers rellotgers, les meves opinions sobre el socialisme eren fixades. Jo era anarquista.»

Torna a Rússia i propaga les seves conviccions entre els companys revolucionaris. Detingut el 1874, s'evadeix de la presó el 1876, i es refugia a la Gran Bretanya. Inicia així el llarg exili d'activista agitador; torna a Suïssa, d'on l'expulsaren; se'n va a Bèlgica, passa pels Estats francès i espanyol, retorna a Suïssa, d'on el tornen a expulsar; altre cop a la Gran Bretanya, i el 1882 arriba novament a l'Estat francès, on és detingut i condemnat a cinc anys de presó. L'onada internacional de protestes aconseguí de treure'l en el 1886.

Perduda la salut a la presó, sense forces, torna a trobar refugi a la Gran Bretanya i s'hi lliura a una intensa tas-

ca intel·lectual. De les experiències carceràries escriu *Dins les presons russes i franceses*, on informa del caire inútil i nociu que té la detenció. També és aleshores quan escriu les seves obres principals: *L'ajut mutu*, *Memòries d'un revolucionari*, *Ideals i realitats a la literatura russa*. *La gran revolució francesa...*

El moviment anarquista veu la guerra del 14 com un xoc entre imperialismes i propugna la insurrecció per a deturar-la. Kropotkin, que admet la guerra quan és l'única manera que té un poble de lluitar pel seu alliberament, opina que «el triomf del militarisme alemany seria el de l'autoritat i el predomini de l'esperit d'obediència i de disciplina... Per això hem de defensar França». Aquesta posició, no contrària a la guerra, l'allunya de molts dels seus companys.

El 1917, malalt, sol, rep la notícia que el poble rus s'ha rebel·lat i ha derrocat l'autocràcia. Il·lusionat torna al seu país, on és rebut per una multitud de milers de persones. Allà viu les contradiccions que divideixen el socialisme. Després del triomf de la revolució d'octubre, Kropotkin es dedica a la lluita contra la centralització governamental: funda la Lliga Federalista, que agrupa els qui volen que els diversos territoris facin anar autònomament la seva pròpia indústria i la seva agricultura.

El 1918, però, els bolxevics suprimeixen la Lliga. A l'abril comencen les detencions i en són clausurades totes les organitzacions. Kropotkin abandona Moscou i es retira al poble de Dmitrov. Hi escriu *La moral anarquista*. Rep moltes visites, la de Lenin entre d'altres, de bolxevics que volen atreure'l a la seva causa. Kropotkin, però, no abandona la seva posició crítica envers les accions del règim leninista i resta sol, postergat. Tanmateix, es nega a abandonar el seu país: «Després de quaranta anys d'exili no tinc cap altre desig que morir al meu país, que estimo, i a la Revolució, que crec que haig d'ajudar.»

La pneumònia l'abat definitivament al gener del 1921. La seva mort, el mes següent, sobretot el protocol funerari, marcaran un tomb momentani i significatiu de la posició del règim leninista envers Kropotkin, en esguard de la innegable significació de la figura del vell — en paraules de Planché i Delphy — «savi il·lustre, revolucionari internacional, vulgaritzador del pensament anarquista» que fou P. A. Kropotkin.

MARTÍ TORRENT

4º P. 10112

Societat, organització, l'home

Està demostrat que la prosperitat material de les societats industrials, no han disminuït la criminalitat, ni les actituds antisocials. Tampoc, les noves causes del crim contemporani, ho han produït tot, pel fàstic, el ressentiment i la necessitat d'afirmació de la pròpia personalitat.

L'individu, és anònim dins d'una societat personalment, és desconegut. Res, ni ningú, no l'inicia a l'altruisme. Ni a tenir consideració i respecte als demés.

Existeix un aïllament creixent que favoritza la vida moderna, fent de l'home un ser indiferent vers els problemes dels altres. I de més en més, lluny de la comunitat. Egoisme que l'anarquisme sempre ha detestat i que fou i segueix sent, base de la nostra moral ideològica. Justament, sempre ens hem distinguit dels altres, perquè anem vers un ideal dins d'una organització d'homes.

Sempre serà més important com a llei natural, «la conservació de l'espècie», en sentit col·lectiu i no individual. I sempre seran les afeccions profundes les que uniran els homes i farà possibles les grans organitzacions socials, unides per un sentiment espiritual i ideològic.

Per tot això, l'anarcosindicalisme, representa un «ordre» a on la regla de la col·lectivitat, ningú no pot tenir por d'ésser eliminat, ni disminuït com individu davant dels altres.

Kant deia que la raó ella sola, no ens pot donar la realitat. Si és així i si això és exacte, es compren que a vegades per poder-la ajudar, l'home recorri a la imaginació i al propi sentiment. Segurament que les dues coses juntes, es el que comunitatment es diu idealisme. Tal vegada és per aquest motiu, que en tot ideal humà hi ha una part de romanticisme que s'oposa al dogmatisme i deixa passar la realitat de la idea.

Tots els homes pertanyem a una comuna espècie i cada individu, presenta particularitats que el distingeix dels altres. Inclús, en facilitat d'adaptació a qualsevol mig existent. Moltes vegades, això sol, ja és conseqüència de posicions irreductibles i contradiccions personals.

D'aquí ve, que les adaptacions siguin sempre independents les unes de les altres, encara que en principi, siguin orientades vers un mateix objectiu o una mateixa funció. Un procés d'adaptació, és sempre una situació de canvi o mutació. De transformació. I generalment l'assimilació de tot el nou, crea un període d'agitació mental i psicològic desordenat, fins que es comença a agafar el ritme que es precisa i requereixen els diversos factors existents i els nous que arriben. Tots aquests motius, entren dins les diverses variacions de la vida. Naturals tots ells. Facilitant el treball normal de la creació i de l'existència de tots els homes, dins de la societat co-

muna, en totes les seves facetes i particularitats.

I aquest és un motiu que tots hem de tenir en compte amb la nova situació d'Espanya i amb el que es refereix a les nostres organitzacions sindicals i llibertàries; d'ací, que, després de 40 anys de dictadura, i de manca absoluta de tot el que l'home necessita per ésser lliure. Amb els ideals i coneixements profunds corresponents. Així com amor a la col·lectivitat i desig d'entrar a formar-ne part. Es la mútua cooperació de Kropotkin i la solidaritat tan predicada als nostres medis.

Tots sabem que en les societats humanes, una idea, un comportament, una moda qualsevol, te una gran influència. I encara que moltes vegades sigui circumstancial, hem de deixar-la que faci el seu camí, ja que la veritat, el bon sentit i el bon gust, recupera el domini normal que li pertany.

Al nostre país, estem en un moment polític i social que ens donarà diversos modes del pensament i pràctiques inèdites dels homes. I encara que lleugeres i de poc temps, estan alterant i encara ho alteraran més l'equilibri de la societat, inclús en les seves formes administratives. El desordre franquista, no podrà estalviar als homes polítics ni a les organitzacions socials i obreres, tot un enrenou que se'ls apropa, provocat per una situació política que va a la creació de nous factors de convivència social, que donarà pas (ja ho està donant) a les ambicions polítiques de tota mena, incluits els anomenats «dirigents de la classe obrera». I això és segur que ho tenim dins de casa nostra mateix. Tots desitjaran i estan desitjant, l'eliminació dels uns i els altres. El que menys compta en aquests cassos, és el poble i les veritables necessitats del país. (Això ja s'està veient aquests dies). I de tots aquells que no són hereus de res. Que sols compten amb llur treball. La història es repetirà. Com sempre.

I tot això per no voler seguir el camí de transformació social que les necessitats exigeixen. En moments així, els efectes de la evolució, són negatius i casi nuls. Com passa en l'actualitat. Fins que es trobi el camí per a crear el mitjà favorable de l'expansió lliure que doni a l'home i al poble a llurs capacitats creatives. Aleshores i solament llavors, la col·lectivitat recuperarà les seves iniciatives.

Kropotkin afirmà, que la solidaritat és un factor important de l'evolució de totes les espècies. Nosaltres així ho creiem. Per això defensem la col·lectivitat i som els capdavaners d'aquesta filosofia.

Nosaltres, sempre hem defensat la na-

tura i el seu equilibri normal. Es per aquest motiu i d'altres, que els ecologistes d'avui, no ens diuen res de nou.

Defensem l'home. La seva salut. La nostra comunitat natural. D'ací ve allò que és ben nostre: «La meua pàtria es el món i la meua família, la humanitat». I tot això per a nosaltres, es normal. Es senzill i simple com l'aigua clara. Som i ens sentim anarquistes.

VICENÇ SOLER

VINYA VORA EL MAR

Vinyes verdes cara el mar,
ara que el vent no remuga,
us feu més verdes encara
teniu la fulla poruga,
vinyes verdes vora el mar.

Vinyes verdes del coster,
sou més fines que la userda.
Verd vora el blau mariner
vinyes amb la fruita verda,
vinyes verdes del coster.

Vinyes verdes, dolç repòs,
vora la vela que passa;
cap al mar vincleu el cos
sense decantar-vos massa,
vinyes verdes, dolç repòs.

Vinyes verdes, soledat
del verd en l'hora calenta.
Raïm i cep retallat
damunt la terra lluenta;
vinyes verdes, soledat.

Vinyes que dieu adéu
al llagut i a la gavina,
i al fi serrellet de neu
que ara neix i que ara f'na...
Vinyes que dieu adéu!

Vinyes verdes del meu cor...
Dins del cep s'adorm la tarda,
raïm negre, pàmpol d'or,
aigua, penyal i basarda.
Vinyes verdes del meu cor.

Vinyes verdes vora al mar,
verdes a punta de dia,
verd suau de cap al tard...
Feu-noç sempre companyia,
vinyes verdes sobre el mar!

Josep M. de SAGARRA

La terra sempre

En el món crític en què ens fan viure, tant econòmic, cultural com socialment, hi ha una manca evident d'equilibri. No és que li manqui intel·ligència, ja que en quasi tot terreny es duen a terme coses meravelloses. Tampoc no hi manquen les subsistències; però malauradament estan tan mal repartides que, altrement, hom prefereix llençar un excés de milions de tones de productes vitals, preferint també que es malmetin per distribució deficient, arcaica, que fa massa temps que dura. No és pas que la producció falli, ja que fàbriques i obradors funcionen amb possibilitats i matèries. I encara no totes les extensions de terres profitables són utilitzades; com tampoc els oceans, malgrat se'ls vagi convertint en cloaques del món. Les causes d'aquestes irregularitats es concreten en la llei del profit particular, en el rendiment i la comerciabilitat de les matèries, causes que produeixen la crisi social que la col·lectivitat pateix.

L'agricultura més que res no és lliura d'irregularitats provocades per la dolenta organització social de l'home, amb l'agravament que el defecte rau damunt del sòl que ens aguanta, on els nostres sentits s'amaren de naturalesa i els nostres esguards gaudeixen de maravelles naturals. Doncs, malgrat tot, no manca de coneixements l'agricultura nostrada. Manquen, sí, les coneixences necessàries, aplicar els mètodes constantment evolutius, renovar sempre d'acord amb les condicions de la terra i el clima.

L'agricultura tendeix també a millorar la producció en qualitat i quantitat. Però el profit particular fa degenerar l'esforç i els productes, car el conreu actual, o sistema d'explotació, dificulta d'assolir la quantitat de productes que la societat necessita.

Acceptat que cadascú resolts els problemes pel seu compte, no es poden realitzar; racional i equitativament, els problemes afectant tant la terra com la indústria. Cal tenir en compte totes les particularitats que concorren, especialment en la labor de la terra, si ens fixem en les altes i les baixes que registra la producció.

Tal com avui es tracta l'agricultura, aquesta no pot resoldre els problemes que al pagès se li plantegen. L'acondicionament de la terra de labor cal que es faci racionalment i tenint a mà tot el que facilitin l'explotació i l'evolució de mitjans, i a l'efecte pensem en la repoblació forestal, els canals tant d'irrigació com de navegació, fins i tot a terres altes; l'electrificació dels serveis, la depuració de les aigües, la sistematització sanitària, la selectivitat dels productes, la científicació dels sistemes...

Cal remarcar, de passada, que les multinacionals dineristes també envaeixen l'agricultura, ço que permet observar que

aquesta intromissió no afavoreix, ans el contrari, el treballador de la terra, ja que es veu privat de la seva iniciativa per mor dels factors que elements aliens introdueixen a l'ofici. Per aquestes dificultats, el jovent abandona el camp, fent cas a l'atracció ciutadana.

La manca d'equilibri social afecta força l'agricultura en no ésser tractada racionalment, i col·lectivitzada. L'abús dels elements químics degenera els productes, fent que l'alimentació de l'home se'n ressentí. Caldria que d'aquest greu defecte la humanitat en prengué consciència.

Ens els temps que vivim és il·lusori cercar la sol·lució del problema agrari en petites reformes que, de fet, no menen a res. Cal que el treball sigui comú i posant a l'abast dels treballadors tots els elements perquè la producció resulti bona, rentable, equitativa. Altrament, la terra no donarà a l'home el que aquest n'espera, i així l'abandó del camp va resultant efectiu, de mica en mica, per tot arreu.

Proudhon fa temps que sentencià que la propietat particular és un robatori. Si l'esforç no és col·lectiu; havent-hi treballadors de la terra considerats com a esclaus, heus ací problema. Regar els solcs amb la pròpia suor i deixar el producte a un altre, no és cap mena de compensació, és una injustícia social. Avui el latifundisme i la propietat privada són realitats que cal fer desaparèixer. Mentre no hi hagi una entesa social, l'esforç individual serà negatiu en tot sentit.

GESBA

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 49: 565,15 F.

Gironella, Pamiers, 25; Tarragó, París, 30; V. Guitard, Lourdes, 40; Paulette Martí, Andorra, 100; G. Morata, Valreas, 30; J. Brugués, Mane, 15; Belles, Perpinyà, 15; Serrat, Gràcia, 15; Castellví, Choisy-le-Roi, 30; Pedraforca, París, 20; Rovellat, id, 20; B. Peralta, id, 20; Laborda, id, 10; Padró, Marcel, A. Carner, J. Ferrer, Igualada, 116, Pepita i Enric Marin, Bezons, 20; Eugènia i Josep, Reus, 100; D. Cebrian, Montreuil, 10; F. Marin, St-Pryvé, 30; Maria Capellades, Toulouse, 20; Jacint Martin, St-Henry, 10; E. C., Toulouse, 50; Vila, Montauban, 20; Riaza, id, 20; Jean Aleu, Bram, 20; S. Ripoll, Villamblard, 200; V. López, Brive, 30; Agrupació de Lyon, 135; Remei i Milou, Clohars-Carmonet, 20; Roldan, Drancy, 20; Villegas, París, 10; R. Llop, id, 20; Marc Criach, Champigny, 20; Bagés, Stains, 30; Manel Roig, Andorra, 30; Montserrat, París, 20; J. Folch, Montignac, 10; Pere Bertran, Anglet, 55; Capellas H., Londres, 90; Capellas J., Laurens, 90; J. Llop, Igny, 40; J. Montagut, Sens, 17; Rosquillas, Pont de la Meije, 10; Muñoz, Nantes, 10; E. Conejos, id, 10; J. Romera, Ottmarsheim, 30; C. Planas, Fayence, 20; V. Marcos, Rueil Malmaison, 50; Oliveras P., Pontault, 80; Casals, Mas d'Azil, 20.

Total entrades 2 413 15

Despeses:

Impressió del nº 50 1 722 84

Expedició 280 35 2 003 19

Escreix 414 96

Manca a pagar el present número.

EL BOSSER

POC TABAL I BARREJA

EL nostre número 50 ha tingut èxit, però ha deixat rastre als comptes.

— Sortim cinc setmanes tard per mor de la impremta tancada, per vacances.

— Bon aniversari del 19 de Juliol a Toulouse. Molta gent i animosa.

— «Front Libéraire» francès fa la felna bruta del seu confrare difunt «Frente libertario» espanyol. Mal profit li faci.

— A Logroño i a Terrassa la C. N. T. ha recuperat els locals que abans del 1939 poseïa.

— La Provença i el Languedoc continuen fent aplecs llibertaris d'estiu, amb èxit considerable pel temps que corre.

— «Catalunya» de Barcelona surt enganyada a «Soli» del mateix lloc. Fins que l'òrgan en català assoleixi vida pròpia.

— «Ruta» de Caracas, nº 35. Recoma-

nable per dues biografies que publica afectant Felip Alalz.

— L'edició de cinc mil exemplars d'«ABC sindicalista» ha fet cap enterament a Espanya on es reparteix gratuïtament. Amb la mateixa finalitat s'està preparant l'edició d'«El comunisme llibertari» d'Isaac Puente. Cal ajudar-ho.

— Morí a Igualada el periodista Antoni Carner, col·laborador de «T. Ll.». Era amic nostre de llarga data.

— També hem perdut a Bordeus el magnífic company Pau Serarols, militant de les primeries de la C.N.T. El «Combate Sindicalista» ha publicat un elogi d'aquest malaguanyat llibertari.

— No hem pogut incloure en aquest número articles d'Espectador, Joan de Capellades, Domènech i Jacas. Serà en el número que vé.

TABALER

UN FET INSOLIT EN EL MON DEL TREBALL

A Igualada es recuperen vagues

Una vegada més, els treballadors són víctimes del joc polític. La UGT i les CC OO, seguint les consignes dels seus partits, han enganyat miserablement els treballadors llançant-los a la vaga per un dia, el passat 18 de maig, i afectant els Rams Textil, Metall, Construcció i Hostaleria.

Fem una mica d'història per a comprendre la impropedència d'aquesta vaga. Ja el 12 d'abril la Comissió Deliberadora del Conveni Tèxtil que integren tots els Sindicats, front a la negació de la Patronal a negociar i després de consultar tots els treballadors en assemblees públiques en totes les localitats afectades, és acceptada unànimement una gestió: un dia de vaga, que a tot arreu resulta un èxit. La gent surt al carrer i es manifesta, i a Igualada precisament la demostració és unànime i espontània, sense incident de cap mena, a l'extrem que tota la gentada (set, vuit mil persones?) improvisa un acte afirmant la vaga en un deler unànime poques vegades vist; és aquesta voluntat general dels treballadors la que obliga els patrons a acudir a la taula de negociacions. Aquí estem d'acord, i demostrem que no som sistemàtics del contra, com lleugerament es diu.

Malgrat tot, les coses no anaren massa bé (i pel Metall tampoc, ni a la Construcció i l'Hostaleria), fent que algú creïés que una demostració de forces pel tal motiu podria beneficiar el PSOE per assolir el Poder, puix que és un organisme amb inspiracions governatives, capaç i tot de pactar amb la Unió del Centre Democràtic per tal de repartir-se la pell de bou espanyola. Per altra banda, la part comunista també tirava per la formació d'un Govern de concentració nacional en el qual es repartirien les cistelles dels Don Suárez, González i Carrillo, i així, pensant que una pressió obrera contribuiria a aquest joc polític, a Igualada fou decretada la segona i política vaga de 24 hores. Però el proletariat afectat considera aquesta demostració perfectament inútil i perjudicial; no cal dir que la CNT no estigué d'acord amb aquesta vaga, no obstant haver parat també els cenetistes a les cases on la demostració es decidí per assemblea, car a la CNT no hi ha esquirois. Nosaltres estavem per la vaga indefinida, no comediada, per creure-la més eficaç.

Pel seu compte, directius ugetistes i còmic-obreristes desfermen la vaga d'un dia per segon cop dedicant-hi totes les forces passant pel damunt d'acords presos en moltes assemblees de fàbrica, i aquí tenim els piquet salvatges obligant a parar; fins i tot hi ha alguns ferits i a la tarda els propis dirigents d'UGT i CC OO reconeixen que no ho han fet bé, per més que al diari hi diguessin després

que tot aquest aldarull era obra d'incontrolats.

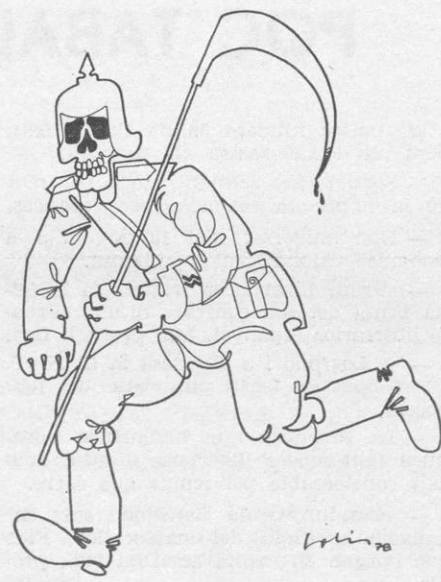
Pel resultat de les eleccions sindicals, la majoria en els comitès correspon a les dues centrals polititzades, fent el doble joc: d'una part pressionen els treballadors per tal evitar l'atur i per l'altra estimulen els piquets que provoquen la paralització de les fàbriques que no estan d'acord a deixar el treball. I un cop tot parat, aquests comedians fingeixen ràbia per la paralització del conflicte i volen quedar bé amb els patrons i els piquetaires. Però a la fàbrica Biosca es treballà amb lider de CC OO i tot, escaient-se igual fenomen a Polifibra, on hi apareix un líder de la UGT.

I ara ve la més grossa porqueria: Aquests mateixos comitès, sense cap mena de vergonya, proposaren, d'orella a orella, la recuperació de la vaga del 18 de maig a les cases on el personal no volia aplegar; si bé, empenyuts per llurs afins que els criticaven llur procedir serpsós, passaren la proposició a les assemblees públiques... No hi ha seriositat. Que els sindicalistes polítics no estimen la dignitat obrera és un fet evident.

I clar, la gent s'avingué a recuperar el dia vagat, tret dels afiliats a la CNT, que tenen una concepció més alta del valor del sindicalisme. Tothom s'anirà adonant que els agents polítics abusen de les necessitats econòmiques del proletariat per a fer entrar aquest en el joc deshonest de la política.

L'ESCALDAT

TERRORISME A ESPANYA

Atenció, que el monstre torna!

Rèplica a «Pix»

Es diu, l'home, Fulano de Tal, així, amb accent castellà franquista. El franquisme se'n va i el Tal en manté la saba. Incurable.

Estudia per capellà a Vic amb mesades pagades per l'Esperança (¡qué esperansa!), una donya amb més devocions que bones intencions. No seria gaire aprofitable l'individu per quan a Vic el van treure d'estudi. De capellans rucs els bisbes no en volen.

Catapultat, el fulà caigué de quatre grapes a Igualada, sense esperança ni Esperança. I es ficà a periodista, en un poble on escrivint només s'hi guanya escudella aigualida. No acompli vot sacerdotal, però acompliria el vot seglar de no fadigar còrpora. Podia fer de llaurer o de garbellador de sorra, però Déu li prohibí. Volem dir el déu de la mandra.

I ja que el ganxo era periodístic, li calgué acreditar una signatura, i nova cagada. Adopta PIX, de pixera, creient escriure PICS. Riallada general i canvi de seudònim. Quan l'eco de la pifiada arribà a Vic, fou inevitable l'exclamació planyívola de «Pobre cristià!»

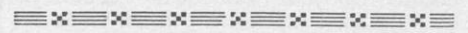
Carregat de penques, trepitjà liberalisme a tot estrop. Millor trepitjar raïms, car s'hauria estalviat la pallissa que un atleta bescantat li clavà a Ca la Ciutat mateix davant de força gent. I segons la crònica de l'època, l'estomacada al Tal li anà de «perles» L'estomacador se'n deia.

Ara el tipus s'ha ficat amb mi d'amagatots, el més clericalment possible, carregant-me tranquil·lament, el pes de més de cent difunts, d'una trentena d'incendis, i de no sé quantes violacions de senyores d'edat encara verges. Valent, l'home, des de l'anonimat. Valent pocavergonya.

Jo no el tiro al tribunal temporal perquè ell depèn de la justícia divina. Ja s'apanyarà, davant del jutge suprem, de justificar les seves acusacions mentideres. Ja que creu en Lluçifer, que balli amb ell el xotis etern de les garres enceses i cul amunt fins llepar, les flames, tot el replà de l'esquena. Que pel seu mal cap les passi coents.

Es digué Pix, però la seva pixerada no ha arribat mai al Cel. I és que aquest Antoni Jorba té la pressió fluïxa.

JOAN FERRER

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.

Girs a Roc Llop
33, rue des Vignoles, Paris (20).
C.C.P. 9 232 33 V Paris

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 52
París, Octubre 1978

EL NATURISME GIMNETIC, UN FACTOR NATURAL EN LES RELACIONS ENTRE L'HOME I LA DONA

«Este verano será ya posible retomar placidamente bajo el sol y tostarse de cuerpo entero en España sin sentirse uno fuera de la ley. Los campos nudistas han sido autorizados. Tres abren próximamente sus verjas al mar, previamente acotados por una valla contra los mirones, en la Costa Brava, Ibiza y la costa andaluza.» «Tele/Exprés 20-4-78).

Seria bo, ara que ja han estat autoritzats de nou els camps nudistes al nostre país i que ens sentim afavorits, la present temporada, pels refugients raigs de sol fer un planteig de la qüestió des de la nostra perspectiva llibertària si hem de tenir en compte el predicament que antany fruí, la concepció naturista, entre nosaltres.

A la societat actual, la moral burgesa se'ns presenta actuant inquisitivament damunt la nostra vida sexual amb formes de quotidianitat repressiva, de manera que obstaculitza la lliure i natural expressió dels nostres cossos i de les nostres ments: normes, lleis, prejudicis i tabús actuen sobre nosaltres amb efectes castradors.

Al mateix temps, la societat de la dilapidació — que ja no en podem dir de «consum» — fa una extremada valoració i un ús enganyador de la sexualitat i del nu, reduint-los a una manipulació rentable eròticopornogràfica. Es a dir, d'antuvi, hom suscita les causes que faran «imprescindible» i «necessari» aquest tipus d'utilització del nu o de l'eroticisme i després s'establiran les relacions escaients entre societat i individu perquè el fenomen esdevingui rentable, provocant en cadascú les «naturals» alienacions i convergint, finalment, en conductes patològiques substitutives d'una expressió nu-sexual normal: violacions, exhibicionisme, «voyeurisme», etc. A aquest cul de sac duu, doncs, l'explotació comercial de l'eroticisme, del nu i de la sexualitat, en convertir-los, la societat, en un «producte de mercat» controlat i preparat per a satisfer el plaer reprimat — però adulterat i excitat mitjançant una hàbil manipulació — d'homes i dones o bé, per a satisfer també una fictícia necessitat imposada, per tal que s'oblidin altres qüestions socials prou serioses, en benefici del sistema dominant que se n'aprofita econòmicament i ideològicament d'aquest fenomen.

Les consciències revoltades que refusen

aquesta subjecció engendren actes «moralment prohibits» per l'ordre establert i són objecte de puniments i represàlies, als quals tan sols es pot donar resposta des del col·lectiu d'oprimits, no isoladament (malgrat que són importants les lluites específiques, per exemple la de la dona, en tant que grups socials més perjudicats).

Es, doncs, des d'una perspectiva solidària que hom ha de promoure una relació humana lliure, natural i espontània, que no es podrà aconseguir plenament fins que l'ésser humà no hagi conquerit, per ell mateix (homes i dones plegats), l'emancipació total i autèntica. Però, malgrat el llarg d'aquesta lluita, podem asseverar que avui mateix es donen ja, dins la societat de classes, els factors que possibilitaran demà una vida àmplia i deslligada de cadenes, cal saber aprofitar aquests elements de camí cap a la plena llibertat.

Un factor important, entre molts d'altres, seria el nudisme social o col·lectiu referent a les relacions intersexuals. El nudisme gimnètic (del grec «gimnós» que vol dir «nu») implica una utilització al màxim dels agents naturals per a neutralitzar l'atrofiament que comporta una vida artificial producte de la industrialització salvatge i el mercantilisme del qual en parlàvem més amunt. Comporta un alliberament dels prejudicis morals-sexuals, tan valuosos en els esquemes autoritaris de la societat, en contra dels quals el nudisme col·lectiu alça una forma natural i espontània de conducta (tot incloent els avantatges higiènics que aquesta pràctica permet: l'aeració l'ensolejament del cos, etc.).

Ara bé, si a nivell individual, el nudisme, és ja una pràctica positiva, per tal com manté l'organisme saludable, a nivell col·lectiu representa no un acte moral «socialment condemnat», sinó, pres des d'una perspectiva llibertària, la superació d'una falsa moral hipòcrita-burgesa que ens ceneix el cos amb una vestimenta repressiva, de la mateixa manera que també ens ceneix l'enteniment amb idees opressives.

El nudisme social, lluny de subordinar-se doncs, a estranys complexos que condicionen negativament la convivència ve a fomentar la relació natural entre homes i dones, apropant-los més quan a la vegada participen d'ídents interessos socials, llavors els llaços s'afermen a la pràctica de cara a la veritable Revolució

Social (cal tenir present, no obstant això, que el nudisme gimnètic serà, en tot cas, un element més dels molts que s'han de fer servir per tal d'arribar a l'objectiu final: l'emancipació autèntica d'homes i dones).

En aquesta pràctica col·lectiva, l'individu hi troba un equilibri que afavoreix, simultàniament, les seves relacions en vers l'altre sexe, fent-les més igualitàries, al temps que el predisposa, ja dins la societat actual, a una activitat emancipadora que hi inclou, sobradament, la de la dona; amb l'exercici del nudisme social l'home pren a superar la seva condició dominadora que li atorga la societat, el seu rol de subjecte actiu davant la dona, considerada aquesta fins aleshores com a objecte passiu, d'ús exclusiu i personal del mascle. En les presents circumstàncies, únicament l'home té el dret de «comanar», «mirar» i «lluir de fembra conquerida», la dona esdevé una part receptiva de l'espectacle sexual que l'home disposa lliurament (?) per a satisfer el seu plaer i la seva vanagloria de mascle omnipotent.

Però en el nudisme gimnètic, la dona deixa d'ésser l'objecte-joguina a admirar exclusivament pel company i esdevé agent actiu: també ella pot «mirar» i formar-se una opinió com a subjecte davant la nuesa d'altres homes que no són el seu company i davant d'altres dones. Es d'aquesta manera que la dona, a poc a poc, va deixant d'ésser un mer instrument eròtic, forçada a representar, en qualsevol moment, un rol imposat pel mascle i esdevé PERSONA de cara el propi company i els altres homes, perquè en aquesta pràctica naturista hi ha una «deserotització» important, gràcies a la presència habitual del nu que reintegra a la dona el seu autèntic nivell d'igualtat davant de l'home i fa que aquest se n'acioni del paper «preeminent» que per decret viril li fa representar el sistema dins el seu «feudo» social custodiat per les erectes construccions urbanes i la moral fal·locrítica regnant i es despulli no tan sols de la vestimenta d'«home» sinó, el que és més important, dels prejudicis i privilegis il·lusoris que la societat classista, aparentment, li adjudica respecte a la dona, i que la Revolució Social acabarà de soterrar.

GERARD JACAS

Barcelona, juliol 1978.

4º P. 12112

FILOSOFIA DE LA VIDA

Mac. — ¿Tu creus que la vida té un objectiu?

Mic. — El per què vivim, potser serà un problema irresoluble, però no és correcte donar a la vida un objectiu relatiu, transitori, dels punts de mira religiós, moral o social.

Mac. — ¿Es que consideres que l'existència humana pot obeir a un objectiu absolut, la comprensió del qual no copsa la nostra intel·ligència?

Mic. — Sí, reconec l'existència d'un objectiu a la vida humana, igual que a la vida universal de la que el nostre ésser és una manifestació particular; no obstant, em declaro impotent per a comprendre-ho.

Mac. — No et diferencies gaire del creient religiós que veu en el món i en la vida la voluntat d'un Déu, o del filòsof, idealista o materialista, que suposen que la vida obeeix a un pla definit. Tot són simples hipòtesis a les que ens agafem per a donar a la nostra vida una transcendència que probablement no té.

Mic. — Cal dubtar de les hipòtesis que pretenen explicar-nos el perquè de la vida; però no podem dubtar, sense posar en dubte la pròpia realitat de la vida, de l'existència d'un objectiu. El simple fet de viure, ¿no prova per ell mateix la presència d'aquest objectiu?

Mac. — Fixem el sentit de les paraules. Si tot fet prova un objectiu, això no és altra cosa que la demostració d'una fatalitat cega, la de causa i efecte, però sense discerniment del bé ni del mal que regeixen en tot l'univers; però, quan parlem d'un objectiu en la nostra vida, no fem donant-li un significat moral i transcendent — generalment negat als éssers inferiors i a la matèria bruta —, éssent aquest objectiu el que jo no admeto. El nostre existir no gaudeix d'objecte ni de fi transcendent; és un accident casual i fatal de la vida a tota amplada.

Mic. — Però atent: la vida universal, no té un objectiu?

Mac. — Si n'hi volem reconèixer, l'objectiu està en la vida mateixa per contenir el tot, perquè fora d'ella no hi ha res. L'objectiu de la vida és ella mateixa.

Mac. — Sí, però observem que en la vida hi ha gradacions, formes diverses, transformació infinita. ¿No serà, l'objectiu, arribar a la perfecció absoluta? I aquesta perfecció, ¿no significa el reconeixement d'una finalitat moral i transcendental?

Mic. — Admeto el canvi, l'evolució en la Naturalesa, però nego la perfecció en el sentit moral i transcendent que vols donar-li. L'essència de la substància universal és la mateixa en tota ocasió i temps; solament hi ha canvi de

formes obeint als moviments de l'infiniment petit. Ço que anomenem perfecció no és, en no importa quin ordre d'idees i fets, sinó el procés evolutiu d'una forma simple a una altra composta. Però hi ha raons per creure que l'evolució no és infinita. Quan s'ha arribat a un estat complicat, però d'equilibri complet en totes parts, s'opera un procés de complicació darrera el qual sobrevé un altre procés de dissolució. D'on resulta que la perfecció no és un objectiu transcendent, sinó un fet natural, un estat de determinació de la Naturalesa.

Mic. — La teva filosofia és nihilista, desconhortadora. Mata tota mena d'idealitat, converteix en estèrils els nobles esforços de l'home. Redueix el progrés a un acte mecànic, la perfecció en un fet transitori i sense finalitat moral. La teva filosofia podrà ésser exacta, però, sortosament, no pot influenciar la ment humana, sempre assedegada d'ideal.

Mac. — Que negui l'existència d'un objectiu absolut en la vida no suposa la negació, per estèril, de l'esforç humà. Tú ho has dit: Hi ha motius que per a la humanitat, solament per a la humanitat, poden assolir una aparença d'objectes absoluts. La humanitat no és més que una anella, qui sap si la darrera, d'una sèrie evolutiva de complicacions, i per acabar el seu cicle evolutiu ha de recórrer una ampla gradació ascendent en la que predomini el descabdellament de la intel·ligència, que és, sens dubte, una de les manifestacions més altes que aconsegueixen les sèries evolutives en la Naturalesa.

Mic. — La intel·ligència! ¿No creus — i perdona la insistència — que la creació i l'evolució de la intel·ligència siguin l'objectiu de la vida? ¿No és, per exemple, la intel·ligència convertida en esperit? ¿No és, tal vegada, l'ànima mateixa de la Naturalesa?

Mac. — La intel·ligència és la consciència de la vida. L'home difereix dels éssers inferiors i de quant constitueix el món, d'on pot donar-se compte que existeix i té consciència de la vida, i com sigui que si aqueixa consciència fos exclusiva el fastiguejaria, neix d'ací la raó de procurar, a sa vida, un objectiu elevat, inventant ideals, déus, religions, art, ciència, filosofia, i, en un ordre inferior, les mil divisions i complicacions del viure humà.

Mic. — Així, l'objectiu que donem a la vida respon a una necessitat de l'intel·lecte.

Mac. Exacte: solament que és una necessitat moral que, al contrari de les físiques, mai no es pot satisfer completament.

ADRIA DEL VALLE

(Traduït de l'«Almanaque de Tierra y Libertad», any 1916.)

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 51: 414,96 francs.

Montané, Choisy-le-Roi, 10; Palacios, Gargès, 10; B. Peralta, París, 10; Un de Berga, 50; Roc Llop, París, 20; Un del 90, Lamotte-B., 100; Fernández (I), París, 10; Valls, Epinay, 20; Enric i Pepita, Bezons, 20; Vidiella, Drancy, 15; Carme Argenteuil, 10; Roldan, Drancy, 10; Castellví, Choisy-le-Roi, 20; Faustina, París, 25; Un de la Grand'Combe, 30; Pedraforca, París, 10; Bagés, Stains, 30; Serarols R., Villeneuve-la-G., 20; Torres, Perpinyà, 20; Serrat, Gràcia, 15; Bellès, Perpinyà, 15; Pere Mateu, Cordes, 25, R. Puig, Serignan, 50; Rotllant, Maureillas, 20; Adell, Charleval, 20; Parra, id, 20; J. Viusà, Auch, 200; J. Bruges, Mane, 30; G. Morata, Valreas, 35; Messaquer, Les Cabanes, 100; J. Candelas, Bernay, 30; J. Francitorra, id, 30; T. Martínez, Istres, 20; Laborda, París, 10; Riera, Tarbes, 20; Velasco, id, 10; Viñolas, id, 10; G. Ferrer, id, 10; Campoy, id, 50 francos.

Total entrades	1 574 96
Despeses:	
Impressió del nº 51	860 00
Expedició	252 20
	1 112 20

Escreix	462 76
Manca a pagar el present número.	

EL BOSSER

«Más - menos. Jornadas de

Més — Menys? El programa televisiu-econòmic que porta aquest títol, ens va oferir un espai dedicat al problema de la crisi econòmica espanyola, amb la participació de tot un recull de personatges, que amb llurs declaracions, en varen donar unes solucions extraordinàries per a la resolució d'aquest problema.

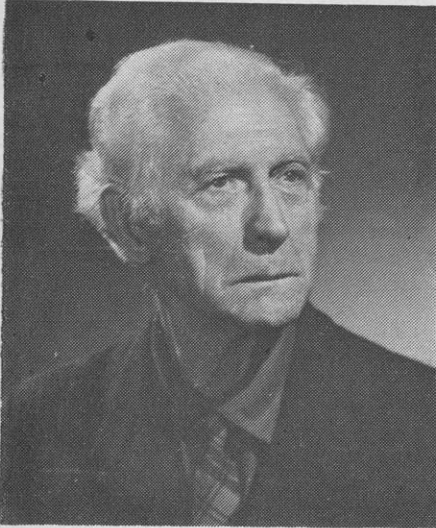
Naturalment, llurs idees totes apunten en una direcció: Trobar la manera més dissimulada possible, i que amb «més o menys» risc o vengonya, permeti de posar *el morrió* als treballadors de tot el país.

Aquí el consens, només falla a l'hora de determinar, per quan de temps ens el deixaran posat. La salvació d'Espanya, depèn d'aquest Pacte Social que hauran de signar els partits polítics, la patronal, els sindicats majoritaris i la Unió del Centre Democràtic.

Hom veu d'entrada, que aquí hi ha massa gent i s'enredaria. Aleshores comença a fer anar el sedàs, va caient la fulleraca, i ens quedem amb els caps grossos: la Patronal i l'Unió del Centre Democràtic, representant exclusiu de totes les multinacionals afincades en el país.

La Patronal afirma reiteradament, que

Necrològica: A SEMPRE MÉS, JOAN FERRER

Joan Ferrer i Farriol: «Joan del Pi», «Rovellat», «Jo-Han», i tants altres pseudònims amb què signava els seus articles a TERRA LLIURE que dirigia, i a d'altres publicacions: «Catalunya», «Soli», «CNT», «Combat Syndicaliste», «Umbra», de les quals fou director, ens va deixar per sempre més, l'onze de Setem-

bre prop-passat (data històrica per a Catalunya que tant estimava).

El cor se li parà de sobte i no tingué esma ni temps de manifestar les seves darreres voluntats a la família abans del traspàs. És veritat que no va sofrir, com és el cas de una llarga malaltia, però el buit deixat és immens i irreparable. L'enterrament, al cementiri de Montreuil, on residia darrerament amb la seva inseparable Elvira, i prop també del seu fill Marcel, tingué lloc el dia 15. L'estima de la que s'havia fet acreeador, restà palesada per la gran quantitat d'amics i companys vinguts de tota França a retre-li homenatge i a acomiadar-lo en el seu darrer viatge. Que la terra de França li sigui lleu, ja que no ha pogut reposar, el son etern, a la seva Igualada, que tant portava al cor.

Amb Ferrer, ens vam conèixer per relació, abans que de paraula i presència. Formant part del «Grup Terra Lliure» de Tolosa, li burxava l'esperit i el fer, la publicació en català del mateix nom. Quan residí a París, la publicació TERRA LLIURE es concretà i fins a la seva mort, el Butlletí no ha deixat de publicar-se.

Amb el finat Joan Ferrer, des de llavors, hem fet camí i llarg junts. Hem tingut temps de tractar-nos i de conèixer-nos. Ell com a director de «Soli», «Umbra», i «Combat Syndicaliste», jo com administrador. Afinitats, a part de les orgàniques i anarquistes, amor per la bellesa en tots els aspectes artístics: Teatre, Poesia i Literatura en general, La Música, també ens emocionava plegats. Ell, com jo, havíem obtingut premis en els «Jocs Florals» de l'exili en prosa i poesia. Pellaire, empedrador, autodidacta, s'havia fet una cultura que molts universitaris voldrien posseir. De caràcter inquiet, treballador infatigable, volia veure realitzat tot seguit el que havia imaginat la seva ment, i no parava fins a veure fet plasmació allò que l'inquieta. Com tothom, tenia el seu caràcter, difícil si se'l contradia amb arguments poc sòlids. Amb les idees, amb l'anarcosindicalisme, amb l'acratisme, era in-

transigent i combatia aferrissadament tot desviacionisme perjudicial als principis de la veritable C.N.T. i els seus postulats.

Ferrer havia escrit molt al llarg de la seva vida: articles a tota la premsa confederal i àcrata; novel·les ideals; temes de divulgació sindicalista: «Vida Sindicalista», «Conversaciones libertarias», «ABC sindicalista», «Interpretació del Moviment Obrer Català»; llibres com «De l'Anoia al Sena sense Pressa», «Costa Amunt»; poesia «Garbuix Poetic», d'inspiració ben personal i significativa. Darrerament, en la biografia que d'ell ha fet, l'escriptor Baltasar Porcel, en «La Revuelta Permanente» — premi «Espejo de España», Ferrer ha passat — si no de l'anomenat pel molt que havia escrit — al coneixement del gran públic, ja que el llibre s'ha venut en profusió, coneixent-se la seva vida i lluita en tot l'àmbit peninsular. És a dir: passant de la fama a la història, com a personatge plasmat per l'art de la novel·listica narrativa.

Són petites les pàgines de TERRA LLIURE, per a tractar extensament del que podríem dir de la vida i obra de Joan Ferrer. Direm per acabar que ha viscut intensa i pràcticament la vida confederal, que s'ha trobat al batibull de la majoria dels fets, que ha conegut la vida i aventures de la major part dels militants destacats de la C.N.T. Amb una memòria prodigiosa, ha pogut parlar i escriure referent a una època de lluites, aspiracions i realitzacions de l'anarcosindicalisme, amb la veracitat dels fets viscuts de pròpia experiència.

Joan Ferrer no ha deixat solament un buit a la seva família. L'ha deixat en els medis confederals, i la seva presència activa es farà sentir en moltes activitats on ell col·laborava i portava en mà.

Al seu fill Marcel, companya i filla, i a la desconsolada Elvira, el nostre sentiment més pregon, per la seva desaparició. TERRA LLIURE no oblidarà el qui fou el seu director, i li diu ben germanivolament, descansa en pau, company Ferrer.

R. LLOP

Pacto Social. Reflexión

sense la creació d'un clima de confiança, perquè la inversió privada es prodigui, no farem res. I sense inversió, no hi ha nous llocs de treball. Per a garantir nous llocs de treball, també és necessari garantir una determinada producció, i perquè aquesta producció no els resulti massa cara, necessiten una flexibilitat de «plantilles». *Adeu-siau els llocs de treball nous.*

Ja tenim la roda en marxa. Senyors hem inventat el moviment continu. Realment tot això s'ha convertit en una pel·lícula de «lladres i serenos»: Una «banda» tracta de fer xantatge al Govern. Si no els venen la criatura (els treballadors), s'emportaran tot el diner fora d'Espanya i els deixaran sense cobrar. Títol: «La Banca Rota».

Per això es demanen uns dies de «reflexió nacional», a fi de trobar la manera de fer aquesta venda, sense que la família de la criatura se'n doni compte. Seguidament, farem la transacció en un lloc estratègic, que podria ésser prop de La Moncloa i... THE END.

Epitafi final:

El qui guisa dolç... guisa per a molts;
el qui guisa salat... guisa per al gat.

L'ESCALDAT

TARDA D'ESTIU

Tarda d'estiu, al balcó de casa,
al Poble Nou. El sol llenegava com un oli fi.
Llavors, en el barri, hi havia orenetes
perquè hi havia mosquits. Al vespre, llur àpat
s'escriu amb alegria golafre.

Els veïns havien passat la tarda al balcó,
en pijama, tot fent durar una cigarreta.
De tard en tard passava un tramvia
amb terrabastall i pressa de ser més lluny.
La mare s'ho mirava tot — era tot tan bell —
embadalida. Jo, als seus peus, li compartia
un deix de tristesa. El balcó,
ara ho sé, era el meu passaport per la nostàlgia.

J. M. SOBRE

Sentint - me al. Iudit...

Per al senyor «Alazán» en un «Iguallada» vell: 14 de desembre del 1977. Motiu? Això: «Tan sols s'ha de constatar, objectivament, l'empobrida Igualada dels anys 1936/39 amb l'avançada i rica del 1977.»

Objectivament, o abjectivament, tant se val, car la dita és dolenta. Una situació cruel com la de llavors no és comparable a la d'ara. Clavem-li una guerra civil al 1977, o al 1978, i ja veuria «Alazán» com trotar correcte és impossible.

La pobresa vingué de la declaració guerrera de Ceuta i Melilla. ¿Ha sentit parlar mai, «Alazán», del 17 i 18 del juliol 1936? Nosaltres sí. I també del 17 i 18 de juliol del 1873 afectant especialment a Igualada.

Doncs al 19-7-36 a Barcelona, Madrid i Gijón la insurrecció trobà resposta adversa. Es tot.

La resta? Una conseqüència: treballs parats, eines fogueres, violències a dojo. Igualada, compresa en un tal maremànum, no podia ser diferent, per desgràcia, de les altres contrades. Amb tot, al nostre poble de misèria no n'hi havia com en els temps beneïts de la «corrua dels pobres» i de «la sopa dels frares». Un obrer malalt greu o d'edat era una fulla morta, una desferra social. En aquells anys de rutina la moral era la de «a mi pessetes i el demés punyetes, i qui no tingui diners que calli». L'almolna esquifida i la humiliació dels pobres era moneda del dia.

Del 36 al 38 del segle no existí misèria a Igualada. Tothom menjava. L'Ajuntament de guerra, els Sindicats CNT, l'Esquerra i el POUM contribuïen amb entusiasme. El PSUC i l'A.C. no gaire i en-

trebancaven. L'U.G.T. Ombra comunista.

El treball no es paralizà gaire. Fins i tot l'Ajuntament obri importants cosidories... Els Sindicats col·lectivitzaren la Fusta, l'Edificació, la Metal·lúrgia i una vintena d'adoberies abandonades. Brots de socialització a la Llet, les Barberies, a l'Agricultura, dificultats pel burgesisme reneixent. A la plaça Castells hi funcionà una Cuina Popular gratuïta i als fronts d'Aragó i Madrid sovint hi eren enviats camions curulls de queviures i vestimenta per a les forces republicanes. Tres-cents dones i criatures asturianes, dos-cents neis i nenes de Madrid i dues-cents criatures d'un asil de Toledo trobaren acolliment absolut a Igualada. Catortze nenes de l'expedició toledana amb els peus deformats guariren a l'Hospital del poble. Alguns infants refugiats es convertiren en ciutadans d'Igualada. El carrer de Sta. Catarina tingué entrada eixemplada pel cantó de la rambla Nova. El passeig Verdaguer trobà delineació definitiva minjançant l'enderroc de l'absis de l'església del dit Hosoital i a més els murs, la porta façana, i l'entrada a Beneficència, també foren enderrocades. Sempre al mateix Hospital hi iniciàrem la modernització, tant administrativa com científica i humanista. La hisenda de can Roca no es deixà perdre i encara s'hi afegí una exemplar granja avícola que els del 1939 no saberen aprofitar.

Tret dels dos mesos primers, l'ordre més eficaç regnà a Igualada. Aduc els milicians del cas s'adormien drets amb l'escopeta a les mans. Els de més nervi eren al front.

Per dir-ho tot, en aquell malaurat temps la vida d'ells i la nostra no valia ni cinc cèntims. La guerra en tingué la culpa.

I ara, «Alazán»? Què en foteu d'aquest crde que us té embaubat, amb tant de quitxalla destra en robatoris i a ofendre en quadrilla? També és abundància, això?

JOAN FERRER (p. m.)

EL QUE LA VIDA ENS ENSENYA

Hi ha una cosa certa. Un principi rigid, mai no farà escola eterna. I molt menys, perdurable.

Es incompatible amb el sentiment de llibertat. Es quelcom de buit. Sense afecte ni tendresa. Es principi fred. No pot ésser humà. Està renyit amb la lliure imaginació de l'home i no és creador de res. Almenys de res bonic i agradable.

El pensament és com un vell «muriot» del poble, o del barri. Com un nen joganer que corre pels caminets, senders i viarons. Sense mai aturar-se. Cercant la sorpresa. L'imprevist. El més bonic. Recreant-se la vista i els sentits.

Es per això, que el pensament, sempre porta l'ideal al cim de tot el que l'home desitja. No pot ser rigid, perquè és de gust cultivat i admira la varietat que ens dona la vida. En el seu sentit artístic i en la seva poesia natural. Allò rigid, és fred, encarcarat i lleig. En canvi, el pensament és galant i bell. No necessita composicions falses ni arranjaments amanyats. Es la veritat. La noblesa i la sinceritat. Sempre va endavant. Sense ensepegar. Segur. El pensament transforma sempre. Té imaginació i posseïx el do de poder somniar amb la fantasia, creant quimeres i utopies agradables a l'home i a la col·lectivitat inclosa.

La rigidesa és cosa sera. No té res de tot allò. Es l'enemic mortal del pensament. Sempre ha tractat de fer-lo desaparèixer. Mai no ho ha aconseguit. Ni ho aconseguirà. Ens n'hem doncs d'allunyar. Es perillós.

El pensament, és com l'ideal. Té poesia i és musical. Es enemic dels interessos i privilegis acumulats dels homes al servei del mal. Justament, aquests són els qui sempre han organitzat el sec de

sentiments i sense cor. El que és inhumà i rigid. Intolerant. Per matar la llibertat.

El pensament i l'ideal, són fets de flors i de natura. D'amor i d'estima per tot el que existeix i viu. Es l'explosió constant de la vida. Es el motor que propulsa la continuïtat progressiva de l'existència. Es el millor que aquesta ens ha donat. Per això l'home acaba per tenir fe en el seu ideal. Quan aquest és profundament humà i ben sentit.

No hi ha decepcions amb l'ideal. Amb els homes és una altra cosa. Però no hi fa res. Amb el pensament lliure, seguirem amb les nostres creences, perquè estem convençuts del que defensem. La llibertat de l'home. De la societat. De la col·lectivitat. Seguim i seguirem endavant. I un dia el triomf de la llibertat del pensar serà una realitat. Encara que tots nosaltres hàgim mort. Ho sabem. Som orgullosos de ser els pioners d'aquesta revolució social i humana, que farà desaparèixer aquesta civilització que nosaltres coneixem i que seguim vivint. La societat serà transformada a fons tal i com nosaltres preconitzem. I d'això no en tenim cap dubte.

La tècnica preval sempre amb els nous mètodes de treball, cada dia millorats. La ciència s'esforça a descobrir els secrets de l'espai i altres dominis. Nosaltres seguirem lluitant sempre per un món millor, més just i més bo. La part moral, doncs, ens correspon a nosaltres. Defensem l'home i la seva llibertat. El seu pensament. la seva idea lliure.

Considerarem sempre que el gest d'«Spartacus», fou, és i segueix éssent, el més bell de l'home.

Vicenç SOLER

CONTINUA LA VAGA DE GASOLINERES. SOLIDARITAT I ENDAVANT

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.

Girs a Roc Llop
33, rue des Vignoles, Paris (20).
C.C.P. 9 232 33 V Paris

terra lliure

Non destiné
à la vente.

Butlletí interior de la Regional
Catalana C. N. T. (3ª època)

Nº 53
Paris, Novembre 1978

L'abstencionisme antiparlamentari és una arma revolucionària fonamental

La reforma neofranquista d'en Joan Carles de Borbon i del seu home de confiança en Suárez, reforma que farà que la situació no canviï en aquells aspectes fonamentals, perquè com, digué l'estiu de 1976 en Joan Carles a en Suárez, «cal canviar alguna cosa secundària o si no ho perdrem tot...», possible gràcies a l'ajuda incondicional de les esquerres parlamentàries (eleccions 15 de juny, eleccions sindicals, consens a la Constitució, sosteniment a la Monarquia i a les Forces Armades, autonomies descafeïnades, Pacte de la Moncloa, etc...), ha vingut a refermar el domini capitalista sobre el poble treballador. Una arma fonamental d'aquest parlamentarisme, d'aquest consens, d'aquest pacte social, que deixa la porta oberta a totes les formes de repressió, sota la legalitat de la Constitució, contra els moviments alliberadors de la classe treballadora — per exemple la llei contra les bandes terroristes — amb un any d'estat d'excepció —, és la *democràcia parlamentària* del Capital, que vol que la lluita de classes sigui substituïda per les farses electorals i les urnes de l'Estat.

Un any després de les eleccions del 15 de juny, aquells treballadors que no creien en el boicot propugnat pels revolucionaris veuen que llur «vot útil», «vot obrer», era un *vot inútil*, un *vot contra la classe treballadora*. L'exploatació capitalista posada a la picota revolucionària el juliol de 1936 i tornada a imposar pel franquisme, ara és *legalitzada per les eleccions, el parlament i la Constitució*. Ara els partits es queixen del «desencís» dels treballadors en relació amb llurs programes i consignes, quan la realitat és que els treballadors que creien que amb un vot i amb diputats i senadors d'esquerres *han estat desmobilitzats pels partits i sindicats reformistes*. Els treballadors del «desencís» obten per dues posicions: fer-se de la C.N.T. o restar en una nova apatia («passar») després d'un despertar anticapitalista a la mort d'en Franco.

Les actituds electoralistes (cerca de vots) dels partits, ha arribat igualment a les centrals sindicals — eleccions sindicals en «comitès d'empresa» —, que entendre la integració al Capital dels treballadors fan de policies sindicals en les empreses, especialment amb les camises de força que son els «comitès d'empresa», elegits per les centrals sindicals amb ex-

cepció dels consellistes, anarquistes, C.N.T., autonomistes de classe i els ultraminoritaris de la COA (apèndix del PCE (i)).

Però, el poble treballador, que fou enganyat pels partits el 15 de juny 77, amb l'excepció d'una part important representada pel Moviment Llibertari i sectors radicalitzats; engany que es traduí en una participació electoralista de més del 75 % que ha consolidat i legitimitat la reforma neofranquista del Capital, ara és contestat per nombrosos sectors del poble treballador, cansat de falses promeses i d'enganys polítics, ha començat a despertar-se i el moviment antiparlamentari de masses s'estén amb força xiulets a l'arradellas, desencís de la Generalitat, oposició independentista federal a les «pre-autonomies» d'en Suárez (Galícia, Euzkadi, Andalucía, País Valencià...), repudi col·lectiu al Pacte de la Moncloa, important boicot a les eleccions sindicals amb l'extensió de la influència de la C.N.T., boicot massiu a les eleccions de pàgesos a les neoverticalistes i burocràtiques «Cambres Agràries», abstencionisme de més del 50 % en les eleccions al Senat d'Astúries i Alacant, creixent desprestigi dels partits majoritaris (PC i PS) moviment contra la Constitució espanyola de la Monarquia, vagues dures, procés assembleista a les empreses, extensió de l'antimilitarisme (especialment després del procés a «Els Joglars»), radicalització de les lluites per l'autodeterminació dels pobles ibèrics, desencís per les promeses de reformar els ajuntaments, oposició dels presos a l'existència, de les presons que ha posat històric el socialdemòcrata director general de presons García Valdés...

L'Estat, amb el sosteniment del consens parlamentari, és a punt d'engegar tres actes electorals més: un referèndum per aprovar la Constitució, unes noves eleccions generals a diputats i senadors i les municipals. La posició revolucionària conseqüent serà la de centrar un atac al poder, amb una clara *exposició sobre l'engany del joc electoral* junt amb una extensa i constant campanya de *propaganda abstencionista, pel boicot a les urnes* (Constitució, legislatives i municipals).

El poble treballador pot posar en ridícul el poder i els partits parlamentaristes si utilitza l'arma fonamental de la lluita revolucionària: *la desobediència activa*

als actes convocats pel poder i el boicot antielectoralista dels treballadors. Però, no anar a votar no vol dir (ni cal que sigui), una automarginació de la lluita ni cap mena d'inhibició, sinó un acte responsable de rebel·lia i oposició activa que nega la utilitat, en tot moment i situació, de les urnes de l'Estat i proposa amb l'exemple de la desobediència, una *sortida revolucionària d'unitat dels treballadors* per destruir el capitalisme i el poder mitjançant l'abolició del treball assalariat i la mercaderia, amb un procés d'insurrecció col·lectiva que és una revolució social i global.

No cal que els treballadors oblidem mai el valor de transformació social que té l'antielectoralisme i l'antiparlamentarisme. Es autoenganyar-se el creure que un govern de signe esquerrà ens solucionarà els problemes, puix que el capitalisme es manté en una o altre forma mentre hi ha poder jeràrquic i centralitzat; siguin de color roig o negre, blanc o blau, o verd, el governants, el Capital subsisteix i domina.

La responsabilitat és ara dels anarquistes, del moviment llibertari, dels treballadors conscients i de tot revolucionari de fets. No ens deixem perdre aquesta arma tan poderosa (més eficaç que les metralleres i la «Goma-2»), més subversiva que les vagues econòmiques i les reivindicacions laborals, *es l'arma de l'abstencionisme revolucionari dels treballadors*, el Boicot als vots i delegacions parlamentàries, la negació quotidiana del poder que ens aixafa.

Cal que la classe treballadora i la joventut radicalitzada facin el *boicot a la Constitució, a les legislatives, a les municipals, a les urnes...* Cal no votar, no deixar-nos enredar per les trompetes del PSOE o del PCE. No volem ni el consens parlamentari, ni tampoc no voldriem un Estat republicà, no volem ni «fronts populars», ni «fronts únics», ni estranys «Blocs sindicals de classe» o «aliances sindicals».

Els revolucionaris volem arribar a la consecució de la unificació de totes les reivindicacions i aspiracions alliberadores, en un marc subversiu, que amb l'única manera d'unitat dels treballadors que són els consells i les col·lectivitats sigui possible que la revolució social doni vida al Comunisme llibertari.

M. D. PINERO

Fent de Blanquer

En aquest ofici, al meu lloc de mil operaris, una trentena en feiem de crespes. Erem la torna contra una burgesia orgullosa i escarrancida.

A l'adoberia de Ca la Vidua no deixaven parlar. S'havia de treballar en silenci i a mi, fer el mut, no em provava.

Un dia, treballant davant per davant de l'encarregat Petit, el vaig comprometre havent-hi l'encarregat Gros:

— Petit: acaba d'explicar la pel·lícula que em contaves. No facis cas que hi hagi el Gros.

Ni cal dir que Petit no m'explicà res i a mi, tant se me'n feia, igual com si al cap de dues setmanes Gros em clavés la llaua.

A patró Rafegues li semblava disposar de recursos oratoris; així, un dissabte, li contava a l'oubrer Burin que les cotitzacions de Borsa fluixejaven, que els aranzels s'encarien... quan fou tallat així per Burin: «Per a dir-me que em fotu la llaua, no cal que ho aneu a cercar tan lluny.»

Jo i quatre més no teniem feina i un ros-panotxa era qui se'n planyia més, provocant l'observació del Císquet de la Pipa:

— En canvi, tu ets el qui ho té més bé: T'afaites els pels de sota l'aixel·la i els del bigoti de baix, i pots anar a vendre safrà.

A cal Sec érem quatre pellaires ben avinguts, encara que les pells fossin dures de pelar; ço que originà el projecte de reclamació d'una pesseta més per dia.

El dissabte vinent patró Sec ens preguenta:

— Què, nois, avui pela més?

Nos: «Sí; avui «pela» més, i si no ens la concediu canviem de casa.

Vam haver de canviar-la.

Els obrers blanquers d'Igualada abans no feien cap vaga per a obtenir augment de jornal. En temps de fuga de feina, o t'augmentaven el salari o et llogaven en una altra casa. Els dilluns, era comú de veure mossos blanquers amb el farcellet de roba sota el braç i el ferro de descarnar a la dreta.

El burgès Ton del Jaume no permetia que garres i panxes sobresortint de tauler fossin pintades des de baix.

Salvador Fusté, menut de mena, lligà el pinzell a una punta de verga i pintà des de dalt, i veient que Ton del Jaume se'l mirava estranyat, l'enginyós Fusté me li etxivà: «A braç curt verga llarga».

A Cal Joan de l'Espelt hi havia d'encarregat de ribera Mildó, germà de Joan. Mildó era febrós i estrofolari. Quan li semblava, parava el tren esbojarrat del treball per a fer concurs de cant a base de «Jo he vist el ferrocarril» i «Dime ni-ña por favor, no me hagas morir de amor». El «Jo he vist...» el començàvem baix i l'acabàvem prim, i el «Dime ni-ña...» l'atacàvem igual; Mildó arribar a vuit tonalitats en la primera, i jo a set en la segona, mercès al meu baix-trompà.

En tot, quinze minuts de repòs ben guanyat.

Jo solia fer un xic tard en arribar a l'adoberia del Joan Mas, i algun cop l'encarregat Jep de l'Espelt, també.

Un dia Jep em clavà l'escandalera que quia al pap, i féu que jo li dedicés la torna:

— És que tu de tocaràrdà tambe n'ets!

— Sí, però jo ho recupero treballant un xic més de pressa!

— Doncs apressa't una mica més, i recupera el meu.

Patró «Cossè» Díaz era més avar que una garsa. De dos adobs de pel en feia tres per tal d'estafar el comprador. A l'església gran «Cossè» passava la bacina de Sant Antoni dels Pobres, i de deu pessetes que fes s'en quedava dues.

Ara «Cossè» ja és mort, «gràcies a Déu», car l'any 1939 i següents resultà botxi de presos.

Si Sant Pere badà, «Cossè» haurà entrat al Paradís amb billet fals.

Carté no s'avingué a treballar per un burgès que l'havia llogat a 20 pessetes i el pagà a 4 duros...

F. Gabarró entrà amb crèdit de treballador a Cal Cabòries de Barcelona, i com que el llogat coneixia la cosa, adoptà la positura d'estaquirot, ço que féu exclamar a l'hereu Cabòries: «Les cabòries sobre aquest Gabarró, m'han marxat totes.»

A l'adoberia de Cal Puig i Font del Poble Nou, l'encarregat de taules es plantava a peu de porta de comuna quan hi entraves. Una vegada que jo en sortia hi torno a entrar, bo i dient a l'espia: «He fet el mató, però em descuidava de fer la mistela.»

I cal acabar, sinó aquesta relació resultaria més llarga que un dia sense pa.

ROVELLAT

El fossar de la Pedrera

El Fossar de la Pedrera, està ple, de gom a gom; hi ha molt més que carn i ossos, molt més que sang i que plomb;

hi ha la fè d'una gent noble que va lluitar i va morir, per la llibertat d'un poble. No oblidarem el camí,

ni el grinyolar de les caixes relliscant pel tobogan, ni el cop sèc; ni aquelles grapes que les anaven colgan.

El que van trepitjar, aquelles potes; no eren Reis ni eren Senyors, només eren fills del poble: — No mireu ara, els colors!

Al Fossar de la Pedrera, no hi aneu a fer sermons, deixeu unes flors a terra... i marxeu; ja n'hi ha prou!

L'ESCALDAT

Montjuich, 15 d'octubre 1978.

EL FEMS

Ai! Quina enrabiada va tenir aquell mati d'estiu el masover del mas de Roca Banxa!

Aquell dia, com de costum, a l'hora quan l'aurora comença a obrir les portes del Sol, el pagès del mas de Roca Baixa, respirant a plens pulmons, l'aire fresc i pur venint del mar, anava a fer un tomb arreu de les seves terres.

Ací prenia una espiga de blat que apretava entre els dits per adonar-se de la seva qualitat, si era espès i dur o clar i fluix. Més enllà mirava l'herba rotja d'una o altre espiga de blat d'Índia o blat moro, ço que li feia preveure si el fruit seria abundós o magre. Llavors anava a l'hort que tenia allà, al peu de la Roca i vora el mar. La claror del Sol ja era prou gran per a veure els detalls del desenvolupament de totes les verdures que creixen, donant-li cada una motiu per a sentir-se satisfet o no tant. Fins hi tot li semblava veure, d'un dia a l'altre, el creixement de les plantes i ho comentava amb la seva muller i els dos fills, noia i noi qui, també ells, tenien un esperit molt despert i obert a l'observació.

Abans de començar el treball, pujava damunt la Roca i mirant cap al mar semblava satisfet de veure aquella immensitat blava que per a ell era sinònim de llibertat...

Abans de començar el treball, pujava damunt la Roca i mirant cap al mar semblava satisfet de veure aquella immensitat blava que per a ell era sinònim de llibertat...

Sortint de l'altre costat de l'estable

Fragment de «Interpretació Llibertària del moviment Obrer Català» de Joan del Pi

Imposats, doncs, de la manera de sentir del proletariat de casa nostra, hem de creure normal i correcte que en presència d'una patronal metal·lúrgica intran-sigent i afamadora d'obrers, el poble barceloní desfermés, l'any 1902, la vaga general revolucionària per solidaritat als nostres manyans. Consulti's, a l'efecte, la crònica dels conflictes socials de l'època i el famós dibuix de l'artista Ramon Casas reflectant una càrrega de la guàrdia civil de a cavall contra una manifestació de vaguistes. Vegi's, de passada, l'obra espiritual i revolucionària, i a l'ensem anecdòtica, acomplida pel pintor anarquista Fermi Sagristà.

Guanyats pel clima social de Catalunya, han conviscut entre nosaltres els coneguts llibertaris Lorenzo, Cardenal, Castellote, Usón, Bullfi, Costa Iscar, J. Aragó, F. Barthe, A. Loredó, T. Herreiros, Gastó Leval, A. Pestaña, E. Boal, M. Buenacasa, F. Alaiz, A. Saavedra, García Birlán, família Ródenas, F. Ascaso, B.

Durruti, D. Abad de Santillán... Referent a l'heroi popular Bonaventura Durruti, «Ariel», en una glosa publicada a París («Como murió Durruti»), diu:

«Barcelona havia sigut, per a Durruti, el lloc on es forjà el seu esperit de lluita, on es va crear llur consciència revolucionària, on es modelà la seva ànima anarquista. Castella havia lograt el seu temperament, els dons naturals del seu esperit. Catalunya havia fet la seva mentalitat social i àcrata. La condició primària de la seva ànima — bondat, trem, constància, valor, i — quantes virtuts més atresorava — les devia a llur condició d'home de Castella. Però l'or pur del seu esperit es modelà a la terra de Ferrer, de Seguí, de Layret. D'allí, d'aquella escola de combat social, sortí l'home audaç i intel·ligent que sabé desafiar, amb voluntat i constància, totes les tiranies i totes les pressions.»

Poc més o menys, això es podria dir d'una pila de companys que s'han vingut a fer homes a la capital de Catalunya.

Seduïts per la bellesa dels ideals de solidaritat i fraternitat humanes, han ofrenat a l'anarquisme la seva joventut figures de relleu polític i literari a l'exemple de Pere Coromines, Marius Aguil-lar, Joan Puig i Ferrer, Felip Barjau, Grau Jassans, (ex-Armand Sopelana), Martí Barrera, Rafel Vidiella, Víctor Colomé, Ramon Fronjosa, Sesé, Daniel Rebull, Magre Riera, Magi Mercè, Moix, Antoni Soler... L'any 1918, tampoc l'Andreu Nin refusava el bany càlid del sindicalisme revolucionari.

La llavor internacionalista dels àcrates catalans ha sigut sempre notable. Apart de la col·laboració organitzada, es curiós d'observar la condició personalíssima i cosmopolita d'un grupat d'afectes que han passejat, per llunyanes i exòtiques terres, les seves acolorides inquietuts. Hem esmentat l'exemple d'uns companys de Barcelona que creen, a Buenos Aires, la publicació típica del moviment sud-americà. Doncs a Nova-York encara avui es publica *Cultura Proletaria*, continuació de *Cultura Obrera*, un setmanari anarquista fundat fa més de trenta anys per l'internacionalista barceloní Pere Esteve, probablement en col·laboració amb l'inquiet Pellicer Paraire.

Recordem un Vidal de Sabadell (abans poble pròdig en anarquistes), un Torrents de Mataró, grans ciutadans del planeta. A *Tierra y Libertad* del carrer de la Cadena, era freqüent veure-hi cròniques dels llocs més oposats del món signades per algun distingit ciutadà de la colla dels trotamons.

Estivalis, empordanès, ha tramès pintoresques relacions amarades d'interès oriental al setmanari *Tierra!* de l'Haba-

na. Aquest aventurer català ha conegut de prop la vida especial dels «komitadgi» i dels revolucionaris dels Balcanes.

Eusebi C. Carbó, al seu temps viatger imflamat, podria comptar sucoses anècdotes dels diferents rodacamins que han enfrontat el desconegut empenyuts per la riquesa del seu entusiasme.

Al mateix Madrid hem descobert algú català absorbit del casticisme, aguantant càrrecs de responsabilitat a la Regional del Centre. Mirem endarrera i veurem la publicació del diari *Tierra y Libertad* i de l'interessantíssima *Revista Blanca* editats a la pròpia capital pels reusencs Frederic Urales i Soledat Gustavo, noms d'adopció dels pares de Frederica Montseny Manyé. Aquesta companya, per bé que ella ens recordi repetidament que va neixer a Madrid, no podrà negar que la seva sang necessita l'escalf lluminós del sol mediterrani.

Si seguim parlant de Madrid, en veurem obligats a recarvar que manta vegada la mà venjadora dels catalans ha arribat al centre d'Espanya per a cercar el cor dels tirans amb el punyal fred de la venjança.

Ara ens vé un mot a la boca: Lerroux. Per ingràt que sigui, cal registrar la presència a l'escena d'aquest arrenca-queixals de la política, a la ciutat de Barcelona. I qui diu Lerroux, diu partit radical, una mena d'ensalada robada a l'hort del veí, car la base programàtica d'aquell estament polític, flor d'un dia, surt sencera de les produccions pro-republicanes de Pi i Margall i Sol i Ortega.

Si Lerroux no gaudia d'una intel·ligència remarcable, es innegable que posseïa llengua i vista necessàries per a captivar les multituds i fraparles en llur candidesa. El paper que don Alexandre féu en la defensa dels martiritzats i afusellats al castell de Montjuïc, li havia abonat el terreny. D'aleshores ençà, el polític més putiner d'Espanya podia disposar de masses treballadores en profit dels qui l'enviaben i dels seus fins particulars.

Adhuc els nostres companys de l'època *deixaren fer*, per sentimentalisme, l'advocat avantatgista que venia a presentar factura d'uns serveis que ell mateix s'havia encomanat. El propi Ferrer i Guàrdia, que tenia per costum no enganyar-se de gaire, tractà Lerroux amb mà blanca per mor d'aquells elements típicament revolucionaris que equivocadament seguïen el farsant, i així, entre uns i altres, aconseguïen que l'acratisme, sempre tan interessant i viu al cantó de Barcelona, empal·lidís miserablement fins a restar secundari per uns quants anys.

CATALANET

Crónica: DE LA GARROTXA A L'EMPORDA

Són 50 kilòmetres de giravolts continus. Muntanya amunt. Fins que arribes a Olot.

Venint de Figueres, sobre la plana que va fins a la mar, tot varia. Res no és igual. La «natura», encara és Reina. Flaires de bosc. Velles alzines. Arrelades. Aigües que baixen de dalt de tot. Del cim. Pics que puntegen vers el cel blau. Floretes boscanes i romagueres que ja perden llur color verd. La Ginesta, ja fa dies que se'n va anar. Fins a la primavera que ve. Ara és temps d'anar a cercar els bolets. Rovellons i ceps de muntanya. Sota els pins que s'enlairen.

El Poli-Esportiu de la Vila, és gran, molt gran. Tenim més de 650 persones escoltant el miting. Guillem, el vell militant de la contrada. Conegut de molts dels que escolten. Boldú, jove catedràtic que parla de la C.N.T. Del seu desenvolupament. De les seves idees. De la situació actual a Catalunya i Espanya. F. Montseny, qui, com de costum, ensenya quins són els valors ideològics de la C.N.T. De tota la seva llarga història. De la seva continuïtat. Del present i del futur. Quin entusiasme en acabar! Tot va anar bé. Millor del que jo em pensava. Veurem si la C.N.T. comença de nou a instal·lar-se a la Garrotxa. Esperem que serà ben aviat.

Vàrem sortir contents. Davallant la muntanya. Colzes i recolzes. Fins a Figueres. Sopar i dormir. Fins a l'endemà.

L'Empordà. Flaires que vénen de la mar. Tot dret. Baixant per la Rambla, l'estàtua de Narcís Monturiol, reia i ens saludava. Ell també era content. Fou un gran enginyer, però també un llibertari. Amic de Salvochea.

Jo, em creia que érem un xic més de mil, els qui escoltàvem a la Frederica, però no. Es veu que, segons em deien el diumenge següent els companys a Figueres, érem als volts de 1.500. Això està molt bé. Pot ser, som els únics que hem aconseguit tant.

Frederica parlava, tothom escoltava. Jo també. Tot recordant el passat confederal i anarquista del meu Empordà.

Hi havia molta gent emocionada. Fou un bon acte. Tancava tot un cicle de deu actes, que es varen fer a la nostra ciutat, des del primer de setembre. La gent contenta i amb desitgs de tornar-hi el més possible.

L'estil d'una època, sempre està marcat per signes distintes que el diferencia dels que el varen precedir. Son corrents psicològics, artístiques, religioses, humanes, etc... Llegint la història i la seva marxa, aprenem que les veritats admeses per una generació, poden ser refusades i no acceptades per la generació que arriba.

I és per això que nosaltres, tractem de comprendre, al mateix temps que expliquem. Són dues necessitats fonamentals per a l'home. Es així, com es pot deixar constància del pas d'una època a una altra.

Acceptat el fet innegable, que la més gran part de tot el que se sap i es crea, ha estat comunicat per altres homes. La vida, és constant i permanent. Per això la joventut estudiosa escolta. Més del que ens pensem.

Vicenç SOLER

Tabal i Barreja

LA «NOVA FALÇ», de Perpinya, del mes d'octubre, portava de l'Organització Socialista d'Alliberament Nacional, escriu sobre les presons i els empresonats, entre altres coses importants, fa remarcar la repressió que hi ha contra el Moviment Anarquista i la C.N.T. en particular, a Catalunya i arreu de l'Estat espanyol.

EL COMPANY Ramon Liarte, ha deixat el càrrec de secretari de la Regional Catalana a l'Exili, per incorporar-se a altres responsabilitats.

La lluita és pròpia de l'home, que es busca ell mateix. L'Estat li nega els horitzons de la seva definició i prohibeix a l'home, d'anar més endavant que els interessos creats de la societat actual.

EN L'ARTICLE publicat a TERRA LLIURE nº 50, «Puig Elias i l'Escola Nova Unificada» vàrem citar el nom de «Germinal» en la revista infantil que publicava l'Escola Natura que dirigia. Cal llegir «Floreale», ja que aquest era el seu nom.

RESOLUCIO del Consell Nacional de CC. OO. de Catalunya. Diu: «Els partits polítics han d'assumir la responsabilitat del Pacte de la Moncloa.» Els fets i les paraules neguen cada dia les realitats socials i polítiques. Si constatem aquesta declaració, és com dir que el Pacte de la Moncloa a naufragat; aquests senyors volen seure a la bona cadira i imposar llurs conveniències tàctiques, són els vigilants de la «democràcia monàrquica» al peu de la lletra. Amb quina fi?

LA MINORIA Socialista Catalana, al Parlament espanyol, ha tingut una nova composició degut a la fusió dels partits Socialistes de Catalunya. Ara, ja no són el que eren, sino el que són, tot quant han expressat fins avui, no té importància, car han pres una altra direcció. ¿Encara un altre viratge per necessitats polítiques? A on anem? El demà ho dirà.

ASSABENTEM amb dolor, la mort del company Marc Criach Sala, de Castellar del Vallés (Barcelona) a l'edat de 87 anys, a Champigny sur Marne (França).

COM ESTA LA BOSSA

Escreix del nº 52: 462,76 F.

Tarragó, Paris, 20; Giménez, St-Michel sur Orge, 20; Martínez, Athis Mons, 10; Vidiella, Drancy, 30; Fernández (I), Paris, 10; Terré, Villemeur, 20; S. Ripoll, Villablard, 150; J. Martin, St-Henri, 10; Llop i Nereida Martínez, Igny, 30; Un del 90, Lamotte, 200; T. M., Paris, 2,84; Llasat, Sta-Barbara, 6,50; Fídel Català, Paris, 15; Enric i Pepita, Bezons, 20; J. Ronchera, Drancy, 20; Peralta B., Paris, 10; Miquel, Bondy, 50; Un de Berga, 50; Roldan, Drancy, 10; Castellvi, Choisy-le-Roi, 30; Laborda, Paris, 10; Masroig, Bagés, 20; Torrent, Clairà, 30; V. Guitard, Lourdes, 30; D. L. A., Arles, 30; G. Morata, Valreas, 30; Llovet, Courselles, 50; F. Moreno, Gardanne, 20; Pere Mateu, Cordes, 25; Rosquillas, Pont de la Meije, 20; Soteras, Brienne-le-Château, 40; Pérez J., Tourinà, 30; Bagés, Stains, 30; Valls Maria, Banyuls, 30 francs.

Total:	1 572 10
Despeses:	
Impressió del nº 52	887 88
Expedició	562 85
Correspondència	29 50
	1 480 23

Escreix: 91 87
Manque a pagar el present número.
EL BOSSER

LA PRESENCIA

Jo sé que no estic sol; qui viu amb mi?
La sento i no la veig; com ho puc dir?
Jo sé que no estic sol; aquesta és l'hora que tot calla en ma casa i també a fora.
Tot dorm i ella també però és aquí, ben a prop meu, manyaga..., mes a on?
Jo sé que és ella, somnis meus no ho són.
Pertot la sento i no oic ni respirar, pertot la veig i enlloc me cal mirar,
Potser ella dorm en somni molt profund mentrestant viva jo la sento aquí...
Oh! estimada, com és que véns prop meu i no em parles ni et veig, m'ho sabràs dir?
Ella m'ha dit: —No vinc, sóc dintre teu.
Joan Puig i Ferrer.

Le Directeur de la Publication :
Maurici CUATRECASAS

Imprimerie des Gondoles
4 et 6, rue Chevreul, 94600-Choisy-le-Roi.

El company Criach havia prestat de tot temps el seu suport a TERRA LLIURE. A tota la família el nostre més pregon condol.

HEM DE LAMENTAR, també la mort del company Jacque Guillot, actiu militant anarco-sindicalista i fervent propagador de les idees que en són cares, tant de paraula com en publicacions. A la companya Berthe i al Grup Sebastià Faure, el nostre sentiment i pena per tan estimat company.

EL TABALER